

Praznik obkolpske pesmi.

V nedeljo v Gribljah pelo osem zborov — Srečanje, ki je bilo letos že drugič, bo postalo tradicionalno

Okoli 300 pevcev je nastopilo v nedeljo, 29. julija, popoldne na drugem srečanju amaterskih pevskih zborov iz obkolpskih krajev. Zborovski pesmi je prisluhnilo več sto obiskovalcev od blizu in daleč in večina njih je ostala še na veselici, ki je sledila pevski prireditvi.

Na srečanju, ki bo postalo tradicionalno, kar je v uvodnem nagovoru poudaril tudi Mirko Jelenič, predsednik čtomaljske občinske konference SZDL, so sodelovali zbori iz Črnomlja, Metlike, Butoraja, Karlovca, Vinice, Adlešič, Gribelj in Liti-

je. Vsak zbor se je najprej predstavil samostojno, program pa so zbori stili tako, da so skupaj pod taktirko Franceta Mileka in ob spremljavi črnomaljskega pihalnega orkestra zapeli nekaj revolucionarnih pesmi. S srečanjem so namreč počastili tudi 60-letnico KPJ, SKOJ in delavskih sindikatov. Nastopajočim zborom in dirigentom so podelili priznanja.

Prireditve se je v celoti posrečila, za kar gre zahvala predvsem domačinom — gribeljskemu pevskemu društvu Slednje se bo jeseni pobračilo s pevskim zborom iz Litije, ki je tokrat v Gribljah sodeloval kot gost.

V GRIBLJAH S TRADICIJO — Takole je bil videti zaključni prizor nedeljskega srečanja obkolpskih pevskih zborov v belokranjski vasi Gribljah. Ko so pevci stopili s priročnega odra, se je začela veselica. Ni znano, če bo veselica vsako leto, pevski praznik pa bo — tradicionalen. (Foto: I. Zoran)

SIS s stranpoti

Pravijo, da je poletje čas zatišja, že skoraj brezbržnosti. Za mnoge je najbrž res, nikakor pa ne za vse. Ni jih malo, ki se prav te dni potijo, tudi ko ni pripeke.

V klečah jih imajo nič kaj lahko razrešljive, a neodložljive naloge. Ena teh zapoveduje, da morajo samoupravne interesne skupnosti v ravnanju s stranske na pravo pot.

Zakaj? Kaj je narobe? Veliko, odgovarjajo kritiki, in napake niso samo lepote, odpustljivost. Zanimivo je, da so najglasnejši tisti, ki so pri rojstvu samoupravnih interesnih skupnosti pomagali neposredno. Najprej so napisali zakone, potem pa usmeritev teh skupnosti določili še s predpisi. Državna uprava je z namrščenimi obrvmi nenadoma ugotovila, da se vsa dela, ki jih je prej sama opravljal za družbene in nekatere druge dejavnosti, prenašajo na samoupravne interesne skupnosti, s tem pa se je nanje prenesel tudi njihov stil dela.

Ta stil je kaj lahko ugotoviti, saj so samoupravne interesne skupnosti svoje strokovne službe v glavnem oblikovale z ljudmi, ki so prej delali v državni upravi.

Tako pa je malone v vseh teh skupnostih, ki jih je v Sloveniji zdaj že nekaj nad 1.000, njihove strokovne službe pa štejejo okoli 6.000 ljudi. Očitno je delavci, ki so prišli v te službe iz občinskih in republičkih upravnih organov, pritegnili boljše osebni dohodek (povprečni mesečni dohodek nad 10.000 dinarjev), čeprav to ni bil edini razlog za „preseljanje“ v drugo službo. Izpraznjena delovna mesta je državna uprava zapolnila z novimi delavci, češ da je zavoljo ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti čedalje več dela.

Temu pojavu mnogi pravijo naraščanje administracije. Naj se s tem strinjamo ali ne, je vendarle res, da je bil najbolj oškodovan proizvodni del družbenega dela. Nekateri so prav zato hitro dvignili glas in začeli z dviglenim prstom „delovati“ proti sami ideji samoupravnega organiziranja in načelu svobodnega menjava dela. Tak način obravnavanja stanja kajpak nima nič skupnega z resnimi prizadevanji, da bi odstranili stranpoti in vzroke za tako stanje, ki pa so tudi zunaj samoupravnih interesnih skupnosti.

Pretrsti je torej treba bistvo in na podlagi tega natančno opredeliti predmet svobodne menjave dela, hkrati pa zagotoviti, da bo v samoupravnih interesnih skupnostih steklo dogovarjanje o programu, obsegu storitev in višini sredstev za svobodno menjavo dela, ne pa, da bodo njihove skupščine (ali ponekod že sami izvršni odbori) odločale o tem kot nekakšni novi organi oblasti. Pravilno naj bi razmejili tudi pristojnosti in delo med strokovnimi službami samoupravnih interesnih skupnosti in organi državne uprave. Menijo, da bi večino del za samoupravne interesne skupnosti lahko opravljale že obstoječe ustanove in službe.

Odgovorni organi v samoupravnih interesnih skupnostih bodo morali čimprej preučiti stanje in predlagati ukrepe.

Dokler ne bo rešitev, ne bo dovoljeno ustanavljati novih interesnih skupnosti in ne zaposlovati novih delavcev v strokovnih službah. V vseh skupnostih, ki so prekoračile dogovorjene družbene okvire, pa so ustavili izplačevanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

To pa so resnično take naloge, ki zahtevajo več naporov znanja, izkušenj, odgovornosti in časa kot reše vanje križanke kje na peščeni jadranski obali.

I. Z.

Preden bo zmanjkalo papirja

V državi že danes primanjkuje časopisnega papirja — Primerjalne prednosti krške Celuloze pri novih naložbah — Pripombe vnesti v srednjeročne načrte države

Krška tovarna celuloze in papirja pokriva 80 odst. potrebe jugoslovanskih tiskarn po časopisnem papirju. Pri postavljanju ciljev za naslednje srednjeročno obdobje opozarjajo na rastočo porabo, ki bi ji bili lahko kos, če bi podprli prizadevanja krških papirničarjev za nove naložbe.

„Po naših izračunih manjka v državi že danes 30.000 ton papirja za revijalni in časopisni tisk,“ pravi Zoran Dular, direktor tozda Papir. Pred nedavnim je o teh vprašanih govoril tudi zboru občin republiške skupščine kot delegat Posavja. „Papirni stroji postavljeni v Krškem leta 1975 so do kraja izkoriščeni, potrebe po papirju pa naraščajo letno za 6 do 9 odst. Tako občutno pomanjkanje papirja se letos pojavlja prvič, odkar smo ga leta 1955 pričeli delati v naši tovarni,“ opisuje razmere tovarniški Dular.

Ko v Krškem razmišljajo o nujnosti naložb v nove zmogljivosti za papir, jih pri tem spodbujajo tokovi v svetu. V veselošem pomanjkanju surovin (tudi na videz manj vrednega lesa za celulozo) je bodočnost namenjena takim papirnim strojem, ki iz kubika lesa iztisnejo čimveč kvadratnih metrov papirja. To so v

svetu znani takoimenovani nižjegranski papirji. Rentabilne so tovarne z veliko proizvodnjo. Kot mejo navajajo okrog 200.000 ton papirja. V Krškem že sedaj zmorejo 135.000 ton papirja, poleg tega pa tudi 135.000 ton celuloze. V prid izida bitke, kje naj bi v Jugoslaviji stala takšna tovarna, navajajo dolgoletne izkušnje svojih delavcev in strokovnjakov. Odločitev za Krško naj bi bilo mogoče sprejeti toliko lažje, ker v tovarni Djuro Salaj opozarjajo tudi na možnost, da bi takrat, ko bodo stekli prvi metri papirja z novih strojev, lahko preuredili stare stroje za izdelovanje ilustracijskega in revijalnega papirja. Ta papir danes v celoti uvažamo za dragocene devize. Pri načrtovanju bodočega razvoja opozarjajo v Celulozi na potrebo po embalažnih papirjih. Velik potrošnik tega papirja bo predvsem jugovzhodna Slovenija. Razen tovarne, ki jo gradijo sedaj med Senovim in Brestanico, bo teh potreb še za 25.000 ton. Pri snovanju načrtov za

gospodarstva je značilna pretirana delovno intenzivna naravnost. Kapitalno zahtevnejša naložba, kot bi bila ta v krško Tovarno celuloze in papirja, bi zato mnogo pomenila za okrepitev še vedno dokaj revne regije.

ALFRED ŽELEZNIK

PODVIG SE JE ZAČEL

Mokronočan Martin Strel je večeraj dopoldan začel z že napovedanim podvigom: v vasi Krka (pri mostu) je zabredel v reko, ki jo bo preplaval v treh etapah. Na 100 km dolgi plavalni poti bodo dolenskega plavalnega maratona v kanujih spremljali njegovi prijatelji. Martinov start je posnela ljubljanska televizija, ogledali pa so si ga tudi predstavniki Krke, tovarne zdravil, ki je nad Strelovim podvigom prevzela pokroviteljstvo.

Toča obirala hmelj in jabolka

Nad Loko je v petek razsajalo hudo neurje s točo — Klestilo tudi po 40 ha hmelja in lepem sadovnjaku

„Kaj takega pa še ne,“ so ugotavljali v soboto v Goriškovi gostilni v Loki pri Zidanem mostu, pogovor pa nikakor ni mogel skreniti od nevihte, med katero je prejšnje popoldne nebo 20 minut neumorno sipalo ledene orehe.

„Avtomobile je bilo treba porivati po glavni ulici kot v snegu sredi zime,“ so opisovali ujmo. Pri Ostrovršnikovih so pomagali odstranjevati vodo iz hiše celo gasilci. „Škode je najmanj za dva stara milijona,“ je tožil sin. Hud naliv s točo, ki je zdijavala s hribov okrog Loke, je bolj ali manj prizadel vse v tem lepem kraju.

Velika škoda bo na 40 hektarjih hmelja in sadovnjaku severnega

kmetijskega kombinata. „Sadovnjak v Dobravi je bil edini, ki nam ga letos ni prizadela slana,“ je skrušeno ugotavljaval direktor tozda Proizvodnja inž. Srečko Žvegljič. „Sadje v sadovnjaku je prizadeto 100-odstotno, v hmeljiščih pa najmanj 45-odstotno.“

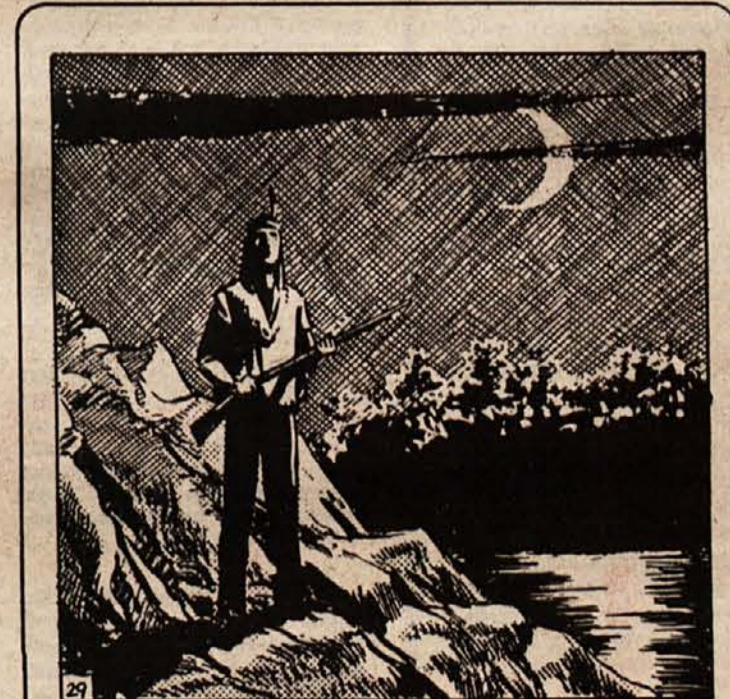
Vodja obnata Ivan Možič je navedel, da bo po vsej verjetnosti izpad dohodka še večji. Sleherna vitica hmelja bo morala vseeno skozi obiralni stroj, ravno tako bo treba kuriti sušilnico, zato bo treba hmeljišča dodatno škropiti. Tla so tako razmočena, da se je mogoče gibati le s skrajnimi napor. Prav bi prišlo škropljenje iz zraka,“ je dejal.

ŠE 24 UR KASNEJE — Pred skladišči severnega kmetijskega kombinata v Loki pri Zidanem mostu in še pri marsikateri domačiji je še v soboto na debelo ležala toča, ki je klestila v petek popoldne. (Foto: Železnik)

Nobena zavarovalnica ne odtehta dobrega pridelka. Štiri petine izbranih sort hmelja bi moralo v izvoz. Najhuje pri takšnem izpadu je, ker izgubijo še tujega kupca. Kako grenko bo pivo, bomo po vsej verjetnosti ugotavljali po ceni, kako pa bo z jabolki, bomo videli že jeseni.

ALFRED ŽELEZNIK

ZAČENJAMO NOVO SLIKANICO

Prejšnji teden se je zaključila povest o Stezosledcu na sredinskih straneh našega tednika, že z današnjo številko pa lahko vsi, ki radi sledijo slikanicam, spremljajo Stezosledca, Nattyja in druge poznane junake iz oben naših prejšnjih slikanic pri novih dogodivščinah. Izpod peresa ameriškega pisatelja Jamesa Fenimora Cooperja prihaja tudi tretja indijanarica „Poslednji Mohikanec“, katere začetek je na vrsti ta teden. Kot za prejšnji dve slikanici velja tudi za „Poslednjega Mohikanca“, da ni povest, napisana zgolj za zabavo, ampak da stojijo v ozadju resnični zgodovinski dogodki, in kar je morda še bolj potrebno naglasiti, v nji nastopajo resnični Indijanci, ne pa izmišljeni, okinčani filmski rdečekožci. Prirejeno besedilo spremljajo uspele ilustracije Milčija Mustra.

V NEDELJO V ADLEŠIČE

Krajevna organizacija ZZB NOV in družbenopolitične organizacije Adlešiči vabijo na že tradicionalno 15. srečanje internancev in vojnih konfinirancev, ki bo v nedeljo, 5. avgusta, ob 14,30 v Adlešičih. Srečanje bo v spomin na 2. avgust 1942, ko so italijanski fašisti in domači zandari aretirali 30 sodelavcev osvobodilnega gibanja iz Adlešičev in okolice. Udeležili se ga bodo tudi člani ZZB pobratenih organizacij Stara Ljubljana in Priljišče — Vukova Gorica iz Hrvaške. Kulturni program bodo pripravili člani prosvetnega društva Miluš Kolovrat iz Zagorja ob Savi in Veseli planšarji.

A.

Novomeščanom vsa priznanja

Mladinska brigada Marjana Kozine je dobila trak akcije

Pred kratkim se je v Novo mesto vrnila 70-članska mladinska delovna brigada Marjana Kozine (njen pokrovitelj je bilo SGP Pionir, ki jo je na zvezno delovno akcijo Sava '79 poslala novomeška občinska konferenca ZSMS.

Novomeški mladinci in mladinke so odšli na akcijo v občini Velika Gorica pri Zagrebu dobro pripravljeno pa tudi prepričani, da se domov ne bodo vrnili praznih rok. Brigada, sestavljena iz najboljših mladih delavcev, delavk in srednješolcev, je na zvezni akciji, ki je letos praznovala 20-letnico obstoja, presenetila. Osvojila je namreč vsa možna priznanja.

Na domačo avtobusno postajo so se Dolenjci vrnili na moč razpoloženi. Prinesli so osvojeni trak akcije, 24 udarniških značk, 24 priznanj in vrsto pohval. Povrh vsega je MDB Marjana Kozine predlagana za dve največji brigadirski priznanji. V jeseni naj bi Novomeščani dobili priznanje Vladimira Nazorja in plaketo Veljka Vlahoviča, priznanji, ki si ju želijo vse brigade, osvojijo pa res le najboljšje.

Vodstvo zvezne akcije Sava '79 je prepričano, da bosta šli obe priznanji v novomeške vitrine. Komandant izredno uspešne brigade je bil Ostojka Bubnjevič.

J. PEZELJ

DRUŠTVO LIKOVNIKOV

V ponedeljek, 6. avgusta, se bodo člani likovne skupine Vladimir Lamut zbrali v Dolenski galeriji in na letni skupščini sprejeli statut, po katerem se bo skupina preobnavla v samostojno društvo. Delovni načrt med drugim predvideva nadaljevanje likovne šole jeseni v Novem mestu, ob tem nekaj izobraževalnih kolonij ter drugo dejavnost, ki obsega predstavitev del skupine in posameznikov na razstavah v domačem kraju in drugod.

PRIZNANJE TUDI HRASTU

Dopolnjujemo vest o podelitvi plakete zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije organizacijam ZZB na našem območju. Prejšnji teden je pomotoma izostalo, da je tako plaketo dobila tudi organizacija ZZB NOV Hrast pri Suhorju.

Predsednik republike Josip Broz Tito nadaljuje z vrsto srečanj z uglednimi državniki nevrščenih držav, s čimer po eni strani obnavlja prakso dialogov iz prejšnjih let, po drugi strani pa pomembno prispeva k boljšemu razumevanju med nevrščenimi, ki so tik pred pragom svojega šestega srečanja na vrhu, ki bo topot v Havani.

Po gvinejskem predsedniku Sekou Toureju se je mudil pri nas še predsednik Sejšelske republike France Albert Rene, ki je sicer svoj obisk v Jugoslaviji začel z nekajdnevni bivanjem v Sloveniji.

Plodna srečanja

Predsednika sta v svojih pogovorih ugotovila, da ostaja nevrščenost neodvisno, samostojno in neoblikovano gibanje, ki se lahko uspešno razvija le na osnovi izvirnih načel, sprejetih ob začetku in potrjenih na vseh naslednjih vrhunskih zasedanjih.

Cilji in načela politike nevrščenosti so danes pomembnejši kot kdajkoli prej za izboljšanje tvornega mednarodnega sodelovanja, za reševanje mednarodnih problemov in utrjevanje miru ter varnosti v svetu.

Pri tem sta predsednika opozorila, da je treba nenehno ohranjevati in poglobljati enotnost in akcijsko sposobnost nevrščenosti ter izrazila obžalovanje, da so nekatere nevrščene države zadnja leta poskušale svoje medsebojne spore reševati z orožjem.

Pred havansko konferenco na vrhu morja zato nevrščeni odstranjevati spore med članicami gibanja in utrjevati enotnost na osnovi izvirnih načel in ciljev politike nevrščenosti.

UTRJEVANJE OBLASTI

V Managvi in drugih mestih Nikaragve, kjer so se že pred nekaj tedni uradno

predali zadnji oboroženi oddelki nekdanje Somozove garde (nekateri pa se še vedno zatekajo k posamičnim terorističnim dejanjem), se nadaljuje proces utrjevanja oblasti sandinistov.

Ti so z odlokom o nacionalizaciji vsega Somozovega premoženja, bank in nekaterih večjih podjetij medtem že nakazali splošne smeri družbenega razvoja Nikaragve po padcu osvobozenega diktatorja.

Varnost države je trenutno prva naloga, izjavljajo predstavniki začasne vlade, pri čemer poudarjajo, da morebitni nastop protirevolucionarnih sil nikakor ne bi bil možen brez učinkovite podpore in pomoči iz tujine. Hkrati s tem izražajo prepričanje, da se nobena južnoameriška država ne bi upala odkrito podpreti tistih, ki bi v Nikaragvi želeli vrnitev na staro.

Drugi največji problem v državi je preskrba, saj bo žetev zaradi nenehnih spopadov in divjanja Somozovih enot letos izjemno pičla. Začasna vlada je že poslala pozive na pomoč, toda ta doslej — kljub mnogim obljubam z vseh strani — še vedno ne prihaja v večjih količinah. Nikaragva potrebuje — po podatkih Rdečega križa — dve do tri tisoč ton hrane in zdravil, dobi pa jo le nekaj deset ton.

Začasna vlada pripravlja svojo prvo večjo akcijo, namreč razdelitev zemlje brez zemljinam in okolišnje povedane velike zemljiške reforme. Predvsem bodo razdelili vsa zemljo, ki jo je imel nekdanji diktator Somoz, čigar bogastvo so, mimogrede rečeno, ocenili na okroglo milijardo dolarjev. Od tega velikanskega premoženja je uspel spraviti v inozemstvo pred begom le manjši del. Po zadnjih nepotrjenih poročilih je nekdanji nikarški diktator na svoji jahti, s katero križari v okolici Bahamskega otočja.

JANEZ ČUČEK

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Kakšno je (osrednje) vprašanje, ki se je tačas oblikovalo v napeti razpravi na Slovenskem okoli cerkve in človekovih pravic, pri čemer je domnevna beseda (sklepajo po pisanju dela zahodnega teologa dr. Rodeta, prinešena v emigrantski naši luči, povsem drugotnega pomena?)

Odgovor ponuja slovenski verski tednik Družina v svojem zadnjem uvodniku. „Ker vidi torej cerkev tudi v obrambi človekovih pravic svoje poslanstvo, ne bo mogla nikoli

„Advokatura“ ni potrebna

dovoliti, da bi jo kdo skušal na tem področju „diferencirati“, se pravi ob vprašanju, ali naj te pravice brani ali ne, sejati v njene vrste razdor. To bi bilo brez uspeha, ker je cerkev na Slovenskem dovolj edina in enotna.“

Eno je nesporno: pomemben pogoj za rojstvo demokratične države je bila ločitev države od cerkve, njena emancipacija od religije. Logična posledica ločitve države od cerkve pa je tudi ločitev cerkve od šole. Vsa področja družbenega življenja v socialistični družbi se morajo razviti svobodno, uspoštvejoč le interese človeka ter družbene skupnosti in njun nemoten razvoj.

In spet: izločitev cerkvenih institucij iz teh področij je nadaljnji pogoj za to, da se bo iz njih z razvojem socialističnih, samoupravnih odnosov umikala tudi država. Ta proces terja od človeka, da samostojno in brez posredništva odloča o svoji dobri usodi, da si z delom svojih rok in misli zagotavlja, ohranja in razširja svobodo, pri čemer so, kot pravi Boris Kidrič, „slovenske katoliške množice tvorec naše svobode, njenih okoliščin in njenih pogojev.“

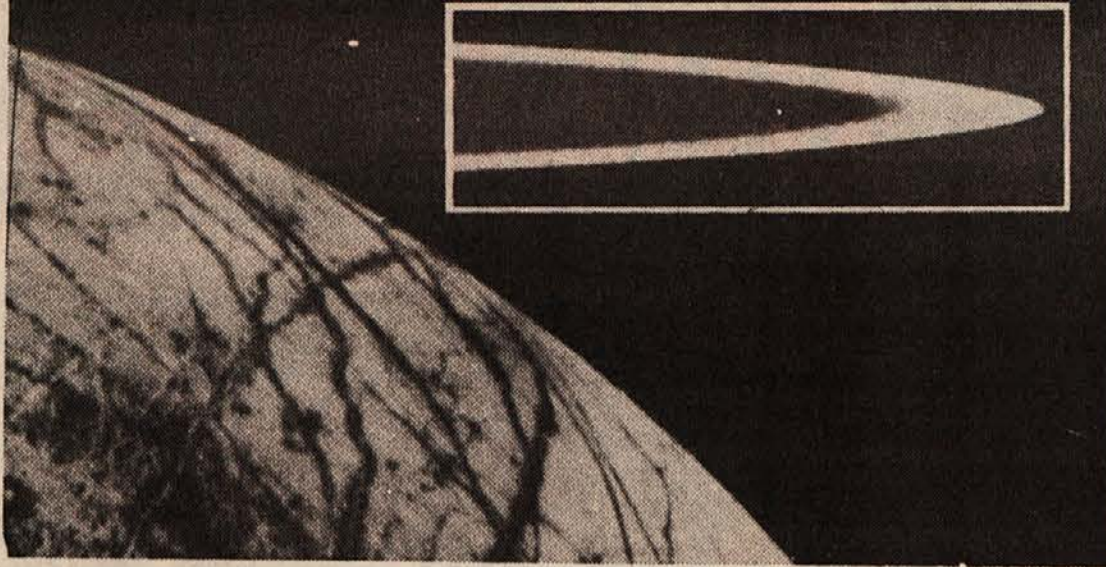
Naslednji pomislek že omenjene razprave se dotika (domnevno) ateistične vzgoje na

naših šolah. Laične — to da, takšne, kot jo pozna ves civilizirani svet (menda res ne bomo odprli vprašanja o darwinizmu kot jugoslovanski „domislci“?). Izhodiščna usmeritev naše šole mora temeljiti na znanju, ki naj pomaga humanizirati svet in osvoboditi človeka. Samo marksizem, ki ne deluje kot teorija in ideologija revolucionarne družbene prakse, se lahko skrči zgolj na „ateistični svetovni nazor.“

Seveda so to načela, ki jih naša povojna praksa tolerantnega razvoja potrjuje, kar pa ne pomeni, da nas ne obkrožajo številne nedoslednosti pri uveljavljanju teh principov. Kdo pa sploh je tostransko nezmožljiv? Celotni uvodnik v Družini ni, sicer bi ne bil skeptičen do diferenciacije v RKC na Slovenskem. Kaj pa je drugega odprti katolicizem kot družbena oblika tiste katoliške zavesti, ki spremlja nujnost resignacije glede tradicionalnih aspiracij cerkve po političnem vmešavanju v družbeno dogajanje, ki je opredeljeno z dvema nalogama: „prvič, zagotoviti vsem državljanom svobodo vesti, in drugič, zagotoviti, da verska čustva ne bodo nikogar ovirala pri sodelovanju v socialistični graditvi“ (Kardelj)

O teh vprašanjih ni mogoč dialog s cerkvi in ni potreben z vemiki, ker so enakopravni oblikovalci političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Vsakršen poskus „advokature“ v tej smeri bi zatorej resnično lahko peljal v klerikalizem. Vendar je upati, da je prodor odprtega katolicizma tudi na Slovenskem (že) tako močan, da bo (tudi) z močjo argumentov naše skupne zdajšnjosti prepričal kakršnokoli obliko klerikalističnega prebujanja, da bo torej opravljena krščanska recepcija različnih vrednot, ki jih je ustvarila posvetna kultura in tudi marksizem.

MILAN MEDEN

IZ GLOBIN VESOLJA — Strokovnjaki v znanem središču za raziskovanje vesolja v ameriški zvezni državi Kaliforniji še vedno raziskujejo fotografije, ki jih je poslala na zemljo kamera zadnje ameriške ladnje Voyager 2 in na kateri so nekateri doslej še nikoli videni posnetki Jupitera. Na sliki: površina Europe, enega izmed Jupitrovih satelitov in posnetek Jupitrova obročja. (Telefoto: UPI)

Kmetje iščejo zemljo za združevanje

Neobdelano zemljo bi lahko obdelali, če bi se podjetneje lotili združevanja — S čim se ukvarjajo zemljiške skupnosti? — Primer iz Ribnice

V sodelovanju s kmetijsko zadrugo Ribnica na Dolenjskem je 6 združenih kmetov ustanovilo živinorejsko proizvodno skupnost Pusti hrib, ki bo zgradila skupen hlev za 50 krav molznic. Vseh 6 članov te skupnosti ima le 18 ha kmetijske zemlje, kar pa je premalo za pridelovanje krme za toliko živine. Predvidevajo, da bodo pridobili še 8 ha zemljišč, da bodo imeli 10 ha travnikov, 14 ha čredinskih pašnikov in 2 ha njiv.

Podobno je moč združevati delo, sredstva in zemljo tudi drugod in za druge namene. V vinogradništvu in sadjarstvu je že več izkušenj, čeprav so nekateri lastniki združili zemljo le za skupno obnovo, potem pa bolj ali manj obdelujejo svoje parcele vsak zase. Najmanj združitve je bilo doslej v poljedelstvu, čeprav je tu več neobdelane ali slabo obdelane zemlje kot v drugih kmetijskih panogah.

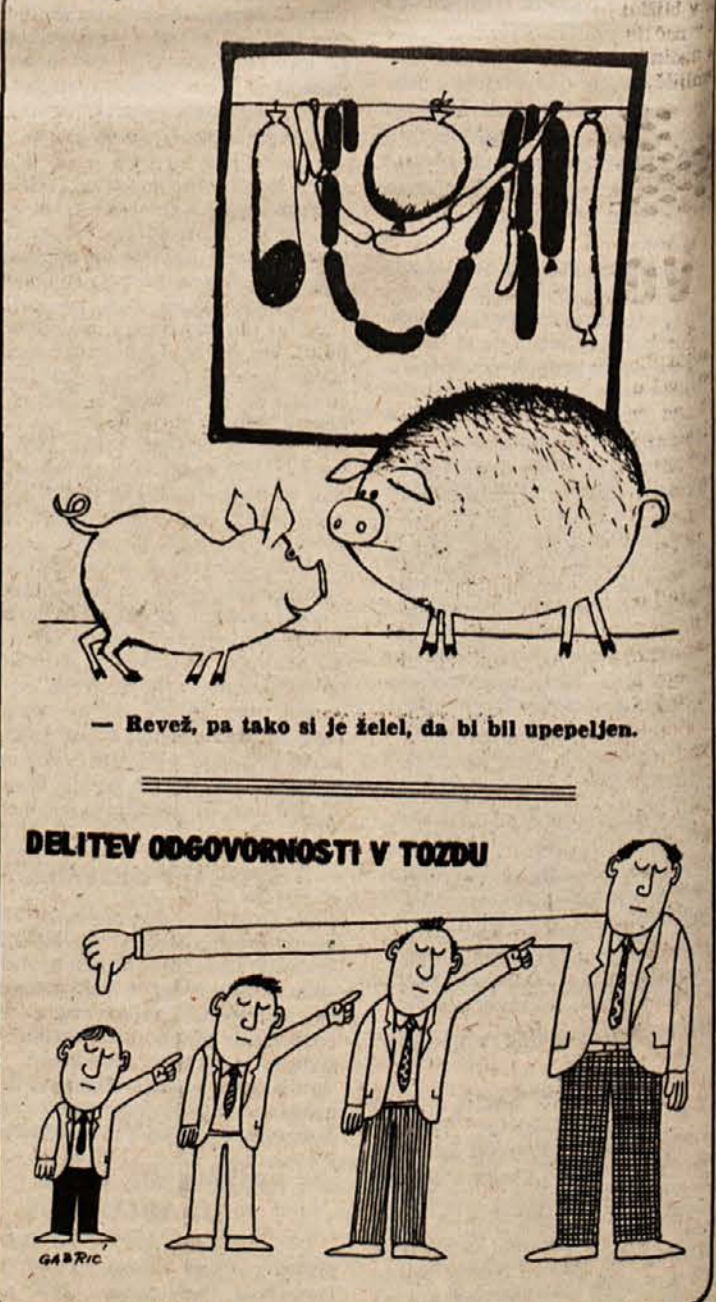
Kmetje, ki so še navdušeni za kmetijstvo, opozarjajo na neobdelano zemljo, ki je lastniki nočejo dati niti v zakup. Želijo, da bi kmetijske zemljiške skupnosti po občinah podjetneje ureničevale zakon o kmetijskih zemljiščih. V njem je namreč zapisano, da je kmetijsko zem-

ljišče, ki ni ustrezno obdelano, moč odvzeti za dobo petih let in ga dati v zakup sosedu, ki bi ga hotel obdelovati.

Ostareli kmetje si poleg tega, da si z neobdelano zemljo zagotove preživninsko varstvo, če jo odstopijo kmetijski organizaciji ali zemljiški skupnosti, lahko pomagajo tudi tako, da zemljo združijo s sosedi v proizvodno skupnost. Seveda s takimi, ki imajo še dovolj za delo sposobnih ljudi.

JOŽE PETEK

Iz zadnje Pavlihe

— Revež, pa tako si je želel, da bi bil upepeljen.

DELITEV ODGOVORNOSTI V TOZDU

TELEGRAMI

RIM — V polpraznem Rimu, ki je od sobote populacijsko „razredčen“ podobno kot vsa druga italijanska neletoviščarska mesta — polovica Italije je namreč že na počitnicah, druga polovica pa bo z dopustovanjem pričela s prihodnjim vikendom, je novi mandat za sestavo italijanske vlade Filippo Maria Pandolfi (tod so mu že nalepili etiketo „samotni jezdec“) nadaljeval z drugim krogom posvetovanj s predstavniki političnih strank, iz katerih „namerava“ sestaviti nov kabinet.

NEW DELHI — Pred indijskim predsednikom Sandživo Redijem bo zapriseglo še deset zveznih in prav toliko državnih ministrov. Pričakujejo, da bodo v kabinet novega predsednika vlade Carana Singa kasneje vključili tudi nekatere predstavnike manjših strank.

MADRID — V glavnem mestu Španije je spet zavladal strah pred bombnimi eksplozijami. Po nedavni seriji sedmih atentatov, ki so terjali življenja devetih ljudi, domala sto pa jih je bilo ranjenih, se kar naprej vrstijo anonimna telefonska opozorila o podtaknjenih bombah. Madridska policija je sklenila zapreti mestno podzemeljsko železnico, ker so jo opozorili, da so na treh progah podtaknjene bombe. Zaradi varnosti so tudi prepovedali ves avtobusni promet v južnem delu mesta.

TOKIO — Sklicujoč se na poročilo japonske tiskovne agencije KJODO, agencija Associated press poroča, da se je v Pekingu začel deveti krog pogajanj med LR Kitajsko in LR Vietnamom o obmejnih vprašanjih in problemih v odnosih med državama.

KRALJI delajo stvari po svoje in to velja kajpak tudi za kraljice, je komentiral neki londonski časnik zadnje prireditve v Buckinghamski palači — namočnejše rečeno na vrtu Palace. Tu se je namreč zbralo nič manj kot 8.000 povablencev, da bi skupaj s britansko kraljico (na skupaj je malce pretirno rečeno vsaj na istem vrtu) popili skozi delico ali dve čaja. Ko je časnik na široko opisoval, kdo izmed imenitnejših britanske politične in poslovne smetane je bil na čajanki, je dodal, da nekateri niso bili v svoji, marveč izposojeni obleki. Reporterji so namreč dognali, da si je kar tisoč gostov obleke (malce boljše od „nedelj-skih“) preprosto izposojilo pri znanem izposojevalcu oblek za take uradne priložnosti, pa londonskem podjetju Moss Bros. Vsak, ki je hotel tisti dan nositi izposojeno obleko, je moral odšteti okoli 500 (novih kajpak) dinarjev v našem denarju. ... Pa je bil zato vsaj „imeniten“.

TACAS pa se v Iranu nadaljujejo odstopi nekaterih uglednih vladnih uslužbencev nove iranske revolucionarne oblasti. Tako je odstopilo že več guvernerjev, zadnji med njimi zato, ker se je stinjal „z vmešavanjem nepošastnih osebnosti v vodenje države in vzdrževanje javnega reda v miru.“ Preprosteje povedano pomeni to, da so oboroženi gorečniki, ki so sicer fanatični sledniki iranskega poglavarja Homeiniju, pogosto vzeli oblast preveč dobesedno in z orožjem rokav zausstavili na cestah ljudi, jih aretirali in jih tudi drugje nadlegovali. ... Oblast mora biti oblast, pa čeprav v imenu Alaha.

A Če smo že pri Iranu na našnjih dni, dodajmo še zgodbi o nekdanjem poglavarju Mehiki, vendar ne pozabljamo, tako bi bilo mogoče sklepati prinenadejanem obisku, ki ga je dobil pred dnevi. V njegovem času bivališe v Guzmavacu Mehiki je namreč pred dnevi enadejano prišel nekdanji predsednik Združenih držav Amerike Rihard Nixon, ki se je prav tako proti svoji volji poslovil od „poveljnškega mesta“ kot za njih iranski šah. ... Prijatelj se spomni najbolje v stiski.

VELIK SKOK V RAZVOJU – Za delavce nekdanjega obrtnega kovinskega podjetja v Dobovi pomeni tovarna, ki jo gradijo kot toz TRIMO, ne le prehod na industrijsko proizvodnjo, ampak predvsem zanesljiv kruh, večjo socialno varnost in nova delovna mesta. (Foto: J. Teppey)

ODGANJALCI „HUDIČEV“ – Bitka za pridelke se je že začela tudi na manjših bojiščih. Kočevski kmetje poskušajo zavarovati pridelke pred divjadjo na vse načine. Ponekod še uporabljajo staro dobro strašilo, novejši izum pa so dolgi trakovi, s katerimi prepletejo robove njiv.

ŠE EN MOST – Celjski Ingrad je odprl veliko gradbišče novega mostu čez Savo in priključkov pri Radečah. Pridobitve se veselijo tudi v Loki v sevniški občini, ker bo premostil tudi železnico. Tam je doslej namreč ozko grlo za vse kraje pod Lisco. (Foto: Železnik)

NASELJE SE ŠIRI – V novem sodobnem ribniškem stanovanjskem naselju Veljko Vlahović ponovno ropotajo gradbeni stroji. Temelji za novi tristolpčni blok so že nared, v njem pa bo 56 stanovanj. Blok bo vseljen drugo leto. Na sliki: delavci pri delu. (Foto: J. Pezelj)

ZMANJŠALI IZGUBE

V krški tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ so obravnavali proizvodne in finančne rezultate v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Toz Celuloza je s 66.591 tonami celuloze v celoti izpolnil plan, toz Paír pa ga je presejal za 3,4 odst. Tak proizvodni rezultat je ugodno vplival na finančnega, saj so vse temeljne organizacije – razen Celuloze – ustvarile zadovoljive sklade. Skupna vrednost vseh skladov znaša 36,8 milijona din, prav tako pa so izgube iz 1,9 četrtletja, ki so znašale 41,29 milijona din, zmanjšali na 16,7 milijona din. S takšnimi rezultati v II. polletju bi leto zaključili s pozitivnim izidom, vendar pa vseh obveznosti še ne bi mogli pokriti brez kreditov. Na poslovni rezultat I. polletja so vplivale višje prodajne cene celuloze in papirja, nižja poraba normativnega materiala in večji izkoristek odpadnega papirja.

M. JAZBEC

Več za moko, kruh in cigarete

Z moko se je podražil kruh, vendar bodo dokončne cene nekaterim vrstam kruha oblikovali v posameznih občinah – Cigarete regresirajo kruh

Če je bilo katero poletje čas brezskrbnih počitnic, zatišja in že skoraj dolgočasje, letošnje gotovo ni.

Skalile so ga podražitve, najprej skok cen bencina in drugih goriv, prejšnji teden pa še tako rekoč čez noč uveljavljene nove cene za moko, kruh in cigarete. Po vsem tem bomo ta julij vnesli v analo kot začetek globljeja poseganja v lastni žep.

Začnimo pri moki, ki se je podražila z zveznim sklepom. Bela je po novem pri mlinarjih po 8,22 polbela 6,72 in črna po 5,37 dinarja kilogram.

Toliko pa stanejo te vrste moke le v novosadskih mlinih, saj bodo morali odjemalci k tem cenam priračunati prevozne in druge stroške.

Zavoljo dražje moke se je, razumljivo, podražil tudi kruh, vendar pod republiški taktirkami. Zveza je namreč prepustila republikam, da cene kruha določijo po svoje. Tako je v Sloveniji kilogram belega kruha od prejšnjega tedna 8,90, polbelega 7,70 in črnega kruha 6,90 dinarja, medtem ko je nova cena za kruh iz mešanice pšenične in ržene moke, lakršnega pečejo na Štajerskem, 11,50 dinarja.

Republika je podražila samo tri oziroma štiri glavne vrste kruha.

Podražitev za druge vrste kruha so dobile v roke občine. Ta čas ni znano, da bi se katera od občin teh podražitev vzdržala. Še vedno pa so v občinah različne cene za kruh enake kvalitete, ker so stroški peke in drugi stroški povsod drugačni.

Pravijo, da bi se v Sloveniji kruh podražil še bolj, če ne bi nekaj denarja k stroškom peke primaknila republika iz svojega proračuna. Ta denar bo v republiško blagajno prišel od prodaje cigaret, ki so se prejšnji teden podražile z zveznim „ukazom“ hrkati z moko. Nove cene so obveljale za vseh 280 različnih vrst cigaret, ki jih je moč dobiti na našem trgu. Tako je treba za zavojček drave odšteti 4,80 dinarja. Ibar je dinar, zeta dva, morava pa kar 4 dinarje dražja od drave.

Cigarete vrste drina stanejo 9,20 dinarja. Zavojček cigaret kent,

marlboro, winston, astor, HB in drugih je po novem 17 dinarjev, cigarete lord, milde sorte, astor mild in druge te kategorije pa so po 13 dinarjev.

ODLOČITEV ŠE V AVGUSTU

V krški Kovinarski pripravljajo novo samoupravno organiziranost. Doselej enovita delovna organizacija naj bi imela pet tozdov. Z načrtovanimi spremembami želijo doseči tudi hitrejšo specializacijo proizvodnje in se dokopati do učinkovitejšega gospodarjenja ob sočasnem osamosvajanju. Gre za to, da se čimprej osvobodijo vpliva tujih partnerjev, da jih izplačajo in začno gospodariti po svoje. Hkrati bodo navežali tesnejše sodelovanje s tovarno odstran njihove ograje – s „SOP“ in pa z „IMP“ iz Ljubljane.

Nepravično!

Za kmete drugače oblikovati cene pogonskih goriv?

Vinogradniki na Malkovcu se že dlje sprašujejo, zakaj ne bi pri cenah za gorivo, ki jim zgori tako rekoč na hrbtu v motornih škroplilnicah, odšteli, denimo, prispevka za ceste.

Podobno vprašanje je 23. julija zastavil v slovenski skupščini delegat iz trebanjske občine Drago Sila. Od 14. julija je v sestavi cene nadomestilo za uporabo cest. Znaša skoraj 2,40 dinarja pri litru bencina in 1,80 dinarja od litra plinskega olja. Plačujejo ga kajpak vsi kupci goriv, brž ko prične curjati v posodo. Uredba od prometnega davka goriv tudi ne predvideva izjem.

Olajšave cen za gorivo pri pogonu kmečkih strojev bi bilo vsekakor tudi težko izvajati. Kdor bi natakalk bencin v škroplilnico, ga lahko doma tudi npr. v fička. Proizvajalci kosilnic so se pri nekaterih tipih usmerili na cenejši petrolej. Ko naj bi bila kosnja na vrhuncu, ga je bilo marsikje težko dobiti. Delegat Sila je dejal, da je to pomanjkanje že ogrozilo opravljanje kmečkih del. Ob zadnjih popravkih cen so rafinerijam dvignili cene tudi za petrolej. Vmes so morali kmetje natakati dražji bencin, tudi v kosilnice!

A. Z.

SREČANJE VINOGRADNIKOV

Na srečanju vinogradnikov Bele krajine, ki bo v nedeljo, 5. avgusta, v Radovici pri Metliki, bo vozil poseben Viatorjev avtobus po naslednjem voznem redu: z avtobusne postaje v Črnomlju bo odpeljal ob 13. uri prek Loke, Ručetne vasi do Semiča, kjer bo odhod izpred hotela Smuk ob 13.15. Nato bo avtobus peljal prek Gradca v Metliko do vinske kleti, odkoder bo odpeljal ob 13.35. Društvo vinogradnikov Bele krajine vabi vinogradnike, da se udeležijo srečanja v čim večjem številu.

Prodali 2000 izdelkov

„Dnevi Gorenja“ naj bi „prebudili“ domače trgovce

V nedeljo so v športni dvorani zaprti tritedenski sejmi „Dnevi Gorenja“, na katerem je Gornje prikazalo proizvodni program vseh svojih tozdov, kar je bil tudi njihov osnovni namen. Seveda je bilo vse razstavljeno izdelke moč tudi kupiti.

Vodja sejma, Tone Založnik, je povedal, da so se za Novo mesto odločili, ker je celotna Dolenjska po njihovih raziskavah tržišča zelo slabo preskrbljena s pohištvo, izdelki bele tehnike, tako da ljudje odhajajo kupovat v Ljubljano, Zagreb, Velenje, Maribor in še kam – tja pač, kjer zeleno lahko dobe. Sejem je imel torej tudi namen prebuditi doljenjske trgovce.

Sejem je v celoti zelo dobro uspel, saj so ljudje iz novomeške okolice in vseh koncev Slovenije kljub dopustniškemu času pokazali veliko zanimanja. Med skoraj 2000 prodanimi izdelki prednjačijo kuhinjski elementi iz opuščenega programa pea-hrast, ki so bili na voljo po stari ceni in zato tudi do 60 odstotkov cenejši od novih. Najmanj zanimanja pa je bilo za izdelke kmetijske mehanizacije, saj so prodali le en primerok.

Z. LINDIČ

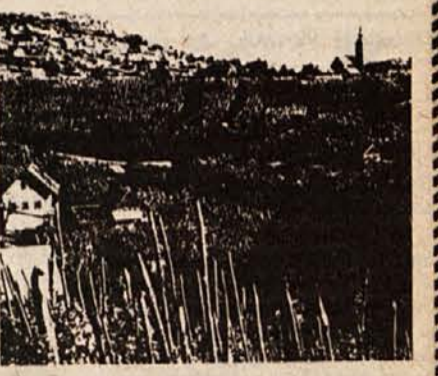
Sejmišča

BREŽICE – Na sobotni sejmi v Brežicah so rejci pripeljali 393 prašičkov, od tega so jih prodali 249 po 40 dinarjev za kilogram žive teže. Starejših prašičev ni bilo naprodaj.

NOVO MESTO – V ponedeljek se na sejmišču ni dogajalo nič posebnega; promet je bil običajen, pa tudi cene se niso dvignile. Rejci so ponujali kupcem 286 prašičev, prodali pa so jih 135. Mlajši prašički so šli po 700 do 1000 dinarjev, nad 3 mesece stare živali pa so prodajali po 1010 do 1900 dinarjev.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Prednosti cisterne

Pri metliški zadrugi že več let ugotavljamo, da je vinska klet premajhna, da jo je potrebno povečati. Pri načrtovanju obsega bodoče kleti izhajamo iz vinorodnih površin v Beli krajini. Podatek, da je v obeh občinah okrog 1.300 da potrebuje Bela krajina vinske klete s 500 do 600 vagoni vinske posede. (1 vagon = 10.000 l). Vinska klet, kakršna je v Metliki in ki predeluje grozdje, neguje in stekleniči vino, naj bi imela po današnji tehnologiji za dve letini vinske posede. Novo vino, ki ga trgatvijo dobimo je zrelo za stekleničenje glede na sorto, kvaliteto, letnik in vrsto vina nekako od januarja do junija. Ves ta čas teče prodaja starega vina. Prerano stekleničenje mladega vina se negativno odraza na kvaliteto. Trenutno je posede v kleti za slabih 200 vagonov, zato je kletarjenje zahtevnejše, bolj tvegano. Skladiščenje vina v ostalih kletih povečuje težave in večja stroške. Zaradi vsega povedanega se je zadruga odločila za povečanje vinske posede in za novo sprejemnico za grozdje.

VINSKA POSODA

V izdelavi je za 1.300.000 l sistem iz nerjavčega plemenitega jekla. Cisterne bodo stale v obstoječi kleti – tunelu – na dolžini 70 m in bodo tako oblikovane, da bodo čimbolj izkoristile kletni prostor. Do sedaj so na istem prostoru stale lesene kadi, ki so dotrajale in so nudile prostora samo za 220.000 l. Nova vinska posoda je velika peidobitev. Nerjavče, plemenito jeklo je največja pridobitev v vinarstvu (kletarstvu) v zadnjih 50 letih. Znano je, da se mošt med vrenjem (posebno beli) ne sme segreti, ker zgubi sortno aromo in vino kasneje nima sortnih značilnosti. Jeklo kot dober prevodnik toplote, saj oddaja toploto do 250-krat hitreje od lesa, omogoči, da se mošt sprosti ohlaja in vrenje v jekelni posodi poteka mirneje. Ostale kvalitete in prednosti plemenitega jekla pred ostalimi materiali za izdelavo vinske posode (les, plastika) so:

- lahko vzdrževanje, visoka stopnja mehanizacije, neomejena življenjska doba itd.
- Cistemo iz nerjavčeve pločevine si lahko predstavljamo kot veliko steklenico, saj je vino v njej neprodušno zaprto. Ko doseže vino največjo kvaliteto, se mora stekleničiti, sicer mu kvaliteta pada. V jekelni cisterni lahko zaustavimo nazaježene okvare in lahko ohranimo vino dalj časa, veliko let, ne da bi se poslabšalo.
- Vse to je narekovalo, da smo se v zadrugi odločili za najkvalitetnejši material. Izvedbena

dela tečejo po programu, posede bodo postavljene in sposobne za uporabo letos konec avgusta.

NOVA SPREJEMNICA ZA GROZDJE

Pri izboru sistema sprejema smo upoštevali predvsem kvaliteto bodočega vina. Znano je, da mora grozdje priti v čim krajšem času od vinograda do robkalnika za grozdje. Idealo bi bilo, da na tej poti grozdje potuje manj kot 2 uri. Sprejemnica grozdja mora biti sposobna prejeti grozdje takoj, čim pride pred klet, čakanje slabša kvaliteto vina predvsem, če je grozdje poškodovano, le-to pa se najbolj ohrani v majhnih posodah. Plastični zaboji so zelo primerni za trgatvijo in transport. Razkladanje je ročno, toda kvaliteta vina in zdravega grozdja je znatno boljša. Transport grozdja v ponjavah na traktorju ali kamionu je cenejši, razkladanje grozdja je hitro, saj se lahko prekucne naenkrat v sprejemni bazen, toda grozdje v takem razsutem stanju se gnete in po navadi vre že med transportom. Z novo sprejemnico grozdja bomo pri siljeni organizirati dovoz v majhnih posodah.

Kako je potekal sprejem grozdja? Možna ga bo razkladala na 4 vsipnicah. Dve vsipni mesti bo upravljal preko komanndne pločve en delavec, ki bo vklapljal stroje in oddal vinogradniku kartico, na kateri bo avtomatsko odtisnjena teža grozdja in sladkorna stopnja. Vinogradnik bo lahko odčital težo grozdja in sladkorno stopnjo tudi na avtomatih, na katere nima vpliva delavec, ki tem strojem střeže. Na osnovi podatkov, predvsem zdravja grozdja in sladkorne stopnje, bo delavec lahko usmeril grozdje, ko bo že razpečljeno, v vrelnu posodo z boljšo odnosno slabšo kvaliteto. S tako opremo bo imela klet možnost ločiti vino boljše kvalitete od slabše. Na ta način bo možno tudi bolje plačati grozdje, ki je bilo zdravo in z visoko sladkorno stopnjo in obratno.

Omenjena oprema bo kombinacija francoske in nemške. Gradbena dela potekajo po dogovorjenih rokih. Nemška oprema že prihaja in bo montirana pravčasno. Francoski proizvajalec opreme ne bo uspel izdelati v času, da bi bila montirana pred letošnjo trgatvijo.

Odveč je vsaka bojazen vinogradnikov, da klet ne bo sposobna grozdja prevežeti, saj se bo kljub nedokončani sprejemnici grozdje lahko oddajalo na 4 vsipnicah, medtem ko so ga lani samo na eni.

JULIJ NEMANIČ, dipl. ing. agr.

Kmetijski nasveti

Voluhar kot zverinica

Kako spokojno bi lahko živeli vrtničkarji in vrtnarji, da o sadjarjih in drevesničarjih niti ne govorimo! Posadiš drevo, opraviš enkrat za vselej, potem pa čakaš na sad... To bi bilo, če ne bi bilo v pisanem živalskem svetu navidez nedolžne živalce, ki tem ljudem jemlje pokoj. Še več: voluhar jim je dobesedno strah in trepet; če kdo meni, da pr etiravamo, naj vsaj enkrat prisluhne vrtničkarskemu pogovoru o tej živalci, če se mu že ne ljubi vzeti v roke Čapkovje knjige.

Resnost o resni stvari tudi ne bo škodila. Voluhar je posebno nevaren spomladi in pozimi, ko mu hrane pri manjkaje in zm ore obgodati korenine do 10 let starega drevesa notri v sam les. Napadeno drevo pade, če ga zamajemo in konec je z njim. Nadloga se neverjetno naglo množi: par vduh arjev daje v enem samem letu 30 in več potomcev v naravnih razmerah, v kletki pa tudi 50-krat več.

Voluharji živijo v značilnih rovih, kjer gnez dijo in se skrivajo pred naravnimi sovražniki, ki jim le stežka pridejo do živega. Zato čaka še več dela drevesničarja, sadjarja ali vrtnarja, če se spoprime z njim in upa v končno zmago. Sicer pa je vsak izid za nekoga katastrofa.

Človek je poskušal že marsikaj, da bi dvar oval svoje rastline pred voluharjevimi zobmi. S cinkovim fosfidom zastrupljene vabe so preizkušene način lova zlasti v zimskem času. V obliki tablet je naprodaj sredstvo fostoksin. Te tablete je treba vložiti v rove, ena zadošča za en rov. Poznan, zelo učinkovit, pa tudi zelo strupen, vnetljiv in celo eksplozivno je politanod, iz katerega se v zemlji v dotiku z vodo razvija strupeni fosforov vodik. Za eno voluharjevo bivališče zadošča 5 gramov politanola, ki ga je sicer mogoče dobiti le s posebnim dovoljenjem i nšpekcije. Če je sploh še naprodaj, ker je na uvoznem seznamu.

Naj še omenimo, da je pri nas zelo omejena uporaba sicer zelo učinkovitega pripravka – endrina, saj je z njim dovoljeno škropiti po površini sadovnjakov in drevesnic le pozno jeseni ali pozimi, in še to, če so ograjeni in če ni blizu tekoče vode. O zatiranju voluharja s pastmi pa bi lahko pisal i poseben sestavek.

Inž. M. L.

Slikarji v zatišju partizanskega Roga

Včeraj se je začela 9. Dolenjska slikarska kolonija – V ponedeljek bo ekstempore v Metliki – Dela 12 slikarjev

Novoteks je pokrovitelj devete Dolenjske slikarske kolonije, ki se je začela včeraj, končana pa bo v petek, 10. avgusta, s tradicionalnim zaključnim srečanjem ustvarjalcev in organizatorjev. Na pobudo Franca Leskoviča – Luke bodo udeleženci letošnje kolonije slikali znamenite kraje na partizanskem Rogu in Bazo 20, in to z dokumentiranimi pogledi in umetniško svobodno interpretacijo.

Prof. Andrej Pavlovec, ravmatelj škofješkega muzeja, ki neposredno vodi Dolenjsko slikarsko kolonijo že od njenega začetka, pravi, da gre tokrat za zanimiv pokus, hkrati pa tudi za izjemen napor slikarjev, saj se bodo morali do motivov voziti po 20 km in več, kolikor je, denimo, do Baze 20 in Novega mesta, kjer bodo nastajali v hotelu Metropolu.

Poleg slikanja motivov, kot so Baza 20, Stare žage, Črmošnjice in drugi kraji, znani iz NOB, bodo imeli udeleženci kolonije še dodaten program. V soboto, 4. avgusta, bodo predvidoma gostje pri pokrovitelju – mecenu Novoteksu, nakar se bodo skupaj odpeljali na Bazo 20. V ponedeljek, 6. avgusta, bodo slikali

na krajšem ekstempore v Metliki, dela pa bodo na ogled še isti dan, ko bodo odprli razstavo v metliškem Novoteksovem tozdu.

„Horuk“ za čisto vodo

Avgusta bodo v Metliki brigadirji pomagali pri izgradnji kanalskega zbiralnika do čistilne naprave

Letos so tudi v Beli krajini zapezi krampi in lopate na republiki mladinski delovni akciji „Bela krajina '79“.

Metlika, ki pridne mlade roke še kako potrebuje, bo sprejela 3.

Devete Dolenjske slikarske kolonije se udeležuje dvanajst slikarjev: Pavle Florjančič, Rudi Gorjup, Lojze Kirbiš, Martina Koritnik, Kamilo Legat, Dušan Lipovec, Marino Mahnič, Vlado Potočnik, Mima Pavlovec, Rafael Potrebuješ, Marjanca Prelog in Tone Tomazin. Nekateri med temi so v tej koloniji že ustvarjali, večina pa je prišla v ta del Dolenjske prvič. I. Z.

izmeno, ki bo tri tedne, od 5. do 26. avgusta, kopala ter zasipavala kanale pri izgradnji kanalskega zbiralnika C v južnem delu mesta – od tovarne Novoteks do čistilne naprave. Mladi Novogoričani in Sežančani bodo v 9000 delovnih urah nakopali v dolžini 1463 metrov 2305 m³ zemlje.

Investitor te pomembne in nujne pridobitve za mesto ob Kolpi bo Komunala skupnost Metlika, vrednost celotne investicije bo po predvidenjih znašala 4.454.000 din. Prispevek delovnih brigad bo velik, saj bosta opravili za 1.811.000 din zemeljskih del. Strokovni nadzor in polaganje cevi bo opravilo Transportno gradbeno podjetje iz Metlike.

Dve soboti, 11. in 18. avgusta, bosta udarna dneva, na katerih bodo delovali tudi mladinska delovna brigada iz domačega kraja, uslužbenci družbenopolitičnih organizacij ter 100 vojakov iz črnomaške vojašnice. Hkrati pa so vabljene na udarniško delo tudi brigadirski veterani in ostali občani. M. BEZEK

posavski delegati strniti vrste z drugimi. Zoran Dular iz Krškega meni, da bi morali v vseh občinah vzdolž avtomobilске ceste Bratstva in enotnosti vzdigniti glas. Predvideni občasni počasni pasovi na tej cesti niso rešitev. „Vsi smo videli, kaj je za te kraje nekoč pomenila ta cesta. Njeno nazadovanje nas bo slej ko prej resno omejevalo pri razvoju. Skupna akcija občin ob cesti, da stanje vendarle spremenimo, je nujna,“ meni delegat Dular iz Krškega. A. Z.

Za „zdravje“ kmetijskih strojev

Metlika ima sodobno mehanično delavnico za popravilo kmetijske mehanizacije

Že dalj časa je bilo jasno, da mehanična delavnica za popravilo kmetijskih strojev metliške kmetijske zadruge v starih in neustreznih prostorih v Mestnem logu ne more zadovoljiti potreb po teh storitvah, saj je bila to edina taka delavnica ne samo za celotno metliško občino, marveč tudi za sosednjo območje Hrvaške.

Pred kratkim je tozdi kmetijske zadruge Vinska klet odprli sodobno dvorano, v kateri so za tovrstna mehanična dela veliko boljše pogoje. Da je bilo to res potrebno, pove podatek, da od Novega mesta do

Karlovca ni druge servisne delavnice za popravilo traktorjev razen metliške. Me tiška delavnica oziroma kmetijska zadruga je že sklenila pogodbo z beograjsko tovarno IMT za servis njihovih traktorjev, poleg tega pa bodo v Metliki opravljali tudi servise za kosilnice BCS, prav tako je za njihovo storitvo zainteresirana tovarna Ursus, podobni pogovori tečejo s tovarno Tomo Vinković iz Bjelovara za traktorje pasquali in z Zetorjem.

Nova mehanična delavnica ima najsodobnejšo opremo za popravilo kmetijske mehanizacije, kot dopolnilo pa popravljajo tudi tovrstne in osebne avtomobile. Zlasti s kmetijsko mehanizacijo bo imela metliška delavnica več kot dovolj dela, saj je

Jesen bo skopa

Letos ne bo nikjer bogato pogrjnene mize – Malo

V brežiški občini je 1143 ha vinogradov. Letina slabo kaže. Nadejajo se, da bodo natrgali celo za dve tretjini manj, kot so pričakovali. Največ škode je naredila pozeba, za njo pa še suša in toča. Suša je prizadela mlade nasade, ponekod na lažjih tleh pa je prišla do živega celo odrasli trti.

Sadjarji si prav tako ne obetajo bogato pogrjnene mize. V intenzivnih nasadih jim je ostala komaj tretjina pridelka. Ponekod jim je že pozeba ogromno pobrala, na primer iz ribezovih nasadih. Veliko škodo so utrpela ozimna žita. Pridelki pšenice je zaradi suše za tretjino manjši od normalnega. Računajo, da bo tudi krompirja in koruze za 35 do 40 odst. manj kot ob normalnih letinah. Pri 2500 ha, kolikor je v brežiški občini s koruzo zasejanih površin, pomeni to precej okmen dohodek. Koruza ponekod zaradi suše sploh ni vzkliła, zato so 15 odst. površin na novo zasejali in tako povečali pridelek silazne koruze.

Krompirju je škodila najprej suša, potem ga je zaradi pogostega deževja napadla še plesen, da so ga morali kmetje dodatno škropiti. To je podražilo že tako skromen pridelek, saj ga je vzelo kar tretjino.

Zelo so prizadeti živinorejci, ker jim bo manjkalo krme. Detele in sena so nakosili tudi do 40 odst. manj, kot so pričakovali, preden jim je požgalo travnike. Redili bodo manj živine in prašček, toliko, kolikor je bodo lahko prehranili. J. TEPPEY

PROSTA UČNA MESTA!

„KRKA“ tovarna zdravil
NOVO MESTO n.s.o.o.
KADROVSKO SPLOŠNA SLUŽBA
na osnovi sklepa odbora za medsebojna razmerja

razpisuje

za šolsko leto 1979/80 naslednja prosta učna mesta za učence v gospodarstvu:

- 8 MEST za uk obratnega električarja,
- 2 mesti za uk mehanika za elektroniko,
- 8 mest za uk strojnega ključavničarja,
- 2 mesti za uk ključavničarja,
- 6 mest za uk strugarja

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati, ki so uspešneje zaključili osnovno šolanje in niso starejši od 17 let ter so zdravi.

Kandidati naj predložijo naslednje dokumente:

- prošnjo za učno mesto,
- zadnje šolsko spričevalo,
- izpisek iz rojstne matične knjige,
- izpolnjen obrazec DZS 1,65 (prošnja za štipendijo) o dohodkih staršev, premoženjskem stanju ter o prejemanju otroškega dodatka.

Kandidati naj pošljejo svoje dokumente na naslov:

„KRKA“ tovarna zdravil
Novo mesto
Cesta herojev 45,
kadrovska splošna služba – izobraževalni center,
od dneva objave do 30. avgusta 1979.

DO Emona–Dolenjka Novo mesto

objavlja za šolsko leto 1979/80 kadrovske štipendije za naslednje šole:

- EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA:**
2 ŠTIPENDIJI ZA PRVI LETNIK,
2 ŠTIPENDIJI ZA TRETJI OZ. ČETRTI LETNIK;
- UPRAVNO ADMINISTRATIVNA ŠOLA:**
1 ŠTIPENDIJA ZA TRETJI LETNIK;
- VISOKO EKONOMSKA KOMERCIALNA ŠOLA V MARIBORU – I. STOPNJA:**
1 ŠTIPENDIJO ZA FINANČNO SMER,
1 ŠTIPENDIJO ZA KOMERCIALNO SMER.

Kandidati za razpisane štipendije naj pošljejo izpolnjen obrazec 1,65 DZS, prošnjo s kratkim življenjepisom in zadnje šolsko spričevalo do 15. avgusta 1979 na naslov: DO Emona Dolenjka, Novo mesto, Glavni trg 28.

REŠIL GOREČEGA MOTORISTA

35–letni Alojz Mrcar iz Tlake pri Gabrovki je v soboto po opoldne vozil neregistrirano motomo kolo proti Veliki Loki. Zaradi neprizane hitrosti ga je v ovinku pri Mali Loki ob srečanju s traktorjem zaneslo v desno, pri tem pa je podrl cestni smek in trčil v drevo. Motor se je takoj po nesreči vžgal, plameni pa so zajeli tudi Mrcarja. Na srečo je hitro in priskočno posebej prišel voznik traktorja Ciril Sotlar iz Mačkovca, ki je ogenj pogasil.

Dobra osnova za naprej

Kako zagotoviti nadaljnji razmah krške občine – Zunaj smernice novega srednjeročnega načrta

Krški občini ni mogoče oporekati smelosti pri razvoju. Po najbolj pogostem merilu, doseženem družbenem proizvodu na prebivalca v republici, se je med 60 slovenskimi občinami povzpela že na 22. mesto. Z vso odgovornostjo so se lotili nalog pri načrtovanju novega srednjeročnega obdobja.

Za ločena zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine v ponedeljek so delegati prešli nad 60 strani obsegačočo gradivo z oceno sedanjega trenutka in bodočo usmeritvijo. Razprave o tem gradivu, predvsem pa obdelava posameznih nalog utegnejo zaposlovati koga tudi med dopusti.

V iztekajoči se petletki bodo presegle načrtovano rast družbenega proizvoda. Znanе so številne pomembne naložbe, izvedene zadnje leta. Naj je bil vpliv inflacije še tolikšen, ne more izničiti uspehov. Sleherni delavec naj bi že letos ustvaril 830 tisočakov celotnega prihodka, kar je nad 67 odst. več kot leta 1975, ko so iztekajoči se načrt zastavili. Porast je še večji pri dohodku – 97 odst., največji pa bo pri čistem dohodku – 107,7 odst.

V novem srednjeročnem obdobju, priprave nanj po vsem videzu prehitvejo aktivnost v drugih občinah, želijo graditi na kakovostnih dejavnostih. Sestavljavci smernic opozarjajo na pomanjkanje delavcev. Na priliv od drugod ni mogoče računati. Preusmerjanje v

intenzivne naložbe postaja nujnost. Vso pozornost zasluži napotilo, kjer omenjajo prizadevanja za večji razvoj manj razvitih delov občine. Posebej so omenjeni predeli manj razvitega gorjanskega, bohorskega, brestaniškega dela občine, območja Ravne–Zdole in Veliki Trn–Raka. Kakšna bo dokončna podoba novega srednjeročnega načrta, bo v mnogem odvisno od aktivnosti delegatov, ne zgolj strokovnih služb. ALFRED ZELEDNIK

KAKO NA DELO?

Vaščani Bojanecv si že dalj časa prizadevajo za urejen prevoz delavcev v Črnomelj. O tem so že tekli pogovori z Viatorjem, kjer so obljubili, da bodo to uredili, vendar s tem še ni nič in se mora vsak znajti, kot ve in zna.

PREHITEVANJE V SMRT

V petek malo pred deseto je Marcel Smutny z avtomobilom švicarske registracije pri Stefanu prehiteval tovornjak s prikolico, ko mu je nasproti prišel z osebnim avtomobilom Branko Rokavec iz Sentrupeta. Pri čelnem trčenju sta se ranila oba voznika in sopotnici in so jih prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer pa je Marcelova žena Bona še istega dne podlegla poškodbam. Škodo so ocenili na 120.000 din. Zapišemo še, da je bil zaradi nesreče promet na magistralski zaprt polni dve uri in preusmerjen na regionalno cesto Trebnje–Stefan.

Bogata revolucionarna tradicija na Dolenjskem

Piše: Franček Saje

16

Celo klerikalne „Dolenjske novice“ so morale priznati, da se je praznik 1. maj „obhajal v Novem mestu v prav slovesni obliki kakor še nikdar poprej. Vse prodajalne so bile zaprte cel dan, obrt je počivala, gostilne in kavarne so bile odprte le od 12. do 14. ure in zvečer od 19. ure dalje. Tudi gimnazija in ljudske šole so praznovalе 1. maj s pouka prostim dnevom. Raz hiš so plapolale zastave. Vreme je bilo lepo in gorko. Nerednosti ni bilo nikjer opaziti.“

Tajništvo JSDS je 8. maja poslalo Jožefu Pirnarju „zazelena navodila in okrožnice za krajevne politične organizacije naše stranke.“ Pirnar je tajništvo JSDS takoj odgovoril: „Navodila za ustanovitev krajevne organizacije sprejeta. Nekaj pa še vedno pogrščam, to je, kako naj se voli odbornike za omenjeno krajevno organizacijo. (Naj se pošlje v vsako vas volilne listke samo organiziranim ali tudi onim drugim?) Nameč pripravljajni odbor je že izvoljen. Sedaj se morajo izvršiti volitve za odbor, kateri bo imel redno svoje seje in posvetovanja. Imena pripravljajnega odbora lahko pošljem tajništvo na razpolago. Ali sedaj v kratkem bom razpisal volitve in bom le te Vam sporočil. Imena

vseh članov Vam pa navajam v nastopnem.“

Do tedaj je Pirnar zbral 50 članov: po enega iz Smolenje vasi in Ravogvega, dva iz Boričevega, tri iz Vinje vasi, štiri z Broda, po deset s Praproč in Vrha, v Regrič vasi pa je pridobil že devetnajst članov JSDS. Toda to je bil še začetek. Pirnar je na koncu svojega odgovora opozoril:

„Torej to so člani te krajevne organizacije. Sedaj, ko bo odbor izvoljen, bo lažje delati in agitirati za našo stvar. Sedaj bi bilo tudi nujno potrebno, da bi jaz priredil tu po Dolenjskem namreč v naši občini več shodov; potem dobimo članov dovolj. Vedno in vedno prihajajo k meni zavedni fantje in moške in me vprašujejo, kdaj da bom vendar zopet enkrat sklical shod, da bodo oni skrbeli za svoje okraje in agitiral za oba lista in organizacijo. (Prosimo, torej, ako bi mogel priti eden ali drugi, da napravimo zopet en velik shod, kakor je bil zadnji.) Prosim tudi za pojasnila, kako kaj stvar zaradi voljščine, ker sedaj smo pozvani na orožne vaje.“

Tajništvo JSDS je 12. maja sestavilo odgovor Pirnarju. Ker pa je zvedelo, da je bil aretiran, je nekoliko dopolnjen odgovor poslalo Francu Drenku z Broda 33 pri

Novem mestu. V začetku mu je na Pirnarjevo vprašanje dalo navodila, kako naj vrojijo krajevni odbor JSDS, in dodalo: sodrug Pirnar baje aretiran. Če je temu res tako, Vas prosim, da nam sporočite vzrok aretacije.“

Orožniki so Pirnarja res aretirali 10. maja, ker je govoril, da je fronta na Korokem razbita, kar je bilo celo resnično. Ker so o tem govorili tudi mnogi drugi in jih zato niso zapirali, je bilo Pirnarjevo govorjenje le dobrodošel povod za aretacijo. Pravi vzrok pa je bil v tem, ker je bil Pirnar ugleden in vpliven človek ter spreten agitator, postajal pa je tudi uspešen organizator puntarskih kmečkih množic. Tako njegovo politično delo so meščanski oblastniki hoteli na vsak način preprečiti.

Ker niso mogli Pirnarja obtožiti nikakega „hudodelstva“, so ga morali že 23. maja izpustiti iz zaporu. Da se ne bi doma še naprej ukvarjal s politiko, so ga vpoklicali k vojakom in ga dlje kot druge zadržali v vojašnici v Celju. To se je dogajalo takrat, ko je bilo v stari Jugoslaviji še največ političnih svoboščin. Toda meščanska oblast se je zavedala, da se ji tla še majojo pod nogami. Zato je z različnimi pretevezami omejevala demokratične politične svoboščine in preganjala samoraslo revolucionarno gibanje. Zlasti si je še prizadevala, da s vsemi sredstvi prepreči organiziranje tega širokega, toda nepovezanega ljudskega gibanja.

Pirnarjeva oddaljitev z Dolenjskega in njegova dolga izolacija v celjski vojašnici je bil uspel policijski ukrep, ki je vplival na političen razvoj na Dolenjskem. Zavri je nameravano in tudi že začetno organizi-

ranje revolucionarnega kmečkega gibanja. Socialna demokracija je do delo ponovno začela šele februarja 1920, ko so se politične razmere v slovenskem podeželju že močno spremenile, ker jo je v organiziranju kmetov prehitela nova Samostojna kmečka stranka. Zatorej je izločil Pirnarja iz političnega življenja Dolenjskem in preprečitev, da bi puntarski kmetje organizacijsko povežali in s tem strnili svojo dobo razdobljivo silo, prva dobljena bitka slovenske buržoazije proti revolucionarnemu gibanju med kmečkimi in delavskimi množicami.

Pod pritiskom revolucionarni množici in levega krila v vodstvu slovenske socialne demokracije JSDS sicer začela naglašati, da „kmečka revolucionarna proletariata“ živi „v tradicijah in idejah revolucionarnega socializma.“ „Naprej“ je v uvodniku 18. januarja 1919 opozarjal, da se snuje močan blok buržoaznih strank. Zato mora JSDS „podeseteriti svoje organizatorično politično in strokovno delo“. Vsi se naj strenejo „v vrsti revolucionarnih borcev in kadar pride vaša doba pa pogumom in zavestno magari na barikade. Danes ne verujemo več v evolucijo, naš cilj je revolucija“. In to je „Naprej“ natisnil s krepkimi črkami.

Na zborovanju zaupnikov klerikalne stranke 16. januarja 1919 je dr. Janko Brejc, takratni poverjenik za notranje zadeve, ki je zatem postal predsednik deželne vlade, razlagal, da je „treba vzajemnega delovanja, da se zatre vsak pojav boljševizma že v kalu. Ta boljše videnje je namreč tudi že raznesel po deželi; doslej so bili le posamezni pojavi.“

Odpad ne sodi v naselje

Naj bi res izničili boštanjško obrtno cono?

Zidava posega tudi po lepih površinah. Tudi na Boštanjškem polju. Pred leti je sevniška občinska skupščina na delu med železniško progo, občinsko cesto v Dolenjem Boštanju in Savo določila obrtno cono. Nekaj obrtnih delavnic je že zraslo, nekaj jih še bo. Tudi s stanovanjskimi hišami. Ob robu te cone je bilo v načrtu zarisanih nekaj parcel za družbeno industrijo. Navsezadnje ni

to nič slabega, saj se kraj posebno po izgradnji mostu čez Savo zliva v industrijsko Sevnico.

Vprašanje je seveda, kakšna industrija bo prišla sem. Trenutno si pri občinski upravi prizadevajo pripeljati v Dolenji Boštanj DINOS. Vabijo posamezne lastnike zemljišč, ni se mogoče upreti videzu, da po načelu „kogar bo pač lažje prepričati“ (beri prisiliti!). Menim, da ni zgolj

stvar zasebnikov, ali je kdo pripravljen prodati kaj zemlje, temveč vsaj toliko tudi krajevne skupnosti, ki ji ni vseno, kakšno „industrijo“ bo dobila. Zbiranje odpadnih kovin in drugega materiala je sicer hvalvredna dejavnost ob vsakodnevni pomanjkanju surovin, to pa seveda ne pomeni, da spada v Dolenji Boštanj.

Morebiti bodo res postavili ograjo in še kaj; podobno je tudi v Brezicah pri postaji, pa je pogled kaj klavern. Ali znamo priti pred zbor občanov samo takrat, kadar gre za referendum, ne pa tudi, ko gre za okolje? Zakaj se ne bi javno dogovorili, ko je čas, ne pa šele, ko naj bi spet „sanirali“ nekakšno objektivno „višjo silo“?

IVAN BOŽIČ
Sevnica

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

pisma in odmevi

UPORABLJALI BI, DELALI NE

Lastniki vinogradov na Stražnjem vrhu in Dobiški gori so se pred dvema letoma dogovorili, da si bodo zaradi lažjega dostopa z vozili zgradili novo pot. Zemljišča zanjo so posamezniki odstopili brezplačno. Dogovorili so se tudi, koliko bo vsak uporabnik nove poti prispeval denarja in dela.

Večina uporabnikov je obveznost izpolnila, nekateri so jih celo preseigli. Nekaj lastnikov vinogradov pa za gradnjo ni prispevalo ničesar, sedaj že narejeno pot pa vseno uporabljajo. Opozarjamo vse, ki prispevka ne nameravajo plačati, naj poti ne uporabljajo. Če prispevka – uporabili bomo za vzdrževanje poti – ne bodo plačali do 1. septembra letos, bomo potem vse te neupravičene uporabnike poti poimenovali in jim uporabo poti tudi prepovedali.

GRADBENI ODBOR

Osnutek naj še zori

Zakonski osnutek o kulturnih skupnostih bodo dopolnili, razprava o njem pa je podaljšana do jeseni – Bodo kulturne skupnosti poslej kaj bolj zagrete za obravnavo?

Osnutek novega zakona o kulturnih skupnostih še ni zrel, da bi ga proglasili za predlog zakona in poslali v sprejem. Po mnenju skupščine kulture skupnosti Slovenije, je še tolikanj pomanjkljiv, v bistvenih vprašanih pa tudi nejasen. Da je potreben z zaključnim opravilom počakati. Osnutek je skupščina vrnila predlagatelju s pripombo, da ga dopolni in napravi jasnega v vseh pogledih, hkrati pa je sprejela sklep, da se javna razprava o novem zakonu podaljša do jeseni.

Sodeč po odmevih iz posameznih območij, kjer so bile regijske raz-

prave, ena od še stih je bila tudi v Novem mestu, skupščina republiške kulture skupnosti tudi ni mogla drugače ravnati. Čeprav na teh razpravah zakonskih rešitev ni bilo moč pretresti od črke do črke, so bile vendarle dovolj tehtne in poglobljene, da so udeleženci lahko pokazali, v čem sta bliš in beda obravnavanega osnutka. Ugotovili so zlasti to, da osnutek ne da niti približno zadovoljivega odgovora na vprašanje, kakšna bo organiziranost, kakšno bo programiranje, kako bo deloval delegatski sistem in ne nazadnje, kako naj bi bilo urejeno financiranje. Za konski osnutek prav tako ni nakazal poti iz problematike v zvezi s posebnimi kulturnimi skupnostmi, ki naj bi jih poslej imeli za posamezna interesna področja.

Do zdaj se je novi zakon rojeval preveč oddaljeno od terena, se pravi, da so kulturne skupnosti v občinah, prav tako pa tudi združeno delo, njegovo nastajanje spremljale dokaj neprizadeto. Marsikje so se zadovoljili zgolj z informacijo, da se pač to in to pripravlja, drugod pa niso prešli niti listov, na katerih je bil dosežani osnutek napisan. Ob taki brezdušnosti, ki ji niti formalizma ne moremo več očitati, iz občini seveda ni moglo priti kaj prida in uporabnih pripomb na posamezne zakonske rešitve. Poslej te napake ne bi smeli ponoviti. Tako v kulturnih skupnostih kot v združenem delu, pa tudi v drugih okoljih, bi si morali vzeti čas in dopolnjeni osnutek, ki ga bo predlagatelj kmalu pripravil, temeljito pretresti. Če je zakon obleka, nam ne bi smelo biti vseeno, ali nam bo ta obleka prav ali ne.

I. Z.

Ribniški oktet poje v Križankah

V tem oktetu pojo nekateri nekdanji člani znamenitega Slovenskega okteta

V okviru prireditve na letošnjem ljubljanskem festivalu – že dalj časa potekajo v Križankah – nastopa ta teden tudi Ribniški oktet. S koncertom populare vokalne glasbe se je oktet predstavil že sinoči, drvi ob 20. uri pa bo nastopil ponovno. Ribniški oktet sestavljajo: Jože Kores, Rudi Trdan, Vladimir Mihelič, Janez Peček, Tone Kozlevčar, Andrej Štrukelj, France Lesar in Dragiša Ogrjanovič. Nekateri pevci tega osmerca so bili do nedavnega člani malone po vsem svetu znanega Slovenskega okteta. V Križankah nastopata z Ribniškim oktetom harmonikar Vital Ahačič in prof. Ja nez Debeljak, ki napovedujejo spored po ribniško. Za poslušalce je nemara privlačno predvsem slednje.

DOLENJCI V REPUBLIŠKI SLIKARSKI KOLONIJI

Združenje likovnih skupin Slovenije je letošnje tradicionalno republiško slikarsko kolonijo priredilo v sodelovanju z radgonsko kulturno skupnostjo. V koloniji, ki je bila v Kapelah, je ustvarjalo petnajst likovnih amaterjev iz raznih krajev Slovenije, med njimi tudi nekaj dolenskih slikarjev. Udeleženci kolonije so slikali zlasti etnografske in druge značilnosti Slovenskih gor, še posebej vinorodno kapeljsko okolje, en dan pa so namenili portretiranju mladih Kapelčanov. Slikarji so delali deset dni, najboljša dela pa so na ogled v kapeljski šoli. Ra zstavo so odprli v nedeljo, 29. julija.

KIPAR PODOBE NA OGLED POSTAVI, bi lahko zapisali ob pričujočem posnetku, ki kaže mirenskega kiparja Sandija Leskoveca, sklonjeno zamišljenega ob plastikah, ki jih je njegov dlet „vrezalo“ v lipovino zadnje čase. „Delam brez oddiha,“ pravi ta samonikli ustvarjalec, ki se je že lepo uveljavil in se visoko zapisal med tvorci tako imenovane slovenske naive. Med drugim je priložnostni motiv vrezal na dno vinskega sode, ki so ga podarili generalpolkovniku Stanetu Potočarju – Lazarju za 60-letnico življenja, ki jo je praznoval letos. Zadnje tedne dela Leskovec reliefje tudi iz bakrene pločevine.

Priznanje iz Italije

Slikar Viktor Magyar postal član Akademije umetnosti in dela v mestu Salsomaggiore Terme

V množici slovenskih slikarjev, ki jih uvrščamo med tako imenovane naivce, odkar se zbirajo okrog trebanjskega tabora, pa jim pravimo tudi samorastniki, ubira v Motniku pri Kamniku rojeni in v Grosupljem žveč učitelj Viktor Magyar svojska pota. Njegova dela se od stvaritev drugih razlikujejo že na prvi pogled, saj je Magyarov način slikanja po slogu še najbližji poenostavljenemu ekspresionizmu. Po vsebini so dela tega slikarja, ki slika na les, krajine, obogatene z deležem človeškega življenja in človeškega izročila, neredko poudarjene v avtorjevo lastno izpovednostjo, izkušnjo in njegovim pojmovanjem sveta.

Da nes petinštridesetletni Viktor Magyar je pravzaprav pozno stopil v krog likovnih izpovedovalcev. Delno so za to kasnitev krivi zadržki javnosti, poznavalcev in ljubiteljev, saj si je takrat naiva kot slog na Slovenskem šele utirala pota. Tako smemo zapisati, da je Magyar svoja prizadevanja v tem slogu lahko razvil šele za časa svojih učiteljskih let v trebanjski občini, ko je več let poučeval dolensko mladino na osnovnošolski nižje-razrednici v Čatežu pri Veliki Loki. Zgodilo pa se je, da je nekaj, namreč to, da je postal Magyar

zavoljo slikarske in organizatorske pronicljivosti v okolju z izrazito nerazvitem likovnim življenjem eden od očetov gibanja, ki je Trebnjemu podarilo tradicionalni tabor likovnih samorastnikov, salon, galerijo, v širšem pomenu pa tudi dneve kulture in umetnosti.

Likovno podlago za vsebino in slog slik je Magyar vdahnila Dolenska oziroma dolenska pokrajina s kopastimi hribovi okrog Čateža, kjer se je bil kot učitelj začasno udomil. Tako bi pri njem težko našli sliko brez teh hribov v ozadju, brez rogovilastih dreves ob njihovem vznosu, pa naj bo v ospredju njegove „krajine“ kar si že bodi: petelinji boj, ples maškar, kolone ali kaj drugega. Zato njegova slika kot sporočilo ni nikoli rebusna, marveč jasna, neposredna, razumljiva.

Nastop v javnosti, v domačih in tujih galerijah, s takimi deli je Viktoru Magyaru prinesel priznanje. Predstavil se je na večjem številu samostojnih in skupinskih razstav, njegove slike pa so razširjene po Evropi in ZDA. Nagradilo, ki jo je letos prejel za sliko na 5. salonu likovnih samorastnikov Jugoslavije v Trebnjem – razstava v trebanjski galeriji je še vedno na ogled, se je pred kratkim

kultura in izobraževanje

Balkanski festival

4. balkanski filmski festival bo prihodnje leto v ljubljanskem KD Ivana Cankarja

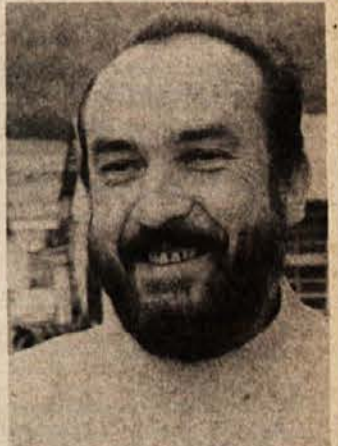
Četrty balkanski filmski festival bo prihodnje leto pri nas, peti bo v Grčiji, šesti pa v Romuniji. Tako so sklenili nedavno – po tretjem festivalu, ki je bil letos v Turčiji.

Pri nas bo festival v Slovenjskem Komisija za film pri medrepubliškem koordinacijskem odboru je organizacijo zaupala Interfilm festivalu iz Kranja. Določeno je tudi, da bodo filme vrtili od 9. do 14. aprila 1980 v novem Kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani.

V okviru festivala bo več spremljajočih prireditev. Pripravili bodo srečanje filmskih šol in akademij iz držav-udeleženk balkanskega festivala, simpozij, razstave, pogovore o umetnosti in podobno.

Zdaj seveda najbolj stiskajo pesti, da bi bil do te mednarodne filmske prireditve usposobljen Kulturni dom Ivana Cankarja. V minulih dneh smo lahko spet slišali in brali, da je nalozba v to kulturno ustanovo absolutno prednostnega pomena.

I. Z.

Viktor Magyar: med podklicnimi umetniki?

pri družilo priznanje, ki ga je dobil v sosednji Italiji. Ob podelitvi zlate medalje je postal član Akademije umetnosti in dela, ki ima sedež v kraju Salsomaggiore Terme. To je nedvomno pomembno mednarodno priznanje našemu slikarju, ki Magyaru, tako pravijo, odpira tudi pot med poklicne likovne ustvarjalce.

Teško je reči, ali se bo Viktor Magyar za tako pot tudi odločil, saj pomeni naveszadnje odgovornost, ki je povezana z eksistenčnim vprašanjem. Na pot svobodnega umetnika je Magyar za nekaj časa stopil že pred nedavnim, njegova izkušnja s te poti pa je zajeta v tej kratki in poučni izjavi: „Nekaj časa vzdržiš, potem pa ti zmanjka sredstev in kos kruha, ki si ga prisižš s slikanjem, je prej grenak kot sladak.“

I. ZORAN

ZAMOLČANA IMENA

V rubriki Sevniški paberki v 26. št. Dolenjskega lista je bil objavljen zapis o sporu med menoj in tov. Jankom Blasom zaradi televizijske antene, vendar brez imen. Druga plat medalje je takale: anteno sem dal tja, kjer sem jo imel že tri leta prej. Vojno sem se šel takrat, ko je bilo treba! In še napotek tov. Blasuc: če se počuti odškodovanega in je tako globoko prepričan, da ima prav, naj poišče zadoščenje na sodišču, na pa da pisari pisma vsem organom od krajevne skupnosti, občine do republike.

IVAN BOŽIČ
Sevnica

„Gorjanci“ nočejo sodelovati?!

Iz odprtega pisma avtoprevoznika Alojza Lukšiča direktorju „Gorjancev“ objavljamo močno skrajšan povzetek

Kot prizadeti obrtnik čutim dolžnost, da zapišem nekaj misli o svojem položaju, s tem pa tudi o dejavnosti delovne organizacije Gorjanci in njenega direktorja Štefana Galiča. Ugotovil sem namreč, da nekaj dejstev, ki niso sprejemljiva za našo družbo in izstopajo iz veljavne zakonodaje.

Gre za odnos Gorjancev do mojega osebnega dela. Novi obrtni zakon dopušča, da posamezniki opravljajo avtoprevozniško dejavnost z lastnim avtobusom, zato sem si nabavil avtobus in zaprosil za potrebno dovoljenje na oddelku za gospodarstvo pri SO Novo mesto.

Ko je za to zvedel tov. Galič, se je zavzel zoper izdajo obrtnega dovoljenja.

To je v nasprotju z družbenimi smernicami, po katerih naj bi privatni in družbeni sektor čim bolj sodelovala. Nobena skrivnost ni, da so avtobusni prevozi na posebnih voznjeh, katere zasebniki po obrtnem zakonu lahko opravljajo, sezonskega značaja in aktualni v tako imenovanih „špicah“, kot ni nobena skrivnost, da na Dolenjskem primanjkuje avtobusov za posebne vožnje. Zakaj so torej Gorjanci moje sodelovanje odklonili? S Kompasom uspešno sodelujem, opravil sem

že najzahtevnejše prevoziške storitve, pa ni bilo pritožb, kar se da ugotoviti iz posebne Kompasove evidenc. Ob tem je čudno, da Gorjanci raje najamejo avtobuse za posebne vožnje v Karlovcu in Samoboru kot, denimo, pri črnomaškem Vitorju ali moj avtobus. Avtobusi s Hrvatske tako prevozijo več praznih kilometrov, hkrati pa nepotrebno trošijo vse bolj varčevanja vredno gorivo. Tu ni ne ekonomske ne navadne logike! Naj omenim še to, da so šoferji avtobusov pri Gorjancih hudo obremenjeni in da vozijo tudi več ur, kot je za varno vožnjo priporočljivo. Mojega sodelovanja pa (Gorjanci) nočejo sprejeti!

ALOJZ LUKŠIČ
Maši Slatnik

KJE JE DROBIŽ

Denarja je preveč in premalo. Preveč ga je, ko z malo debelejšim bankovcem ne moreš kupiti, kar bi rad, premalo pa ga je, ko se zdrobi v kovance in bankovce z eno ničlo – se pravi, ko denar postane drobiž. V novomeških trgovinah, pa tudi drugod, kjer je treba plačevati, kronično zmanjkuje drobiža. Kljub temu pa se trgovci ne zganjejo. Ne vem, ali jim na banki nočejo dati dovolj drobiža v zameno za „težji“ denar ali pa se prodajalcem ne da stopiti v to ustanovo, kjer bi drobiž vsekakor morali imeti. Sicer pa, čemu bi hodili oni, se bo kupec že pobrigal, da mu bo cingljalo v žepih, če želi kupiti, kar potrebuje!

M. M.
Novo mesto

ZDAJ SO NA VRSTI DRUGI

S podaljšanjem proge do konca Šmihela so „Gorjanci“ ustregli želji krajanov Šmihela in Regerče vasi. Tako pripelje in odpelje avtobus na tej progi kar trinajstkrat na dan in petkrat proti Uršnim selom in Lazam. To je pohvalno, vendar pa vse še ni urejeno tako, da bi bili potniki res lahko zadovoljni. Keje stojijo avtobusi za to smer, je težko vedeti, saj se odhodno mesto pogosto menja. Obljuba, da bodo na postajališčih postavljene table s časom in smero vožnje avtobusov, ni uresničen. Tudi postajališča še niso urejena.

Problemi so predvsem v ureditvi mestnega prometa. Avtobusi morajo voziti prek novega mostu, s tem pa se izognejo Glavnemu trgu. Pomet po Prešernovem in Glavnem trgu je zelo gost, za avtobuse namenjeno postajališče na Glavnem trgu pogosto zatrpamo z osebnimi avtomobili, zato bi bilo dobro, če bi vsaj lokalni avtobusi lahko vozili prek mosta tudi proti Kandiji. Most je sicer ožek, lahko pa bi uredili izmenični enosmerni promet.

Ce so že „Gorjanci“ pokazali dobro voljo, naj bi to podprli tudi prometni strokovnjaki, odgovorni pa naj primerčno uredijo postajališča.

F. Š.

GLOBOKO: KOLESARSTVO IN KROS

V soboto, 28. julija, je bil v Globokom drugi del poletne mladinske olimpiade, ki so jo pripravile mladinske organizacije Artiče, Globoko, Sromlje in Zdole. Mladi so se pomerili v kolesarjenju in krosu. Fantje so tekmovali na 20 in 3 kilometre dolgi progi, dekleta pa na 10 in 1,5 kilometra. V vseh štirih konkurencah so slavili Zdolani, druga mesta so osvojili domačini, 3. in 4. mesta pa so zasedli Artičani in Sromljani. Tekmovanje bodo nadaljevali prihodnje soboto na Zdole, ko bo na sporedu tekmovalje v streljanju z račno puško in igranje namiznega tenisa.

MILAN JAZBEC

NEDELJSKI IZLET

Kljub slabemu vremenu smo izkoristili nedeljo za obisk turjaškega gradu. Jakob Lukancič, vodič na gradu, nas je popeljal po grajskih prostorih in nam pripovedoval o zgodovini grada ter o usodah ljudi, ki so v njem prebivali. Še posebno veliko je znal povedati o usodi belogardistov, ki so si v času NOB spreмениli grad v postojanko. Grad sedaj obnavljajo, vendar so sredstva dovoljevala zaenkrat le popravilo ostrešja. Obiskali smo tudi Jelenov žleb, bili pa smo razočarani, ker ni nikjer označena pot do tega zgodovinskega kraja.

IRENA GRAHEK
NOVO MESTO

NOVA TRGOVINA NA MIRNI

Mirna je vsestransko urejen kraj, toda za število trgovin in izbiro v njih tega ni mogoče trditi, zato bo nova in sodobno opremljena trgovina Kmetijske zadruge Trebnje, ki jo bodo na Mirni odprli v soboto, 4. avgusta, vsekakor povečala izbiro. Zlasti ker je to že druga velika trgovina s tehničnim blagom, ki jo bodo imeli Mirencani. Krajani upajo, da bo tudi založenost v obeh trgovinah na ravni, zlasti z deli za kmetijske stroje.

VELIKA RAZPRODAJA

STILNEGA POHIŠTVA, KOPALNIŠKEGA PROGRAMA KOLPA,
PREDSOBNIH ELEMENTOV IN CVETLIČNJAKOV

OD 30. JULIJA DO 11. AVGUSTA
VSAK DAN OD 10. DO 19. URE

V TELOVADNICI OSNOVNE ŠOLE GRM
V NOVEM MESTU

BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM

KIT LJUBLJANSKE MLEKARNE, o.sub.o.
TOZD MARKETING, o. sub. o.
Ljubljana, Tolstojeva 63

Komisija za delovna razmerja
objavlja
prosta dela oziroma naloge v skladišču
Novo mesto s sedežem na Trški gori

**3 VOZNIKOV MOTORNIH VOZIL C in E katego-
rije s prakso**

Kandidati naj vložijo pismene prijave z ustreznimi dokazili o
izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 15 dneh po objavi na
gornji naslov.

Splošno gradbeno podjetje „Pionir“ Novo mesto
TOZD MEHANSKO KOVINSKI OBRAT
Novo mesto, Ločna 48, objavlja prosta dela in opravila:

**1. ADMINISTRATOR-BLAGAJNIK za delo na
tehničnih pregledih**

Pogoji za sprejem:
končana poklicna šola ustrezne smeri, popolna ali nepopolna
srednja šola in 3 leta delovnih izkušenj, obvezno znanje
strojepisja.

Kandidat bo pridobil lastnost delavca v združenem delu s
polnim delovnim časom za nedoločen čas in s pogojem
trimesečnega poizkusnega dela.
Ponudbe z opisom dosedanjega dela in dokazili o izobrazbi
sprejema 15 dni po objavi: SGP „Pionir“ TOZD Mehansko
kovinski obrat, 68000 Novo mesto, Ločna 48.
Kandidate bomo o rezultatih razpisa obvestili v 30 dneh po
končanem razpisu.

Osnovne šole Novo mesto,
TOZD osnovna šola Katja Rupena

razpisuje naslednja
prosta dela in naloge:

**1. UČITELJA RAZREDNEGA POUKA – PU ali U
(za nedoločen čas).**

**2. UČITELJA PODALJŠANEGA BIVANJA – PU
ali U (za določen čas od 1. 10. 1979 do 8. 1.
1980).**

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

IGM „SAVA“ KRŠKO
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja potrebe po delavcih, kot sledi:

I. ZA DE PROJEKTIVNI BIRO:

1. INŽENIRJA ELEKTRO SMERI za obdelavo in
sodelovanje pri projektiranju,
pogoj:
1 leto delovnih izkušenj;

1 FIGURANTA – pomoč pri geodetskih delih,
pogoj:
končana osnovna šola, zaželena praksa pri podobnih delih;

**II. ZA DE GRAMOZNICA IN CEMENTNINE
DRNOVO:**

5 PK ALI NK DELAVCEV za opravljanje betoner-
skih in manj zahtevnih ostalih del;

III. ZA DE STROKOVNE SLUŽBE:

1 VARNOSTNI INŽENIR OZ. TEHNIK ustrezne
smeri z izpitom iz varstva pri delu po programu II.
za opravljanje nalog iz varstva pri delu, požarnega
varstva ter nalog s področja LO in DSZ,
pogoj:
1 oz. 3 leta delovnih izkušenj, moralnopolitične kvalitete.

Poskusno delo traja dva meseca.
Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „Sava“
Krško, CKŽ 59.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh
po preteku roka za prijavo.

MIZARSKO PODJETJE
„TRELES“ TREBNJE

objavlja prosta dela in naloge

PK – KLJUČAVNIČARJA

Pogoj:
nedokončana poklicna šola – smer ključavničarstvo ali
končana osnovna šola in 3 leta delovnih izkušenj na
področju ključavničarstva;
odslužen kadrovski rok.
Poizkusno delo je 3 mesece.
Kandidati naj vložijo pismene prijave z dokazili o izpolnjeva-
nju pogojev v 15 dneh od dneva objave na naslov:
„TRELES“ TREBNJE, Temeniška pot 4.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po objavi
oglasa.

Izvršilna komisija delavskega sveta
TOZD PAPIRKONFEKCIJA Krško

objavlja prosta dela in naloge:

1. Dveh kartonažnih delavcev za opravljanje delov-
nih opravil in nalog pri **IZDELOVANJU KAR-
TONOV NA STROJU SLOTER.**

Kandidati morajo imeti dokončano poklicno šolo karto-
nažerske, grafične, papirne, ali druge ustrezne stroke.
Prosto opravilo je za obrat v Brestanici.

2. Dve knjigoveški delavki za opravljanje delovnih
opravil in nalog **POMOŽNIH KNJIGOVEŠKIH
DEL II. KATEGORIJE.**

Kandidate morajo imeti dokončano osemletko. Prosta
dela so v obratu tiskarne v Krškem.

3. Dveh konfekcijskih delavk za opravljanje delov-
nih opravil in nalog pri **ZAVIJANJU PAPIRJA V
ZVITKE.**

Kandidate morajo imeti dokončano osemletko. Prosta
dela so v obratu konfekcije v Krškem.

4. Enega transportnega delavca za opravljanje delov-
nih opravil in nalog pri **TRANSPORTU Z VILI-
ČARJEM, SKLADIŠČENJU, NAKLADANJU in
RAZKLADANJU.**

Kandidati morajo imeti dokončano osemletko in izpit za
vožnjo z viličarjem. Prosto opravilo je v obratu konfekcije
v Krškem.

S sprejetimi delavci oziroma delavkami bomo sklenili
delovno razmerje za nedoločen čas, poskusno delo pa
traja tri mesece.

Kandidati lahko pošljejo pismene prijave z dokazili o
izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 15
dneh po objavi v zaprti ovojnici na naslov:
Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ TOZD PAPIR-
KONFEKCIJA Krško, Tovarniška 14.
Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po poteku
roka za sprejemanje prijav.

**obiščite
DOLENJKO**

dežurni poročajo

ODSEL PRAZNIH ROK - Vse kaže, da je dopustniški čas v lomi-lem že potekel. To so najbolj občutili minuli teden številni lastniki vikendov in zidanic. Tako je v noči na petek neznan storilec vломil v hišo Anže Primožič iz Dol-nejega Medvedjega sela. Medtem ko je lastnica spala v kuhinji, je v lomi-lec, ki je v hišo prišel skozi okno, pridno razmetaval po spalnici. Na srečo je bila lastnica oškodovana le za nekaj ur pospravljanja.

NOČNI OBROK V MENZI - Iste noči je bilo v lomljenju tudi v menzi Metalne v Krmelju. Storilec je obiskal shrambo, kjer je našel 7.700 din in jih je tudi odnesel, nato pa se je, očitno lačen, spraval še nad konzervo in steklenico oranžade.

GURMANSKI OBISK - Ljubljančan Janez Grom je v petek žalosten ugotovil, da je med njegovo odsotnostjo nekdo obiskal tudi njegov vikend v Kamenskem pri Krmelju. Vlomilec je prišel v postopje skozi balkonska vrata, odpravil se je v kuhinjo, kjer si je pripravil obrok iz kuhanega krompirja in suhega mesa. Za nameček je v lomilec Groma oškodoval še za tranzistor in lovski nož.

CE TELEVIZOR OŠTANE V AVTOMOBILU - Slavko Zrakič iz Brezje je v petek zvečer parkiriral svoj stenoško pred stanovanjem v Ulici Veljka Vlahoviča. Nočni nepri-diprav je na zadnjem sedežu vozila opazil televizor, kar je bilo dovolj, da se je pri avtomobilu pognil malo dlje. Poleg televizorja je Zrakič ostal tudi brez avtoradia.

KJE JE LASTNIK? - Ze prejšnji ponedeljek so prebivalci Petelinjska opazili v vasi parkiran VW z registro-sko številko KR 744 - 22. Na njihovo nesrečo je bil postavljen tako, da jim je oviral dostop do hiš. Gasilci so vozilo po treh dneh od-pejali, lastnika pa iščejo miličniki.

MOŽ IN ŽENA MRTVA

Pri Selih, na magistralki Ljubljana - Zagreb, je prišlo prejšnje sredo do hude prometne nesre-če, ki ji je botrovala utrujenost voznika. 43-letni Rudolf Gacik iz Beograda je tega dne vozil "katroco" proti Ljubljani. Pri Se-lih ga je zaradi utrujenosti pričelo zanašati po cestnici, tako da je trčil v prednje levo kolo pol-priklopnika, ki ga je vozil Dimi-tar Merkov. Pri trčenju je Gacik avtomobil odbilo, med pre-vračanjem pa so iz vozila izpadli voznik in obe sopotnici. Na mestu nesreče sta poškodban podlegla Rudolf Gacik in njego-va žena 44-letna Mirjana, med-tem ko je 23-letna hčerka Jasmina dobila hude poškodbe in so jo prepejali v novomeško bolnišnico. Škoda je za 60.000 din.

KRONIKA NESREČ

S TOVORNJAKOM ČEZ NOGO - Minulo sredo okoli 8.00 ure je Jože Jančar iz Domžal s svojim tovornjakom prevažal material po gradbišču nove trase industrijskega železniškega tira v Novem mestu. Ko je z vozilom pripeljal do nakla-dalca, je zaradi neopretnosti zadel s prednjim kolesom delovodjo 32-letnega Pero Lukiča, in ga zbil na tla. Lukiča, ki mu je tovornjak zapeljal čez nogo, so odpeljali v novomeško bolnišnico.

PREHITRO V OVINEK - Avgust Dimitrovič iz Orečja pri Bitezelskem je v soboto dopoldne na avtomobilu iz Klanca proti do-mači vasi mu je v nepre-glednem ovinku nasproti pripeljal s osebним avtomobilom Ivan Hrže-njak, ki ga je zaradi neprimeme hitrosti zaneslo v levo. Pri trčenju, bil Hrzenjak teže poškodovan, laže pa sopotnici: žena Marica in 3-let-na hčerka Sonja. Škoda so ocenili na 120.000 din.

V TELEFONSKI DROG - Ko je Milan Cunk iz Orehovca nad Kosta-njevico v soboto dopoldne peljal osebni avtomobil po Grajski cesti v Kostanjevici, je na ravnem delu

Pozabil na novi priimek

Zaradi izdane tiralice ponaredil potni list in vozniško dovoljenje - Jožetu Percu devet mesecev zapora

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je 46-letnega Jožeta Perca iz Drage pri Sentrupertu obsodil na devet mesecev zapora zaradi ponarejanja uradnih listin.

Perc je, kot je pokazal dokazni postopek, lanskega decembra v Innsbrucku, kjer je bil začasno zaposlen kot poklicni šofer, predrugičil svoj potni list. S pomočjo znanca, avstrijskega državljana, sta priimek Perc po krajskem postopku spremenila v Rero, popravila pa sta tudi datum rojstva. Vse to je bilo namreč potrebno, ker je Perc nameraval obiskati Jugoslavijo, kjer pa je bila za njim že izdana tiralica. Percu se je to za vama vožnjo domov zdelo še premalo, zato sta z že omenjenim znancom na enak način popravila še vozniško dovoljenje. Verjetno bi se vse srečno izteklo, če bi Perca ne ustavila miličniška patrulja, ki pa se ji je predstavil s prvim imenom; na

„Reroja“ v voznškem dovoljenju in potnem listu pa je očitno pozabil.

Senat je Percu, ki je v priporu že od letošnjega marca, odmeril kazen devetih mesecev zapora, seveda pa ga čaka še ena obravnava, saj zoper njega teče še en kazenski postopek. Perc je dejanje na obravnavi priznal, izgovarjal se je le, da je mejo prestopil zgolj zaradi tega, da bi izvedel, kakaj je v Jugoslaviji za njim izdana tiralica. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo tudi obdolženčevo predkaznovanost.

ŠE DVE ŽRTVI

O hudi prometni nesreči prejšnjega petka pri Lokvici smo že poročali. Tokrat dodajmo še vest iz novomeške bolnišnice, da je 25. julija poškodban podlegel Ivan Virant iz Grosupljega. Tri dni pred tem pa je v novomeški bolnišnici umrl 23-letni Martin Flis iz Studenca pri Sevnici, ki je bil teže poškodovan v prometni nesreči 19. julija v Krškem.

OBVOZI IN BLIŽNICE - Toliko nafte ne bo spet zlepa v Boštancu. V soboto je na vaškem klancu obtičala 40-tonska avtostoparja s prikolicco. „Bo že šlo,“ je spodbudil voznika avtostopar, ki je sve toval to bližnjo cesto 81 km dolgega obvoza čez Krško proti Trebnjem. Avtostopar je krpak izgubil, ostal pa je voznik z nerodnim tovornom; nazaj po ovinkih taka gmota ne gre, navkreber pa ni moči. Še dobro, da je v vasi močan avtoprevoznik. (Foto: Železnik)

Sosedi pregnali vlomilca

Metod Kopač osumljen treh vlomov - Dvakrat ostalo pri poskusu - Preiskovalni sodnik odredil pripor

Budnosti in prisebnosti sosedov se ima Anton Kosec iz Družinske vasi zahvaliti, da njegovega vikenda na Vinjem vrhu ni obiskal vlomilec. Namesto mastenja z dobrotami se je 40-letni Metod Kipač, sicer brez stalnega bivališča, znašel v priporu.

V soboto so krajanj Vinjega vrha opazili možakarja, ko je skušal v-lomiti v Koščev vikend. Vlomilec je po lestvi splezal na balkon, razbil steklo, njegovo početje pa sta slišala soseda in sta storilca pregnala. Istega popoldneva so šentjemejski miličniki pri Kronovem prijeli 40-letnega Metoda Kopača, ki je utemeljeno osumljen opisanega dejanja. Preiskovalni sodnik je za Kopača odredil pripor, medtem ko mu je sodnik za prekrške že izrekel zaporno kazen zaradi klatenja.

Vse kaže, da ima Kopač na vesti še dva vroma. Osumljen je še v loma v zidanico Antona Rešetiča in v loma na Vinjem vrhu. Odnesele je nekaj jstevin in pulover, zatep pa se je odločil obiskati še borih sto metrov oddaljeno zidanico Alojza Hrovata iz Orečja. Na srečo so bila vhodna vrata zanj pretrd oreh.

ZAPELJAL V HLODOVINO

30-letni Jože. Teme iz Sredinje vasi pri Dvoru se je prejšnje sredo okoli 2.40 peljal z motornim kolesom in Straže proti Novemu mestu. Njegova vožnja se je končala pri Srebrničah, ko je s prevleko hitrostjo zapeljal v ovinek, vozil nekaj časa po bankini, nato pa trčil v kup hlo dovine. Teme je, navzlic čeladi na glavi, petnajst metrov naprej obležal mrtve.

Do „preživnine“ med zdravljenjem

Denarna kazen 23-letni Jadranki Mitrovič iz Metlike

Na zatožni klopi novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto pred nedavnim sedela 23-letna Jadranka Mitrovič iz Metlike. Obtožnica jo je bremenila, da si je med zdravljenjem v novomeški bolnišnici protipravno prilastila tuje premoženje.

Mitrovičeva je bila na ginekološkem oddelku novomeške bolnišnice na zdravljenju decembra 1976, in kot kaže, je bolezen ni ovirala, da bi 26. decembra iz omarice Jožice Nosanove vzela 550 din gotovine, kasneje pa še 300 din Rozaliji Jaklič. Za nameček si je Mitrovičeva, ko se je bližal čas njenega odpusta, „sposodila“ še škornje Milke Strnat.

Obdolženka je vsa tri dejanja na obravnavi odkrito priznala, zagovarjala pa se je, da je bila takrat brez zaposlitve in brez prebrite pare v žepu, ima pa tudi otroka. Senat je Mitrovičevi naložil denarno kazen 1.800 din, pri čemer je upošteval njeno priznanje.

Kolesarjem sedmo mesto

Novomeščani Mijajlovič, Novak in Bat vozili na dirki „Po poteh AVNOJ“ - Med ekipami osvojili sedmo mesto

Izredno zahtevne in teže tradicionalne kolesarske dirke „Po poteh AVNOJ“, ki se je začela 24. julija v Banja Luki, so se udeležili tudi člani novomeškega kolesarskega kluba. S 6. tekme, ki se je udeležilo 64 kolesarjev iz 19 klubov, so se Dolenjci vrnili z dokaj dobrim uspehom.

Dirka je bila organizirana v počastitev letošnjih partijskih in dru-

gih pomembnih jubilejev. Tekmovalna proga je bila dolga 462 km, organizatorji pa so jo razdelili v pet etap. Tekmovalci so dokaj težko progo premagali v štirih dneh. Vozili so s povprečno hitrostjo 39,615 km na uro. Na cilj je prišlo le 49 kolesarjev in 11 ekip, med uspešni mi tekmovalci pa so bili tudi vsi Novomeščani.

LEP USPEH - Novomeški kolesarji so konec minulega meseca dosegli nov ekipni uspeh. Izkazal se je tudi Novak.

HENIGSMAN DRUGI

Zadnje nedeljo je bilo v Radovljici tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije v motokrosu, na katerem sta dokaj uspešno vozila tudi člana črnomoškega AMD Bela krajina Henigsman in Satošek. Pred okoli 3000 gledalci je v kategoriji do 125 cm zmagal Predan iz Orehove vasi, ki je zbral 50 točk, 4. pa je bil Satošek z 32 točkami. V kategoriji do 50 cm je bil drugi Belokranjec uspešnejši. Zmagal je sicer Koritnik (Slovenija avto) s 45 točkami, Henigsman pa je bil z 41 točkami odlični drugi. V skupnem vrstnem redu za državno prvenstvo je Črnomalčan Henigsman trenutno na 3. mestu, pred njim pa sta Šegula in Koritnik.

'Lesarji' vadijo

Ribniški zvezni ligaši že na parketu - Novi trener je Dušan Erčulj

Nekaj let najboljšarok ometna vrsta z Dolenjskega, ribniški Inles, že redno vadi. Na prvi trening so se igralci zbrali 23. julija v dvorani ribniškega športnega centra.

V Ribnici bodo igralci ostali, dokler ne bodo zaključili prvega dela priprav, nakaj bodo že po tradiciji odšli v Dolenjske Toplice, kjer bodo vadi do sredine avgusta. Nato se bodo 'lesarji' vrnili na domači parket, kjer bodo odigrali precej tekem za trening. Prvo prvenstveno srečanje bo doma 8. septembra, pomerili pa se bodo z močnim Kvarnerjem.

Med 'odmucom' je bilo v Ribnici sicer mirno, vse pa je zanimal odgovor na eno samo vprašanje: kdo bo v prihodnji tekmovalni sezoni vodil ribniške drugoligaše. Vrsto je namreč zapustil dolgoletni igralec in lanski trener Nikola Radič. Zato so člani uprave poskušali v Ribnico pripeljati nekdanjega trenerja Cveta Pavčiča, pogovarjali so se še z enim strokovnjakom, na koncu pa so se odločili, da bodo ostali pri domačih močeh, pri preizkušanem Dušanu Erčulju, ki je bil v minuli zelo uspešni sezoni Radičev pomočnik. Novemu prvemu možu ribniškega rokometna bo pomagal najboljši igralec Janez Ilc.

„Inles“ bo v prihodnji tekmovalni sezoni nastopal z isto vrsto kot lani. Ekipa ne bo zapustil nič, bržkone pa bo moral že jeseni v vojaško suktnjo Tanko, na njegovo mesto v moštvo pa bi lahko prišel Gabrijelčič.

M. GLAVONIČ

CELJE: DOBRA UDELEŽBA

Tradicionalnega odprtega plavalnega prvenstva v Celju so se tudi letos udeležili tekmovalci in tekmovalke iz krškega Celulozarja. V konkurenci 150 plavalk iz sedmih slovenskih klubov so Krčani dosegli nekaj lepih uspehov.

Rezultati najboljših - člani, 100 m: 2. Glanjko 1:02,8, 3. Stok (oba CK) 1:02,9; 100 m prsnico: 3. Macun (CK) 1:23,2; 200 m mešan: 2. Skafar (CK) 2:30,3; članice, 100 m kralj: 3. Špilar (CK) 1:13,7; pionirji, 100 m prsnico: 3. Bajc (CK) 1:37,0; 100 m hrbtno: 1. Kravos (CK) 1:23,0; pionirke, 100 m kralj: 1. Jelen (CK) 1:08,5, 100 m prsnico: 1. Jelen (CK) 1:30,6, 100 m delfin: 1. Skafar (CK) 1:14,5, 200 m mešan: 1. Skafar 2:43,7, 2. Jelen (oba CK) 2:56,8 itd.

G. M.

PONOVO ENOTNA SNL

Minuli petek je nogometna zveza Slovenije pripravila 11. zasedanje delovne konference, na kateri so sklenili, da bodo imeli ponovno dvanajstčlansko slovensko nogometno ligo. Naši predstavniki bodo igrali v območinskih ligah. V zahodni: Bela krajina, Jesenice, Kočevje, Koper, Novo mesto, Primorje in Tabor -Jadran. V območni mladinski zahodni ligi bodo Brežice, v zahodni pa Bela krajina, Kočevje, Novo mesto in drugi. Delegati so sprejeli tudi sistem tekmovalnih tretjih selekcij. Te bodo nastopale v devetih območnih ligah.

RIBNICA: 220 NOGOMETAŠEV

Končala se je ribniška občinska nogometna liga v malem nogometu. V minuli sezoni je nastopilo deset klubov iz vseh krajevnih skupnosti, skupaj pa so imeli več kot 220 nogometišev. Pravkar končana liga je dokazala, da je v občini precej dobrih nogometišev, saj so bile domala vse tekme lepe in kakovostne. Prvo mesto so zasluženo osvojili nogometiši Grčaric, za njimi pa so se uvrstili naslednje ekipe: Sodražica, Borac, Loški potok, Sljemena, Mladina, Gora, Veterani, Lončar in Grmad.

M. G.

BAZEN LETOS DOKONČAN

Nov športni center v Ribnici služi svojemu namenu že dve leti. Plavalni bazen v okviru tega centra pa bo - tako vsaj predvidevajo - dokončan še letos. Vzrok za dveletno zakasnitev je v tem, da ribniška telesna kulturna skupnost ni dobila uvozne dovoljenja za bazensko školjko, čeprav jih v Jugoslaviji nihče ne izdeluje. Dela za dograditev bazena bodo stala 2,8 milijona dinarjev, sredstva pa bodo zagotovile vse samoupravne interesne skupnosti v občini in krajevna skupnost. Če bi bil športni center v celoti zgrajen v predvidenem roku, bi bila to tačas najcenejša taka gradnja v Sloveniji.

DOKLOVA V ROMUNJI

Najboljše jugoslovanske te lovadke so te dni v Romuniji, v znanem gimnastičnem centru Gheorge - Dej, kjer se pripravljajo za sredozemske igre. V šestnajstih dneh treninga bodo največ pozornosti posvetile celotnim sestavam vaj, ki jih bodo dopolnile z zahtevnejšimi prvina-mi. Pod vodstvom zveznega trenerja Tonija Bolkoviča so v Gheorge - Dej odpravili: Jasna Dokl (Novo mesto, Zupancič, Krumpak, Lutar (Ljubljana), Došen, Ivanovič (Novi Sad) ter Kitanovska in Ančevska (Skopje).

J. P.

Z atletskimi velesilami

Konec tedna bo v Torinu evropski atletski praznik - tekmovalci za atletski pokal. V finale, družbo najboljših atletov na stari celini, so se prvič uvrstili tudi jugoslovanski atleti. Na vprašanje, kaj naše atlete čaka v Italiji, je za Dolenjski list odgovoril znani jugoslovanski reprezentant in atletski strokovnjak Janez Penca iz Novega mesta.

Za ekipo, ki nas je navdušila z zmago v B finalu pokala v Karlovcu, bi bilo 7. mesto izjemni uspeh, premagati pa bi morali Francoze. Prvo in drugo mesto si bosta razdelili SZ in NDR, za tretje, četrto in peto se bodo borile ZRN, VB in Poljska, na 6., 7. in 8. mesto bi se po letošnjih dosegkih morale uvrstiti Italija, Francija in Jugoslavija. Domačini bi z dvakratnim evropskim prvkom v sprintu Menneo in s prvkom na 5 km Ortisom lahko dosegli celo mesto višje.

Naše atlete lahko razdelimo v tri skupine. V prvo sodijo Koptar na 400 ovire, Milič v metu krogle, Temim v skokih v višino in Stekič v skoku v daljino. Koptar bo imel močna nasprotnika v obeh Nemcih - Harald Schmid, ki je zadnja leta zanesljivo drugi tekač na svetu (za Mosesom, ZDA) je v Evropi že dve leti nepremagljiv, Beck (NDR) pa se je tudi že spustil pod 49 sekund. Ta dva in tekač SZ, ki je Koptarju enakovreden nasprotnik, bi naše ga rekorderja lahko priregnili v boj za rezultat pod 50 sekundami, ki ga je Rok vsekakor sposoben doseči. Milič je z rekordom 20,49 m v metu krogle tudi v evropskem vrhu; če bi spet presegel mejo 20 m, bi to zadostovalo za tretje mesto. Temimovi posnetki iz Karlovc,

kjer je dosegel rekordnih 225 cm so pokazali, da so nekateri njegovi skoki vredni celo več - okrog 230 cm. Njegovi nasprotniki so letos prvi trije na svetu (oba Nemca in Grigorjev iz SZ so preskočili 230 cm), Poljak Wszola pa je zmagovalac zadnjih Ol in ima že lepo število skokov čez 225 cm. Uvrstitev na 4. ali 5. mesto nas ne sme razočarati, kajti že za ta položaj bo treba skočiti okrog 220 cm. Nenad Stekič, ki je letos zaradi vojaške obveznosti manj treniral, bi s skokom okrog 780 cm lahko osvojil 6 točk.

V drugo skupino lahko šteje mo tiste, ki bi s svojimi letošnjimi dosežki morali zasedati mesta v sredini - med 3. in 6. To so Alebič, Pisič na 110 ov, Životič na 800 m (če bo zamenjal Saviča) in novi rekorder na 1500 m Zdravkovič.

Tekmovalci v ostalih disciplinah po svoji vrednosti sodijo med 6. in 8. mesto. Predvsem nas zanima dosežek Sevničana Stanka Lisca (K1), ki nas je navdušil v Karlovcu z izredno borbenim tekom in osebnim rekordom na 5 km. V troskoku naša najboljša zaradi boleznih oz. poškodbe ne bosta nastopila, Hegečič pa je sposoben premagati vsaj tri nasprotnike.

V skoku s palico, metu kladiva in teku na 10 km so naše možnosti najmanjše, sprinter Zarič pa lahko zasede 6. - 8. mesto. Globevnik, ki v zadnjih tekmah redno premaguje mejo 75 m, lahko z metom okrog 78 m, kolikor je njegov zadnji dosežek, osvoji 3 ali celo 4 točke. Stafeta 4x100 m bo verjetno osma, za 6. mesto pa se lahko bori stafeta 4x400 m.

JANEZ PENCA

NOVO!**Izkoristite izredno ugodnost!**

Od 1. AVGUSTA 1979 dalje PRODAJAMO:

- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za TURISTIČNE POLETE nad Novim mestom in okolico,
- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za PRIKLJUČNE LETE na letališča Ljubljana, Za greb in Maribor
- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za POSLOVNE LETE na vsa stalna in športna letališča v JUGOSLAVIJI.

Podrobna pojasnila dobite:

INEX Novo mesto, Novi trg 4, telefon: (068) 23-773

Hkrati vas vabimo na letni oddih v DOMOVINI in TUNIZIJI.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

- INEX, Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773
- INEX, Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 312-995
- INEX, Maribor, Volkmarjev prehod 4.

SLOVIN
„BIZELJSKO-BREŽICE“
Brežice, Cesta prvih borcev 5objavlja
po sklepu delavskega sveta**JAVNO LICITACIJO**

za prodajo kmetijskih zemljišč v k.o. Pišce. Licitacija bo v torek, dne 4. septembra 1979, s pričetkom ob 9.00 v pisarni hranilno-kreditne službe, Pišce 25.

Na licitaciji bodo naslednja kmetijska zemljišča:

- njiva	parc. št. 400	v velikosti	0.07.46 ha
- travnik	parc. št. 402	v velikosti	0.66.68 ha
- njiva	parc. št. 404	v velikosti	0.35.39 ha

Iz klicna cena za navedena zemljišča je 141.914.00 din. Licitacije se lahko udeležijo fizične in pravne osebe. Predstavniki pravne osebe morajo predložiti pismeno pooblastilo. Pred začetkom licitacije morajo udeleženci plačati varščino 10 % od izklicne cene.

Kmetijska zemljišča, ki se prodajajo na licitaciji, si interesenti lahko ogledajo eno uro pred začetkom licitacije.

Novoles Novo mesto—Straža
TOZD SIGMAT BRESTANICA
Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

a) 2 KLJUČAVNIČARJA I

pogoj: poklicna šola kovinske smeri in 2 do 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

b) 1 STRUGARJA I

pogoj: poklicna šola ustrezne smeri in 2 do 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

c) 1 ELEKTRIČARJA

pogoj: poklicna šola elektro smeri in 3 do 4 leta ustreznih delovnih izkušenj — HTV tečaj

d) OBREZOVALCA—STISKALCA za dela na stikalnici

pogoj: priučevanje najmanj 6 mesecev

ZA OBRAT VELIKI PODLOG

a) 1 TEHNOLOGA

pogoj: visoka strokovna izobrazba kemijske smeri in nad 4 leta delovnih izkušenj — z nanje nemškega ali angleškega jezika

b) 1 KLJUČAVNIČARJA I

pogoj: poklicna šola kovinske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je 2-3 mesece.

Pismene prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev in kratkim opisom dosejanega dela naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi na Novoles TOZD SIGMAT BRESTANICA 68280.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

Po prehojenih poteh AVNOJ

Končan 9. pohod po poteh slovenske avnojske delegacije v Jajce — Sodelovala mladina, vojaki, udeleženci NOB — Topel sprejem domačinov

„Pisalo se je leto štirinštrideset. Kolona ljudi se je v hladni in temni noči približala Kolpi. Na mnogih krajih ob reki so bile postavljene partizanske zasede, da bi preprečile presenečenje okupatorja. Ob določenem trenutku se je skupina slovenskih delegatov s čolni prepeljala na drugi breg Kolpe. Začela se je dolga in naporan pot, polna nevarnosti, a včasih tudi negotovosti, ki se je zmagovalno končala.“

Tako so pisali v prvem biltenu člani letošnje, že devete mladinske pohodne brigade, ki je 15 dni hodila po poteh slovenske delegacije na II. zasedanje AVNOJ v Jajce.

Med 105 mladimi, ki so 6. julija odrinili iz Ljubljane, je bil tudi komaj 16-letni Marjan Kambič iz Metlike. Kot vzoren brigadir je lahko sodeloval v pohodni brigadi. Marjanu bodo namreč letos že tretjič „zacvetele“ žuljave roke na mladinski delovni akciji.

Marjan Kambič — mladi avnojec

„Letos sem prvič hodil po tej junaški poti, zato se mi je toliko bolj vtisnilo v spomin

vse lepo, a tega je bilo dovolj.“

Iz glavnega mesta so se podali v Belo krajino ter pri Damlju prestopili mejo. Čez Kolpo so jih prepeljali prav tisti brodarji, ki so pred 35 leti vamo spravili na hrvaški breg naše avnojce. Iz rojstnega kraja naše republike jih je pot vodila skozi mnoge bosanske in hrvaške kraje, dokler se niso iz Karlovca z vlakom prek Hrastnika utrujeni pripeljali nazaj v Ljubljano. Za njimi je bil 1101 km dolg krog, medtem ko so prehodili 235 km, največ doslej. „Priznati moram, da smo tudi zašli, pa se je tudi zaradi tega pot podaljšala. Zgodi se! Toda, ko smo spoznali, da nismo na pravi poti, smo se smejali.“

„Kljub temu, da so bile prvem dnevi naše noge polne žuljev, nismo odnehali, dokler nismo prišli do zahtanega cilja. Najlepše pa je bilo, da nas je vedno čakal topel sprejem domačinov. Saj nismo mogli verjeti očem, ko so nas v Blatnem pričakali z osmimi pečenimi jagenjkami, spet drugje nas je z vzkliki pozdravil poln stadion gostiteljev.“

Zares, bili so vztrajni ti naši pohodniki, 30 vojakov in 12 deklet. A kljub temu so nekaj pogrešali: še vedno so Slovenci edini, ki hodijo po teh partizanskih poteh, zato si želijo, da bi se jim že naslednje leto priključili tudi mladinci iz drugih republik. Želja, ki se bo na 10. pohodu mladih avnojcev prav gotovo uresničila.

M. BEZEK

Jamarji vztrajajo

Ribniško društvo za raziskovanje jam uspešno deluje že 22 let, danes pa šteje 20 članov. V letih temeljitega dela so le-ti in njihovi predhodniki dosegli zavidavno vredno rezultate, saj so v okolici Ribnice raziskali več kot 100 jam, v načrtu pa jih imajo še 30.

Kljub delavnosti je društvo v delniškem tisku, s tem pa je ovirano tudi delo, saj jamarji nimajo niti osnovnih sredstev. Stanje se je nekoliko izboljšalo, ko so se pred štirimi leti pridružili ZOZK. Pred tem so člani plačevali opremo iz lastnega žepa, kar ni bilo poceni, saj stane oprema za enega jamarja 15.000 din.

Načrtili društva so veliki, akcije raznovrstne in razgibane. Vsaka jama pomeni novo zanimivost, a hkrati novo nevarnost. Zato je upravičeno vprašanje predsednika društva Janeza Škrabca: „Ali so zares potrebne žrtve pri spuščanju v globine zaradi neprimerne opreme?“

Društvo je večkrat prosilo za pomoč, a zama n. Jamarji so prepuščeni sami sebi.

M. GLAVONJIC

NAFTNA KRIZA
MED TATOVJI

Naftna kriza je, kot kaže, zajela tudi tatore motornih vozil, ki se zadnje dni vse pogostejše odločajo za manj „požrešne“ konjičke. To so v noči na ponedeljek najbolj občutili Marjan Počko iz Brezine, Djerdja Sovenja iz Male Doline in Anton Gimpelj iz Črnomlja, ki so tako ostali brez motornih koles.

VERSI SE BRANIJO

Težko rešljiva in občutljiva problematika Romov pesti tudi Kočevce, zato že dlje snujejo komisijo, ki bi se spoprijela s tem vprašanjem ter tekoče sledila vsem težavam in spremembam. Četudi brez komisije za romska vprašanja, soo doslej uspeli vključiti v šolo vso romsko mladež, zgradili so tri montažne stanovanjske hiše, za še štiri pa zbirajo dokumentacijo. Poleg Romov največ težav povzročajo ljudje, ki nočejo sodelovati, saj se prav v vseh krajnih skupnostih branijo romskih stanovanjskih hišic.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.**Ko je bog na Dolenjce jezen bil**

(Zeleniška) vina bila so na Dolenjskem od nekdanj najboljšim prštevana. Kako pride toraj to, da jo nekateri strokovnjaki ne priporočajo, marveč še naravnost odsvetujejo? No, stvar je enostavna. V človeški slabosti je že tako, da se vse ptuje bolj čišla, bolj priporočila kakor domače. In tako pride, da nekateri strokovnjaki ptuje, nemške, francoske itd. vrste grozdja bolj cenijo in priporočajo kakor pa domače, katere navadno do dobrega tudi še ne poznajo, ker jih še dovolj preskusili niso. Pisatelj teh vrstic sam pozna prav dobro strokovnjaka, kateri se je še pred desetimi leti kaj šalljivo nad zeleniko izjavljal, ker je rekel, da jo je Bog Dolenjecem takrat ustvaril, ko je na nje jezen bil.

(Sladkor) se je podražil za 6 kr. na kilo. Vlada je naložila ta davek na podlagi paragrafa 14. To je posledica onega razsajanja v državnem zboru, ktera še ni najhujša. Protestno gibanje proti temu davku se je jelo jako širiti vsled agitacije socialnih demokratov. V Stockeravu je bil shod, po katerega razpustu so udeležniki

napravili take demonstracije, da je moral priti policijski eskadron konjikov na pomoč.

(Toplice) so letos prav dobro obiskane; v gradu so sobe vedno oddane, ter je dobro se prej pri oskrbništvu zglasiti. Isto tako rado oskrbi stanovanje zunaj grada.

(Lastnega) otroka je umoril neki kmotovelec na Gališkem. Na sejmju prodal je kravo za 50 gl. — ter je, ko je domu prišel, petdesetak ženi izročil. Za prvi trenotek položila je žena petdesetak na okno poleg njenega petletnega otroka. Otrok pa ni imel nič nujnejšega opravka, kakor da je bankovec na drobne koščke raztrgal. Oče, to ugleda, se je tako razjaril, da je s sekiro otroku glavo precepil; mati pa je vsled tega groznega prizora tisti hip vsled kapi umrla. Morilec pa je šel pod streho ter se obesil. Grozno.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC

1. avgusta 1899)

RAZPISNA KOMISIJA
DS TOZD
ZDRAVSTVENI DOM
NOVO MESTOrazpisuje
dela in naloge

- POMOČNIKA
REKTORJA
Zdravstveni
Novo mesto.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko izobrazbo ekonomske smeri,
- da ima najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri opravljanju ustreznih nalog in opravil.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljite v zaprti ovojnici na naslov: Zdravstveni dom Novo mesto, Jenkova 1/II, z oznako na ovojnicu „za razpisno komisijo“.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi, o izidu razpisa pa bomo kandidata pismeno obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

GIP GRADIS
TOZD GE LJUBLJANA
— OKOLICA n.sol.o.
Kvedrova 34
tel. 42-056, 44-705

V skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih objavlja prosta dela in naloge za gradbišča v Novem mestu:

- ADMINISTRATIVNO — TAJNIŠKA OPRAVILA
- ČIŠČENJE PREBIVALNIH PROSTOROV

Obenem vabimo k sodelovanju:

- VK STROJNIKE, MEHANIKE, ELEKTRIČARJE
- KV STROJNIKE, MEHANIKE, ELEKTRIČARJE

Pismene vloge pošljite v kadroviski oddelek GIP GRADIS TOZD GE LJUBLJANA—OKOLICA na Kvedrovi 35, 15 dni po objavi tega razpisa.

Kemične gumijevke

Kemični kiji vse kaj drugega kot neškodljivi

Časi, ko so policaji ločili žlikovce ali druge s kolti krotili z gumijevkami, so bolj le romantika starihMOV. V Zvezni republiki Nemčiji policaji uporabljajo napravo, ki je na prvi pogled podobna nedolžni otroški pištoli. Brizg iz te priročne naprave vsebuje snov kloracetophenon.

Nemci že vedo, kakšne takšne reči, nič kaj jim prav, če jih lahko okusijo na lastni koži. Preveč varuharuda so, denimo napravo CM pobrizgali šole je v sumu, da so le-ti pravljali nekaj preveč vroga proti nekemu politiku Duisburgu so „pospricali“ skupino mladostnikov, ki pač preglasno navijala svoje stereo napravo. V nekem drugem mestu je prišel

mati skušala zaščititi svoje hčerk, ki ni hotela zlepa šola, policisti pa so ženi „poškropili.“ Po nekaj urah je umrla zaradi srčnega infarkta.

Strokovnjaki ugotavljajo da takšni brizgi začnejo oslepe žrtev in povzročajo pekoče bolečine. Povzročijo alergije kože, poskopljava, pljuč, v nekaterih primerih pa so lahko smrtni. Raziskovalci, nameravajo s kloracetophenonom narediti še nekatere poskuse, že sedaj menjuje da takšni obrizgi v primeru krogljo iz pištole niso noben boljša možnost.

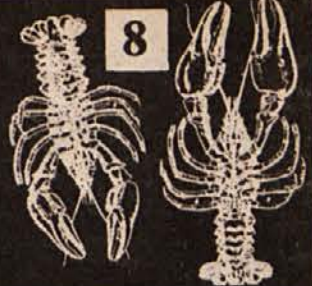
Človeške nravi in telesni razlika: v ameriški kazniščenci skoraj na smrt obdivljali, v schleswigholsteinskih kazniščenci obrizgani Frici pa sploh reagirali!! Omečili so jih s stanimi preizkušenskimi gumijevkami in lisicami.

POS

Ze nekaj let je tekla Francozi in Angleži. Najhujši boji na področju in Velikimi jezera. Angleži opremljeno in, kakor so vojsko, toda precej manjšo je s pomočjo zaveznikov polnoma razbil. Angleži umikali.

Januš golec

PROPAST IN DVIG

Joža je palico samo ošvignil z očmi, pokazal s kazalcem na svoje čelo in razlagal:

„Zdaj vem, kje smo in kaj smo odkrili. To so palice tobakarjev. Tobakar ali tihotapec s tobakom je moral imeti tako palico, da je naslanjal svoj težki tovor, kadar je odpočival. Ostrino je zapičil v zemljo. Preko ram in prsi je nosil na hrbtu v platneni veliki vreči ali punklju do 100 kg tobaka. Težki punkelj je naslonil na krožnik palice in se odpočil. Odpočivanja na opisani način so se posluževali tobakarji, kadar so jih preganjali financarji in so jo brisali pred njimi s težkimi tovari. Na begu tihotapec ni imel časa, da bi bil povsem odložen na hrbet pritrjeni punkelj. Za nekaj minutni oddih na palici je bilo tudi v sili še vedno dovolj prilike in časa.“

Preiskali smo prostorno jamo, ki pelje vedno bolj navzdol in ob rob prepada, kjer se na dnu spušča v slišnih valčkih voda. Nobenega ni mikalo po navpični steni v prepad.

Kot spomin na obisk si je vsak vzel po eno tobakarsko palico, in že smo bili po vrvi zunaj v gozdu.

Ker je bil prijatelj Joža ob odkritju jame star 60 let, Palošek pa ne veliko manj, sem tiščal pred razhodom v oba, da sta me poučila iz svojih mladostnih spominov, kdo so bili tobakarji, kod so se klatili in zakaj so se zatekali v skrito podzemeljsko votlino.

Kar sem zvedel v Kostanjevini, je v tesni zvezi s povestjo. Popis odkritja jame je bil potreben za boljše razumevanje nadaljnje usode Lapuhovega Vinka, glavarja obsotelskih rakarjev.

Preiskava o Vinkovi krivdi ali nedolžnosti ni bila enostavna ter kratka. Gradiva se je nakopičilo toliko, da ga je preiskovalni sodnik, kateremu se ni mudilo nikamor, zmagoval le počasi. Bogzna koliko prič je bilo zaslišanih. Zapiski izpovedb raznih oseb iz Hrvaške so lezli polzevo pot, preden so dospeli v Brežice.

Vinko se je zavedal, da ga je obdolžitev umora oropala najdražjega — Veronike! Srce ga je sicer tolažilo, da ga vdana deklina ne obsoja, a stari Katič ne bo dopustil, da bi umora osumljeni še enkrat prestopil prag njegovega doma.

Da je preganjen iz vrta rajске ljubezni, to bi še prenesel, zavest pa, da je izvoljeno bitje v prisiljenem zakonu z drugim, je bila tudi za Lapuha preveč.

Kaj preiskovalni sodnik s svojimi namigavanji na krivdo! Črv, ki je glodal ter vrta noč in dan po Vinkovem srcu, je bilo prepričanje: Veronika mu bo ostala v srcu zvesta ter njegova, za zunanji svet ter telo pa žena prokletega mustarčarja iz Stenjeveca.

Vincenca Lapuha so vtaknili v preiskovalni zapor na jesen, izpustili pa na spomlad zaradi pomanjkanja dokazov, izmučenega ter postaranega.

Zapustil je Brežice brez najmanjšega veselja do prostosti. Za njim je šel notranji očitek: sodnik ne verjame v tvojo nedolžnost, pa bo hudobni svet? Ljudje bodo s prsti kazali za teboj in šepetali: Največjega tolovaja so izpustili, ker se je znal izmakniti in ga nikdo ni videl, ko je ubijal ter ropal! Roparskega umora osumljenega in izpuščenega iz zapore samo zaradi pomanjkanja dokazov se je treba na daleč ogibati! Tiger v človeški podobi, ki se je enkrat naslajal nad prelito človeško krvjo, bo drugič še lažje moril iz jeze in pohlepa po denarju.

Vinko je stopal po cesti skozi Dobravo iz Brežic proti Bizeljskemu kot na pol obsojen. K živi duši ni šel, da bi zvedel, kaj se je zgodilo v njegovi odsotnosti novega, dobrega ali slabega. Nikomur ni maral biti v napoto, zato je zaprosil pri sosedu samo za ključe od malo pred aretacijo kupljenega Lipsinetovega doma. Tam je poslej hotel živeti zase, saj pravice do življenja mu še niso vzeli.

Vest, da je mladi Lapuh prost in ga ne bodo obesili, je šinila po obeh plateh Sotle. Ni se še prav ogledal po svojem bivališču, že so vrelci k njemu od vseh strani nekdanji rakarski tovariši. Odkrito so mu čestitali, da je prost. Tudi oni so skušali dokazati s pričevanji, da ne pade nanj niti senca najmanjše krivde. Razlagali so mu, kako z aretacijo in s preiskavo po nedolžnem ni udarila usoda le njega, v njegovi odsotnosti so ob zaslužek ter kruh vsi rakarji ob Sotli ter njenih pritokih. Že lansko leto pred zaključkom lova na rake se je pričelo. Pri rakih se je nenadoma pojavila bolezen, kateri ne ve nikdo imena in ne izvora. Vse pravi: rakov se je lotila kuga. Odpadajo jim škarje, lezejo počasi, kakor bi bili zastrupljeni, in neizogiben pogin je posledica omenjenih pojavov.

Prezimljenje ni odpodilo boleznii. Na spomlad so se raki še privlekli iz zimskih bivališč, kakor bi se hoteli poslednjič posloviti od rakarjev.

Na jeze ob Sotli in ob večjih potokih je voda čez noč nanosila take množine mrtvih rakov, da so jih mlinarji metali s senenimi vilami preko. Zopet drugi so dvignili na jezih glavne zapornice, da je odnesla voda naprej naplavljeno mrhovino. Ob vodah so hodili žandarji in silili ljudi, da so pojavljajočo mrhovino zakopavali, sicer bi smrad okužil še ljudi.

Račja kuga je prinesla čez noč rakarjem napregledno zlo ter jim potisnila v roke berasko palico. Na drugi strani pa so jo pozdravljali kot dobrodošlo poslanico božjo vsi, katerim so bili rakarji ter rakarstvo desetletja najhujši trm v peti. Rakarji so bili potrpi ter žalostni gospodarji pa veseli, da bodo poslej oni rezali obvodnim potepuškom ter postopacem kruh po svoji volji. Po poginu rakov bo dovolj cenenih delavskih moči za olje, travnik in vinograd. Mesto pintov najboljše vina ter mastne pečenske bosta odslej morala tekniti rakarjem jabolčnik ter huškovec. Rakarji so se po kugi morali raziti in si poiskati težjega zaslužka ter grenkejšega kruha. Tudi poglavar Vinko brez moči ter nasvetov za bodočnost.

Vinku je bilo za življenje ali smrt rakov toliko kot za lanski sneg. Veliko bolj dobrodošel kot jadkujoči rakarji, mu je bil Majdakov Johan. Njegov obisk mu je bil v tolažbo in mu je pustil vsaj iskro upa, da mogoče le še niso razdrti vsi mostovi do Veronike.

Rešitev prejšnje križanke

K	A	T	R	U	M	B	A						
I	R	I	U	R	I	E	L						
T	A	M	A	R	I	N	D	A					
J	A	R	O	N	I	A	N						
D	J	A	K	O	V	I	Č	E					
D	R	S	T	D	E	L	E	T	U				
P	A	J	E	K	A	R	I	M	A	N			
I	G	M	A	N									
F	K	A	R	E	V	I	G	L	U	R	K		
E	V	O	L	V	C	I	O	N	I	Z	E	M	
C	A	J	E	A	N	S	T	A	R	A			

d l	mineral kalcijev karbonat	blazinjak	mirno sožitje	titan	nadav	d l	stari slovan	svetniška podoba	rano-celnik
	jap. luka					napev			
						protino- tec			
	bakro-risba								
	portugal. agencija					askerc			
						sinjska vitezka lira			
						ž.ime			
	dvorna oprava								
	življenska obl.					seznam cen			

Prgišče misli

Nekateri bodo verjeli vse, le če se jim prišepne. P. de MARIVAUX

Nič novega ne ustvarjamo, le ponavljamo naravo. J. BAITAILLON

Enkrat živiš; a če delaš prav, je enkrat dovolj. F. ALLEN

d l	d l	igralka fonda	gorav ka-ravankah				glasb.izraz za milo. prijetno	veža
		az. pakt						
berite d l	ind. fcn. občščilo			otok v sre-dozem. m.	oglas			
	večanje				reka v j.-afriki			
rejenje					tepec			
					reka na pe-loponezu			
pritok rena			nestrokov-njak			rim. varuh ognjišča kardelj edvard		
mernik			nočno zabavišče			novozel. noj		
ut. mera			abs. boks. prvak			trojanski junak		

Tudi drugi „popotnik“ uspel.

Elektronska očesa Voyagerja 2 so od blizu pogledala na Jupitrove lune — Dolgotrajni izbruhi vulkanov na Io

Žalostni konec vesoljskega laboratorija Skylaba, katerega ostanke pobirajo po avstralski obali, nikakor ni bil primeren dogodek za proslavljanje, čeprav ta čas NASA slavi že deseto leto, odkar je uspela spraviti prvega človeka na Luno. V zagrenjeno čašo, ki je grenka tudi zaradi izgubljenega rekorda v bivanju v vesolju (imajo ga že sovjetski vesoljci), je kani lo vsaj nekaj sladkih kapljic: vesoljska avtomatska postaja Voyager 2 je uspešno zakrizarila med malo poznanimi lunami skrivnostnega planeta Jupiterja ter poslala na Zemljo nekaj izjemno pomembnih podatkov.

Voyager 2 je krenil na pot nekaj mesecev kasneje kot njegov predhodnik Voyager 1, vendar je šel po nekaj drugačni

tirnici. Plul je bližje lun, zato je lahko njegovo elektronsko oko naredilo boljše in natančnejše posnetke Jupitrovih naravnih spremljevalcev. Obilje najrazličnejših podatkov je tako rekoč zalilo sprejemno središče na Zemlji.

Na ekranih sprejemnega centra so se ponovno prikazala razbrzdana površja Kalista, Ganimeda, Evrope in Io. Slednja je povzročila največ presenečenja, podobno kot pri poletu Voyagerja 1. Ta najbolj notranja Jupitrova luna je zelo aktivna. Oba vesoljska robota sta posnela šest delujočih vulkanov. In kar je zares presenetljivo, gre za iste vulkane. Geolog L. Soderblom meni, da gre za vulkanske izbruhe, ki lahko trajajo leta in leta.

Najnovejša posnetka dveh Jupitrovih lun: Evrope in Io. Medtem ko je površje Evrope zaledenelo in razpokano z dolgimi kanjoni, pa mala Io zavahnó siplje ogenj iz svojih vulkanov.

PO SVETU OKOLI

NEVARNE ŽENSKÉ — Na Zahodu je zelo priljubljena metoda zdravljenja duševnih motenj skupinska terapija. Vendar ni vedno uspešna. Za Peirra Beamada iz Dreuxa v Franciji že ni bila. Ubogi Francoz je imel prirojen strah pred ženskami, in ko so ga na pobudo psihiatra obkrožile same ženske, je revež od tesnobe umrl. „Prekrasna smrt,“ bi dejal kakšen Casanova; v resnici pa je bila smrt vsaj tako strašna, kot če bi Casanova vrgli med morske pse.

SODARSKA — Pred nemumnostjo ni nihče varen, pa tudi Poljaki ne. Od tam namreč poročajo, da je 15 študentov dva dneva in dve noči kotnilo sod poln piva in v tem času prehodilo 202 kilometra. Če le ni bil sod čedalje bolj prazen?

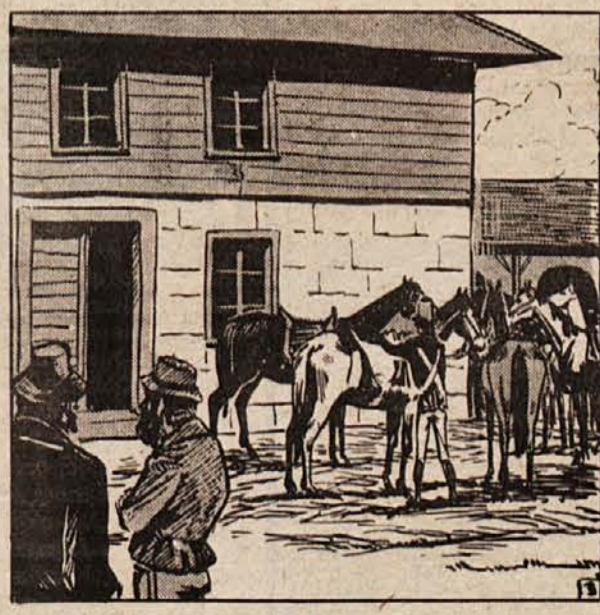
ŠVEDSKI SATELIT — Ko NASA slavi desetletnico pristanka prvega človeka na Luni, delavci v švedski tovari fotografskih kamer hasselblad slavijo že 14 leto, odkar so „poslali“ v orbito okoli Zemlje doslej edini švedski „satelit“. Leta 1966 se je astronautu M. Collinsu po nesreči izmuznila kamera hasselblad iz rok in zaplula okoli našega planeta.

BODO REŠENI? — Islandska kitolovka je ujela hrbtnoplutega kita, ta prizor pa je na filmski trak zabeležil fotoreporter revije Time. Poslej naj bi se na odprtem morju kaj takega ne smelo več dogajati. Na 31. letni konferenci mednarodne komisije za kitole v Londonu so namreč izglasovali prepoved lova na kite na odprtem morju.

Ta ukrep je prišel v zadnjem času, če ni že celo prepozen, saj so nekateri hrbtnopluti kit, kot je npr. sinji kit, že na robu izginotja. „To je dokaz, da ljudje imajo pamet,“ je odločitev komentiral eden od borcev za zaščito velikih morskih sesalcev.

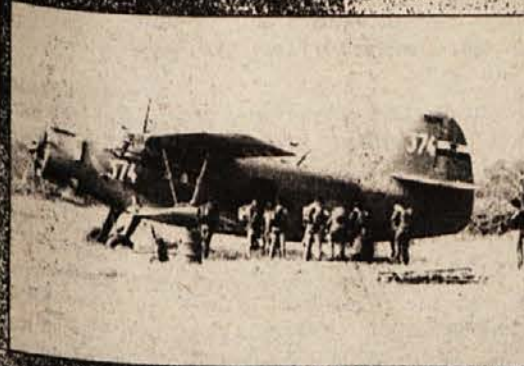
LEDNJI MOHIKANEC

na za Kanado med...

Indijanski sel, ki je pridiral s to nesrečno novico v Fort Edward, največjo trdnjavo južno od Hudsona, je še dodal, da sovražni general Montcalm že ogroža tudi Fort William, trdnjavo ob enem izmed jezer. Tamkajšnji poveljnik polkovnik Munro pa da ima samo peščico vojakov in da zato nujno prosi za pomoč. Ves Fort Edward je bil takoj na nogah in pod orožjem.

Naslednje jutro navsezgodaj je iz mesta odkorakalo pet sto mož, ki naj bi okrepili posadko polkovnika Munroja. Pred hišo poveljstva v Fort Edwardu pe je še stala gruča konj. Dva med njimi sta bila osedlana z ženskimi sedli, podproga tretjega pa je bila okrašana z grbom štabnega častnika. Ostale živali so bile otovorjene z različnimi potrebščinami za potnike.

2.VIII. '79
140 PRILOGA

SMER ZEMLJA

Več kot 1000 radovedneži, ki so si pred očmi ogledali padalska tekmovanja na letališču Prekmurje pri Novem mestu, jih je bilo najbolj lepo, da so padalci nekako vedeli, da so padalci nekako vedeli, kdo bo večkrat skočil v 24 urah. Mednarodna letalska zveza še ni priznala padalstva. V tem neuradnem tekmovanju so se izkazali tudi jugoslovani dobro izkazali, kroho pa je dosegel Janko Lutovac. Od četrte zjutraj do četrte zvečer je skočil 87-krat. Zaradi močnejših vetrov je imel skakanje za nekaj časa prekinjeno. Do mraka je skočil 105-krat in tako postavil tedanji svetovni rekord. Po zadnjem skoku je zvedel, da so v tujini s 120 skoki postavili nov rekord. Na smrt utrujeni Janko je zbral zadnje moči in do 21.10 skočil 132-krat v istem dnevu!

Sicer pa sega zgodovina padalstva v 15. stoletje, ko je padala risal Leonardo da Vinci. Skakali takrat še niso. Prvi človek, ki je skočil s padalom, ki ga je sam naredil, je bil Fausto Vrančić iz Šibenika. Leta 1617 je skočil z nekega stolpa v Benetkah in v neizmerno začudenje gledalcev ostal živ. Z izumom balonov je postalo skakanje s padali nekakšna cirkuška atrakcija. Takrat je s padalom skočila tudi prva ženska. Vstopnica za ogled takega dogodka je na primer v Moskvi stala 10 srebrnih rubljev, kar je še danes denar.

Z razvojem letalstva je postalo padalo najvažnejši reševalni pripomoček. Zato so padalo tudi zelo izpopolnili, življenje je med drugo svetovno vojno rešilo tisočim letalcem. Začetek športnega letalstva pa sega v leto 1919 in Združene države Amerike. Danes je športno padalstvo ugledna veja letalstva, njegova najvažnejša vprašanja rešuje Mednarodna letalska zveza v Parizu.

Padalstvo je šport bliskovitih refleksov in jeklenih živcev. Kdor hoče biti padalec, mora biti popolnoma zdrav in tudi dovolj mlad. Šolanje tače v posebnih padalskih središčih, obsega teoretični in praktični del. Šele nato skacejo s padalom s stolpa ali pa letala. Po šolanju dela padalec izpit pred državno komisijo in dobi diplomu padalca, ki jo mora obnoviti vsako leto.

Temelj padalčeve opreme je padalo. Glavno padalo nosijo na hrbtu, rezervno pa na prsih.

Padala so različnih oblik: okrogla, štirikotna, trikotna, v zadnjem času so se uveljavila tako imenovana padala – krila. Na vsakem športnem padalu so večji ali manjši razporki in dodatne površine. Z njimi je zagotovljeno stabilno spuščanje in upravljanje. Za ublažitev udarca pri odpiranju padala zložijo kupolo v posebno pravlečko, ki odpiranje padala zavira. Tako zložena kupola z vrvmi je spravljena (navzgor skrbno) v nahrtniku. Odpre se le, ko padalec potegne ročico, ki je na levi strani prsi. Padala so s sistemom vezi iz močnih trakov pritrjena na pedalca. K padalčevi opremi štejejo tudi

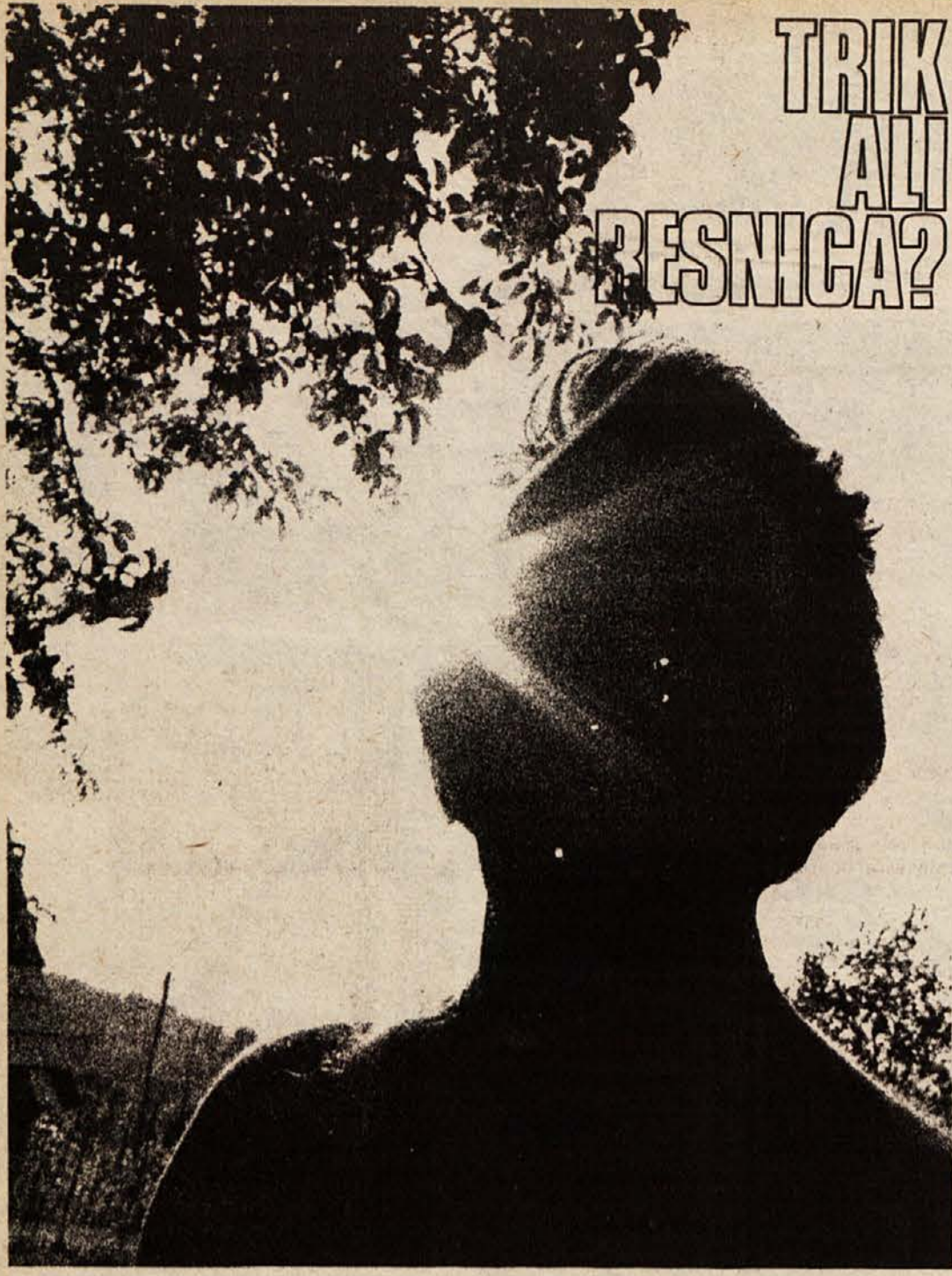
poseben kombinizon, čelada, zaščitna očala, rokavica, posebni čevlji in koočilo nož, s katerim prereže vrvi, če se glavno letalo zatakne za letalo ali če se zapletejo vrvi. Padalec nima cevoda odpira rezervno padalo. Pri skokih z večje višine ima padalec tudi dihalni aparat s kisikom.

Skakanje s padalom je lahko pomembno ali skupinsko, dnevno ali nočno. Pri skoku narašča hitrost letala manjša od 180 km na uro. Padalo se lahko odpre takoj po ločitvi od letala ali pa po določenem času. To so tako imenovani skoki z zadržkom. Nekdanji svetovni rekordler N. Nikitin iz Sovjetske zveze je na primer skočil z višine 16.000 metrov in pristo padal 4 minute in 48 sekund. V tem času nekateri pojedjo kosilo. Padalo je Nikitin odprl šele 1000 metrov nad zemljo.

Padalec pada, ko padalo ni odprto, s hitrostjo 42 do 58 metrov v sekundi, kar je odvisno od položaja telesa. Hitrost 58 metrov v sekundi pomeni precej več kot 200 kilometrov na uro. Ljudi pa bolj zanima, kako hitro leti odprto padalo. Od 5 do 7 metrov na sekundo – je odgovor. Dovolj, da si narediž polomi noga.

Za konec morda še najdljša pot, ki jo je človek naredil s padalom. Ni bila zabeležena kot svetovni rekord, ker ni bila športnega značaja. Leta 1959 so Američani Joseph Kittingerja dvignili z balonom na višino 31.333 m. Ko je Joseph skočil iz gondole, je na da bi odprl padalo, padal v globino, zakrsto z obleki, več kot 25 kilometrov. Takrat se je padalo avtomatično odprlo in Kittinger je srečno pristal na tleh. Preden je American skočil je menda (na pol astronaut) rekel: „Smer Zemlja!“

No, zgrešiti je ni mogel v nobenem primeru. M. B.

TRIK ALI RESNICA?

Parapsihologija osvaja svet. To nam postaja jasno na vsakem koraku, saj o parapsiholoških poizkusih lahko beremo v mnogih časopisih, knjigah, gledamo na televiziji. Parapsihološka „obrt“ je že zelo stara. Človek si je vedno prizadeval, da bi razumel svet, v katerem živi. Obstajali so pojavi, ki jih ni razumel, zato jih je skušal pojasniti z delovanjem skrivnostnih moči. Danes pa dobiva parapsihologija vedno večji poudarek, tudi zato, ker jo želijo velike sile izkoristiti v vojaške in politične namene.

Parapsihologija izhaja iz grške besede parapsychologia in pomeni nauk o skrivnih pojavih. Sem sodijo jasnovidnost, tj. nečutno zaznavanje („videnje“) prostorsko in časovno oddaljenih predmetov in pojavov; prerokovanje iz kart in roke; oznanjanje prihodnosti na osnovi nadnaravnega razsvetljenja; spiritizem — nauk, po katerem zmorejo posegati v naš svet prebivalci tako imenovanega duhovnega sveta, zlasti duhovi umrlih; materializacija — verovanje v pojavljanje teles ali njihovih delov v obliki megličaste snovi; telekineza — premikanje oddaljenih predmetov brez uporabe mehaničnih ali drugih pripomočkov ter telepatija — sposobnost nekaterih ljudi, da brez uporabe znanih tehničnih sredstev za „sporočanje“ „vidijo“ ali začutijo vsebino zavesti drugih ljudi.

Med SZ in ZDA se je predvsem v zadnjem času začela tekma za prevlado na parapsihološkem področju, v kateri SZ močno vodi, zato pa mora Amerika, ki se podrejenega položaja dobro zaveda, pohiteti z intenzivnim preučevanjem in eksperimentiranjem s „človeškim duhom“, da dohiti tekmičo.

Sovjetske parapsihološke raziskave so presenetljive. Privrženci napovedujejo, da jih bo že v nekaj letih moč koristno uporabiti. Nedavno objavljena dokumenta obrambnega ministrstva razkrivata osupljive rezultate sovjetskih in čeških poizkusov. Obrambno ministrstvo ZDA z anje ve, domneva pa, da obstaja še več tajnih raziskav, ki bi utegnile ogroziti varnost na zahodu.

Znano je, da so Sovjeti uporabljali telepatijo za prenos misli in hipnoze na razdaljo tudi do 1000 milj. Telepatska hipnoza naj bi jim pomagala pri prebiranju vsebine tajnih dokumentov, ugotavljanju gibanja čet, ladij ter ostalih vojaških objektov drugih držav. Poročilo prav tako navaja možnost dematerializacije predmetov, npr. tajnih doku-

mentov, njihov prenos na drugo mesto ter ponovno materializacijo. Ta pojav je v parapsihologiji znan kot „apporta“.

Mnogo bolj Sovjete zanima pojav materializacije, saj pomeni to lahko tudi uboj na daljavo. Roka, ki lahko potuje na velike razdalje in ji nobena ovira ni nepremagljiva, lahko zgrabi za vrat katerega koli sovražnika.

Dr. Edward Pullman, vodja raziskovalnega centra za hipnozo v Dallasu, opozarja na možnost, da bi lahko imeli Sovjeti že pred iztekom tega desetletja na razpolago obveščevalce, katerih „duh“ bi s pomočjo astralne projekcije zapustil njihovo telo ter nevidno potoval do tujih predstavništva ter tako prišel do tajnih dokumentov.

Čehi razvijajo psihotronske generatorje, ki lahko uskladišči mentalno energijo ter jo, ko je to potrebno, v hipu sprosti. Raziskave so pokazale, da energija, ki se sprošča, izboljšuje rast rastlin, če so ji bila izpostavljena semena. Hkrati je povzročila takojšen pogin muh, če bi bila usmerjena nanje. To pomeni, da bi lahko izpopolnjeni psihotronski generatorji, ki bi sprejeli večjo količino energije, povzročili motnje v tistem delu človeških možganov, ki nadzorujejo delovanje srca; nastopila bi smrt.

„Nobena stvar ni tako slaba, da ne bi bila za nekaj dobra,“ pravi pregovor. Tudi s parapsihologijo je tako. SZ želi s svojimi odkritji človeštvu tudi pomagati. S pomočjo „duhovnih instinktov“ bomo mogoče v prihodnje odkrivali pokopane žrtve plazov, zametov, ruševin, potopljenih ladij itd. Na področju medicine so bili že dosegli in tudi „dokazali“, kakor trdi sovjetski dokument, prenos biološke energije z zdravega na bolnega človeka in sicer na mišičevje, interne organe in možgane.

S pomočjo telepatije je menda mogoče spremeniti število belih krvnih celic, ki služijo za obrambo človeškega telesa pred tujki, kar pomeni, da lahko uravnavamo zdravstveno stanje organizma.

V SZ obstaja danes že okrog 20 centrov, ki porabijo za svoje parapsihološke raziskave letno 21 milijonov dolarjev. Kljub temu pa dokument o poizkusih te vrste navaja, da nima namena znanstveno potrditi resnični obstoj parapsiholoških dejanj. Opozarja, da moramo biti v tem pogledu zelo pazljivi in da mogoče vendarle obstaja potencialna nevarnost na tem področju.

M. K. in M. B.

VOJAŠKI KOTIČEK

VITEŠKI REDI

Po razpadu rimskega cesarstva so za nekaj časa izginila odličja, ki jim danes pravimo odlikovanja. Ljudstva, ki so stopila na oder svetovne zgodovine za Rimljani (Huni, Tataři, Mongoli, Normani, Germani itd.), so sicer rada čistila svoje junake in vojskovodje, vendar ne s simboličnimi priznanji. Več so dala na materialna priznanja. Tako so najbolj hrabrim in najbolj sposobnim v znak priznanja in zahvale podarjali konje, ženske, sužnje, oblačila, meče, zemljo, višje položaje in častne naslove.

Sele z izbruhom križarskih vojn, v času križarskih pohodov v svete kraje Male Azije, Arabije, se v tistih deželah, ki so sodelovale na teh pohodih (Španija, Francija, Anglija, Nemčija, Italija in Poljska), pojavijo prvi viteški redi. Ti redi so ostali še stoletja vzor in navdih mnogim ustanoviteljem poznejših redov. Nekaj teh redov se je ohranilo prav do današnjih dni, mnoge pa so razni vladarji v 18., 19. in 20. stoletju obnovili in jih začeli podeljevati pod starimi imeni. Tako danski red Danebrog, portugalski Kristusov red, nemški in malteški viteški red itd. Poleg tega se še danes ena izmed stopenj mnogih evropskih in drugih redov imenuje „Viteški križec“. Pri podeljevanju viteških redov so v srednjem veku odlikovani poleg odličja dobili tudi naziv vitez.

K viteškemu odličju je poleg križa — simbola določenega reda značilne oblike — tako malteški križ, tevtonski križ, križ sv. Jurija — običajno spadala še slovesna uniforma. Torej obleka ali ornat z značilnim ogrinjalom, ki je imelo na levi strani v višini srca križ viteškega

reda, posebno pokrivalo in meč. Nekateri izmed sedanjih viteških redov so tak ornat ohranili do danes. Tako red malteških vitezov. Na ta način oblečenim vitezom, ki so nosili križe tudi na bojni opremi (ogrinjalih konjev, zastavah, orožju in šotorih), so rekli križarji, in ime se je ohranilo do danes.

Vsak viteški red je imel svoj statut ali regule, ki so se jih morali vsi člani reda strogo držati. Na čelu reda je bil njegov ustanovitelj ali „veliki mojster“ in svet prvih nosilcev reda. Pomemben člen v tej hierarhični lestvici viteškega reda je bil tudi „komtur“ ali „komendnik“. Od tod izvira tudi naziv za stopnjo nekaterih redov današnjih dni „komturski križ“. Po izručilu pa tudi ime za kraj Komenda pri Kamniku, kjer naj bi imel nemški viteški red komendo in komturja za Kranjsko.

Kdor je bil izobčen iz viteškega reda, so mu bile odvzete vse časti, pravice, ornat in meč. Večkrat so vitezom odvzeli tudi služinčad in paže ter celo imetje, če je bilo pridobljeno z viteško častjo.

Posamezne zaslužne može in vojščake so na posebno slovesen način odlikovali z viteškim redom na kakšnem zgodovinskem kraju: v cerkvi, na dvoru ali pa pred zbranimi četami. Obred je običajno opravljal vladar ali ustanovitelj reda in le včasih veliki mojster, če je tako določal statut in ustanovitelj.

Kandidat za viteško čast je moral poklekniti na eno ali obe koleni, skleniti roke v molitev ter izgovarjati besedilo slovesne zaobljube.

Po kratkem obrednem nagovoru mu je vladar ali veliki mojster položil meč na levo ramo in ga imenoval za viteza tega ali onega reda. Tak obred podeljevanja časti se je ohranil ponekod prav do danes. Na Poljskem na ta način vsako leto povišujejo gojence vojaških šol v oficirje, v Veliki Britaniji pa tako delijo plemiške naslove.

Večina prvih viteških redov je nosila ime svetnika, ki je bil na viteških pohodih izbran za

zaščitnika posamezne vojske. Ime je red lahko dobil tudi po patronu kraja, iz katerega so se vitezi odpravili na križarski pohod. Nekaj redov nosi tudi imena raznih krajev z Jutrovega, kjer so si vitezi nabirali slavo ali dočakali smrt. Dejstvo je pač, da še danes več kot polovica vseh redov na svetu nosi imena svetnikov, kraljev ali slavnih vojskovodij. Tako red sv. Andreja, red kneza Danila, red Kotuzova. Naj omenimo še nekaj najbolj znanih redov: red

malteških vitezov, nemški viteški red, red sv. Jurija, red poljskega belega orla, red modre podveze, red zlatega runa, red stolpa in meča, red sv. Mihaela, red božjega groba itd.

V novem veku so z ustanavljanjem viteških pa tudi drugih redov nadaljevali. Dobili so še natančnejšo nacionalno značilnost in pripadnost. Take vrste so francoska Marianne, belgijski lev, nemški križ, ruska zvezda in še veliko bi jih lahko našli.

R. LIKAR

KRČ UMIRANJA IN ROJEVANJA

Ko se v uvodnih sekvencah novega slovenskega celovečernega filma „Krč“ pokaže Mokronog, se gledalca, ki pozna Dolenjsko, sproži niz asociacij in pričakovanj. Slednja so toliko bolj močna, saj se ljubitelj filmske umetnosti s posebno skrbnostjo ozira k domačemu filmu, od katerega pričakuje, da mu bo razgrnil slovenski vsakdanjik, odprl vpogled v našo resničnost z močnim filmskim jezikom. Vendar pa se ob nadaljevanju filma pričakovanja podirajo; zalet in volja ustvarjalcev ne moreta zapolniti praznin, ne moreta jih zapolniti niti dobra kamera, niti izbrana scenografija, še manj strogi realizem režije. Film kot umetniška celota je nedorečen. Kljub temu pa mu lahko pripišemo velik plus, pred kakršnokoli oceno že – v svojem osnovnem hotenju je film aktualen, ukvarja se s sodobnimi vprašanji, kar je redka lastnost slovenske filmske pro-

izvodnje, sicer zagledane v preteklost in literarne predloge.

Morda je prav to pomanjkanje rodilo fragmentarnost filmske pripovedi. Scenarist Željko Kozinc je zasnoval pripovedni organizem, v katerem je preveč feljtonističnega, lahko bi celo rekli novinarskega. Ko odpira nekaj izjemno zanimivih odnosov, ko razvija izvirne značaje, ko poskuša vleči vzporednice med dogajanjem v zunanem in intimnem svetu, se mu začetne moči sproti podirajo. Nobenega od odnosov ne dogradi in izpolni z umetniško prepričljivostjo. Tako gledalec dobi mučen vtis nasilnih rešitev, raztrganosti in nedorečenosti.

Režiser Božo Šprajc, kateremu je film „Krč“ prvi celovečerec, je svoje delo opravil solidno, vendar ni znal razrešiti pomanjkljivosti scenarija, čeprav je znano, da so dobri filmski režiserji rešili še kako zanič scenarije. Vprašljiv je tudi njegov realizem, še posebno ker gre za okolje, v katerem se podira stari svet, raste pa nov – a ne prvi ne drugi ne zmoreta brez idealiziranja. Te ga v Šprajčevem gnetenju filmske pripovedi skoraj ni zaslediti.

Sicer pa pogledajmo, kakšna je kratka vsebina filma.

V enem od slovenskih trgov (narečje ga izdaja za dolenjskega) se aktivni del tržanov trudi dobiti v svoj kraj industrijski obrat – betonarno. Z njim naj bi stopili na pot napredka in zaostali predel

gospodarsko razvili. Okolica je še kmečka; za slovenski film že kar značilen svet umirajočih vasi, bolnih starcev, opuščenih polj. Na neki krajevni prireditvi, na katero povabijo tudi vplivnejše politike z zvezami, se prične spletati ljubezensko razmerje med mladim in ambicioznim politikom Igorjem (igra ga Boris Cavazza) in medicinsko sestro Tanjo (Te ja Glažar, prvokrat v filmu). Ta odnos razgiblje tudi druge; prikrita erotična navezanost učiteljice Kristine (Milena Zupančič) na Tejo ojači njeno upornost proti zaostali trški omejenosti in sproži histerične reakcije. Kristina neposredno zakrivi prometno nesrečo, v kateri umre trški bebec. Dejanski krivec, mlad fant s propadajoče kmetije, v duševni stiski izda svoje dejanje Ta nji. Ker so sumili, da je nesrečo povzročil Igor, so dejanje iz koristoljubja (Igor naj bi poskrbel, da bi kraj dobil industrijski obrat) prikrili, kljub temu pa se je Igor raje odpovedal ljubezenskemu razmerju kot karieri in se v trg ni več vrnil tudi potem, ko so našli pravega krivca. Slednji je v težkem stanju pobitosti naredil samomor. Pripoved se konča s tem, da kraj dobi prvi obrat, izgubi učiteljico Kristino, združi pa Tanjo in kmeta Matevža (Ivo Ban).

V freski likov in življenjskih usod izstopajo še nekatere stranske vloge. Mladi župnik je podan kot pravi prototip angažiranega klerikalca. Izjemno živ je tudi lik kmeta, ki se bolezn

navkljub do sitega naje divjačine in zato umre. Pa tudi lik trškega aktivista je dobro zadet.

Morda bo film zbudil precej pozornosti zaradi „svobodne“ kamere, ki se ni ustrašila posneti spolni odnos enako zvesto kot ubijanje zajca; slovenski film sploh ne boleha za lažno sramežljivostjo, saj so gole scene skoraj redno v naših filmih.

Sicer pa si film spleča ogledati, če ne zaradi drugega, pa zato, ker je naš domači film tako redek pojav, da zasluži vso našo pozornost.

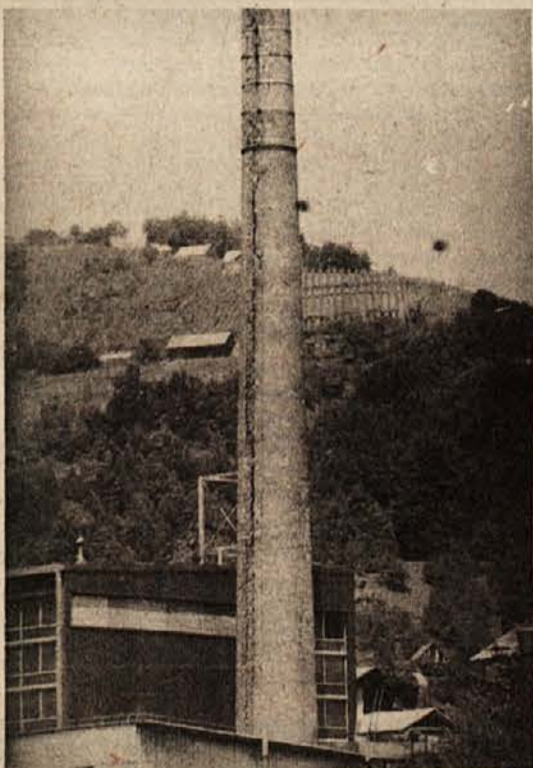
M. MARKELJ

REŠEVANJE SEVNIŠKEGA DIMNIKA

Ponoči 8. julija je prišlo do eksplozije v tovarniškem dimniku sevniškega Jugotanina. Zidani dimnik (o tem, koliko je pravzaprav visok, se je motila celo tovarniška dokumentacija: po enih virih naj bi bil visok 52, po drugih 44 metrov, dejansko pa je visok okrog 40 metrov) je razpokal po severni in južni strani. Na stali razpoki sta bili dolgi okrog 25 metrov. Mnenja o nadaljnji usodi dimnika so se prvotno razhajala.

Najbolj črnogledi so celo menili, da ga bo treba podreti. Podiranje pa ne bi bilo lahko delo, saj je dimnik obdan z raznimi napravami. Zidanje novega bi mnogo veljalo, najhujši pa bi bil dolgotrajni zastoj proizvodnje. Jugotanim je še edina preostala taninka v državi.

Up delavcev te tovarne so bili ves čas po nesreči strokovnjaki sarajevske Vatrostalne. Prej, kot so si prvotno sploh upali misliti, je pričela z delom na dimniku petčlanska ekipa iz beogradskega tozda tega podjetja. V petek, 20. julija, je ta ekipa delala na dimniku tretji dan. Že dopoldne se je v soncu bleščalo – nekako sredi dimnika, kjer so bile razpoke najbolj zlovesče devet kovinskih obročev. Po izjavi delavcev so že

z njimi dimnik toliko stisnili, da je reža postala ožja za tri centimetre. Na hitro je bilo treba skovati posebna uše sa za velike vijake, s katerimi so spenjali obroče na zašiljeni cigari tovarniškega dimnika. Precej težakega dela bi si bili pri tem delu lahko prihranili v kakšni za to opremljeni tovarni, kar pa bi vzelo preveč časa. Kot v pravi kovačnici so opravili vse potrebno v tovarniških prostorih. Oznoženi ob razbeljenem železu na nakovalu in med dobro merjenimi udarci kladiva so delavci na glas preštevali, koliko kovinskih uše s so pripravili več kot dan popreje. Vnemo so podžigali tisti na dimniku. Pri ekipi Vatrostalne se ne neha delati ob koncu običajnega delavnika, na nadeljo ali praznik. Dimnik mora čimprej spet bruhati dim.

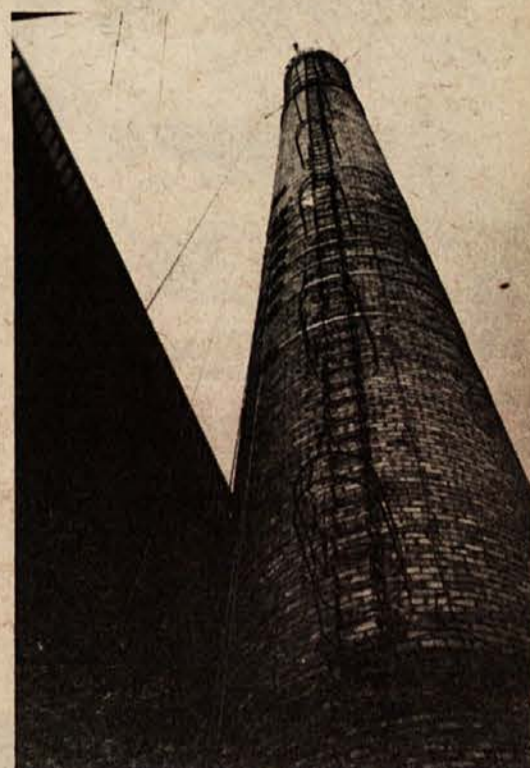
„To ni tako velik dimnik,“ je pribil poslovodja Vatrostalne ekipe Miloš Stojičić. „V letih 1975–76 smo takole popravili dimnik zagrebškega TETA. Stometrski dimnik je razparalo od vrha navzdol. Dimnik smo rešili tako, da smo ga opasali s 120 obroči. Medtem je bil dimnik ves čas v pogonu. Na kraju smo ga še povišali za osem metrov,“ opisuje. Pomagali so še marsikje. Lani so popravili dva dimnika v jeseniški železarni, kajpak tudi med pogonom. Podobno delo so

na splošno zadovoljstvo opravili pri tuzlanskem podjetju Soda–so. Enega so povišali, drugega pa zaščitili za muzej. V Sevnico so prišli naravnost z delovišča pri borski topilnici bakra. Tam se ubadajo s 150-metrskim velikanom. Vatrostalna je pri nas najbolj znana po gradnji velikanskega dimnika trboveljske termocentrale. Dimnik štrli 370 metrov visoko.

Stojičićeva intervencijska ekipa za stare tovarniške dimnike dela utečeno kot en mož. Pri tem nevarnem delu ne sme biti napake. Vse člane v eže globoko tovarništvo. „Kdor vzdrži prve mesece, ostane temu delu zvest,“ pravi poslovodja. V ekipi so še brat Jovanče, Zarije Pavlovič, Božidar Djordjevič, vsi iz okolice Leskovca, in Miloje Pavlovič iz Negotina. Od dimnika do dimnika potujejo že 15 let.

V Jugotanimu niso mogli namestiti težjih gibljivih opažev. Vzdrž dimnika sta se tako običajno „sprehajala“ po dva delavca. Visela sta na jekleni vrvi, v nekakšnem sedežu. Dvigala ali spuščala sta ga sodelavca na tleh s pomočjo vitla. Kot plezalec v steni sta v določeni višini v dimnik z abijala jeklene kline. Nanje so naslanjali kovinske obroče. Takole: 45-krat zapored dve polovici novih kovinskih vezi. Jekleni vijaki so nato

stiskali dimnik. Dimnik so nato povezali še s štirimi navpičnimi kovinskimi vezmi. Kar je ostalo od obeh razpok, so zalili z betonsko malto. Poslovodja Stojičić ni skrival optimizma, da dimnik ne bi bil usposobljen za obratovanje že v začetku avgusta.

Eksplozije v dimnikih v lesni industriji niso redkost, pravijo strokovnjaki. Pri iskanju cenejše ga goriva so v Jugotanimu lani ob rekonstrukciji vgradili sodoben italijanski kotel, ki je med drugim prirejen za kurjenje posuše nega lesnega prahu. Tako skurijo ves odpadke izluženega lesa pri proizvodnji tanina in furfurala. Ta prah je eksploziven že sam po sebi. Karkoli se je v dimniku usodnega dne nabralo, ga v bodoče ne sme več ogrožati. Med zaščitnimi ukrepi bodo namreč vgradili varnostno protiekspluzijsko loputo. Zv išan pritisk nad običajnim naj bi jo odprl. Razdiralne sile bodo tako imele neovirano pot. Dimnik ne bo več izpostavljen. V nesreči z Jugotanimovim dimnikom je bilo dosti sreče. Če bi se bil podrł, da bi poškodoval visokotlačni kotel, bi imeli opravka z drugačno eksplozijo. Zato ni odveč vprašanje, zakaj dimnika niso že predhodno zaščitili?

ALFRED ŽELEZNIK

MLADI ROD PO STAREM

Poročali smo že, da je bilo tekmovanje dvajsetih ekip slovenskih in zamejskih aktivov mladih zadržnikov glavna prireditev „Kmečkih iger“, ki so bile sredi julija na Vrskem. Četudi je bilo tekmovanje prestižnega značaja in so se zato mladi kmetijci na moč trudili, da bi svojim ekipam v končnem seštevku priborili kar najboljše mesto, so imele posamezne igre (če lahko tako imenujemo kmečka opravila, ki so sestavljala tekmovalni program) še en vsebinski odtonek: šlo je za prikaz opravil, ki jih je večina že docela izpodrinila mehanizacija, tekmovalci pa so sproti dokazovali, da jim kljub temu nedavna kmečka dela mater in očetov vseeno niso neznanca.

Tako ni bilo tekmovalca, ki bi obupal pred celim arom nepokošenega travnika. Šopi bujne trave so polegali v plasteh pod sklepanimi in nabrušenimi kosami. Starešine, ki so pazljivo pregledali, koliko šopov trave se je proti koncu košnje izmuznilo utrujenim rokam, bi lahko potrdili, da tudi s sodobno kosilnico ni mogoče tako do golega „ostriči“ travnika.

Nato je bilo na vrsti grabljenje. Ogromen travnik, odmerjen na dele za posamezne ekipe, je bil videti ko mravljišče. Urna dekleta in fantje so znali napraviti kopice sena, tudi grablje niso nikogar udarile po nosu, zatikalo pa se je pri zlaganju sena v t.i. roglo. Malo jih je vedelo, da je

treba začeti z zlaganjem ob rogovilasto deblo od spodaj navzgor. Zvečine so seno metal kar poprek na štrleče veje, zato so bile nekatere roglo zelo podobne ptičjim strašilom.

Po dva tekmovalca sta morala pretakati vino. Iz polnega soda sta z „zugom“ izmenoma vlekla pijačo v steklen vrček in slednjega praznila v okoli dvajset metrov oddaljeno posodo. Opoldne bi morali z lučjo iskati pive, ki bi jih bilo treba streči tako hitro, zadihani fantje pa bi najbrž pazljivje prenašali tekočino, če bi le-ta res bila vino in ne voda. Toda tistega nedeljskega popoldneva je bilo na Vrskem tako vroče, da se je splašalo biti manj previden in precej vode zliti po sebi.

Sledilo je žaganje. Od dokaj debelega hloda sta morala tekmovalca v čim krajšem času odžagati troje polen. Čeprav je opravilo v poprečju trajalo le po nekaj deset sekund, se zaradi take hitrosti

nobeni ekipi hlood ni vžgal. Posel pa so nato imeli še sodniki, ki so prejeli nekaj pritožb, a so jih gladko zavrnili. Saj končno oni niso bili krivi, če vsi žagarji niso imeli enako debelih hloodov, celo to jim ni bilo moč naprtiti, da so bila nekatere debela bolj grčasta kot druga, zaman pa sta se jezila tudi tekmovalca, ki sta hočeš-nočeš prežagala žebelj; izgubljene sekunde in skrhana žaga so šle na račun slabše uvrstitve.

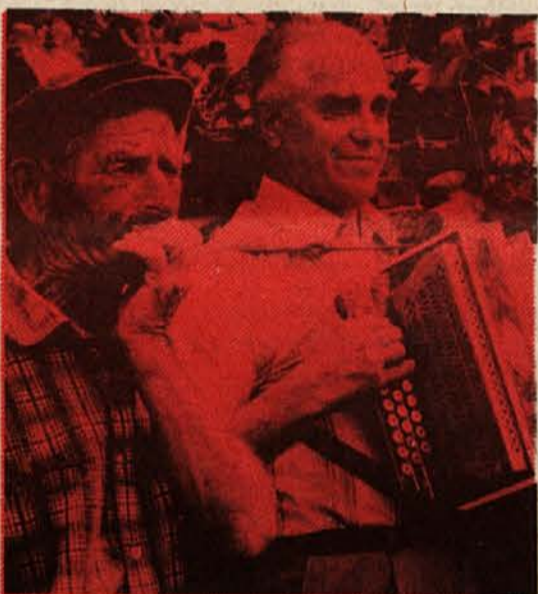
Tekmovanje so sklenila dekleta, ki so se pomerila v t.i. kmečki žehti. Na enem koncu pokošena travnika so morale perice v posodi z milnico najti najprej črko „k“ ter jo nato na drugem koncu travnika obesiti na vrh. Iskanje, tekkanje in obešanje je trajalo tako dolgo, dokler se na vrvi ni prikazal napis „kmečke igre“. Narobe obešen „g“ bi sodnik lahko spregledal, pa ga ni. Popravek je imel za posledico daljšo žehto.

Besedilo in slike: D. RUSTJA

BRŠLJANOV LIST KOT KLARINET

Gotovo se vsakdo že spomni, kako je kratkih hlač trgal primerne trave, jih pokončno pritiskal k ustnicam

Kakšne n list je najboljši?

„Predvsem mora biti dovolj trd, da ne počī prehitro. Najboljše je ‚perje‘ bršljana, tudi hruška je za silo. Če so listi pralahki, potem ne morem dati tistega fortissima iz sebe, kot ga, recimo, lahko iz bršljana.“ In kaj mora storiti, da izvabi melodijo?

List preprosto pritisne ob spodnjo ustnico in prične pihati oziroma trobiti. Različne tone dobi z močnejšim ali s šibkejšim pihanjem ter s spreminjanjem lege zgornje ustnice. Zvok, ki ga na ta način izvabi, še najbolj spominja na zvok klarineta, zato to muzikalno ‚perje‘ tudi imenuje ‚klenet‘.

Anton Plut živi na kmetiji že od rojstva, z listom trobiti pa je začel na paši. Od sosedja se je naučil tega muziciranja in kar dolgo let je tako trobil le sam zase, sebi in drugim v zabavo. Kmalu po zadnji vojni pa je začel vse pogosteje nastopati skupaj s harmonikarjem Alojzom Željkom iz Sel pri Se miču. Prireditev, na katere so ju vabili, je bilo precej, saj sta nastopala na najrazličnejših pršlavah, folklornih prireditvah, ohcetih, ob praznikih v gostilni. Za ‚perje‘ in za harmoniko sta prijela, če je le bila kakšna priložnost. V zadnjih letih pa ju predvsem veliko vabijo na folklorne prireditve in festivale širom po Jugoslaviji.

Kar dolgo sta naštevata kraje, kjer sta že nastopila. V Ohiđu jima je bilo najbolj všeč, poleg tega pa je Anton Plut na tamkajšnjem folklorom festivalu edinkrat slišal še kakšnega drugega glasbenika, ki tudi igra na drevesni list. „Bila sta dva, iz Kosova, ki sta tudi igrala na ‚perje‘, samo da so njuju spremljali tamburaši,“ se spominja.

Glasba, ki jo igra, je dokaj raznolika in zanimiva. Je starejšega izvora, kot so, recimo, koračnice in valčki. Alojz Željko se je veliko skladb naučil med vojno, ko je bil izgnan v Nemčijo, zaigrata pa tudi kakšen na Dolenjskem že skoraj pozabljen ljudski ples, kot je, denimo, „štajeriš“. To niti ni nenavadno, saj Željko igra harmoniko že petdeset let in ima tudi prve skladbe, ki se

jih je naučil, še danes v prstih. „Frajtonerica“, na katero najraje igra, je, kot pravi, stara že več kot sto let! Ob godca sta z glasbo res močno povezana. Pa ne le z listom in s harmoniko. Alojz Željko je dolga leta pihal v trobento pri godbi. Za zabavo so viže neredko uredili tudi v triu: on s harmoniko, Anton Plut je igral bugarijo, njun znanec pa berdo.

Omenil sem, da veliko nastopata na različnih folklornih prireditvah, vendar ne le kot instrumentalni duet, ampak Anton vedno zapoje še nekaj pesmi brez spremljave. Predvsem tista, nekdanjo tako znana in dokaj dolga „V Kani Galileji“ mu je pri srcu. Res jih zna veliko zapeti. Mnogih se spomni še iz mladosti, drugih ni pozabil iz časov petje pri zboru. Marsikateri pesmi ne več več naslova, jih zna pa toliko bolj prepričljivo in živo odpeti. Žilica za šalo mu vedno vroče utripa, zato tudi slednje pesmi nikoli ne izpusti:

Nekaj vam povedal od svojega stanu, sm z ano staro babo jaz enkrat v cerkē šu, gospud so me poročali, tole so m' naročali, to staro babo ti morš lubit, nikol j zapustit. Men to ni šlo v glavo, ker sem bil jaz mlad, da b' mogu to staro babo tako lepu štimat. Jaz sem bil star dvajset let, ona petinšestdeset, to ne more nikakor bit, to babo tolk lubit, to ne more nikakor bit, to babo tolk lubit!

Ko smo kramljali o njuni glasbi in brskali po minulnih letih, sta Anton in Alojz kar stresala zanimive in še ljube dogodivšče, ki sta jih imela ob igranju. Večkrat sta udeležita izletov z ostalimi upokojenci, seveda nikoli brez ‚perja‘ in ‚ramonike‘. Nekoč so bili v Italiji in naslednjo zgodbo Anton posebno rad pove: „Ko smo bil prek meje, je vodčl prijavil, da imamo s seboj klarinet in harmoniko, in ko smo se vračali, je carinik vprašal, kje imamo ta klarinet. K sreči sem imel nekaj ‚perja‘ v žepu, pa sem začel piskati. Seveda so takoj spoznali, da je bila ša la, ki se je je spomnil vodčl. To so se cariniki smejali!“ DRAGO VOVK

ZMOTIŠ SE LAHKO SAMO ENKRAT

Gobarska sezona je v polnem teku, spet je treba nekaj napisati o gobah, teh okusnih rastlinskih organizmih. Okusnih, predvsem pa znano neznanih. Poleg razprav o strupenosti gob so med bolj ali manj strastnimi gobarji najpogosteje razprave o kalorični vrednosti gob. Nekateri so prepričani, da so gobe tako rekoč meso, po vojni pa je nekdo celo zapisal, da so gobe „meso naših gozdov“.

Resnici na uho povedano pa je v gobah povprečno do 3 odstotke beljakovin, ogljikovih hidratov (namesto krompirja) pa 4. V gobah je daleč največ vode, čeprav se rek „pije kot goba“ ne nanaša na suhozemske predstavnice. Na splošno velja, da vsebuje kilogram gob 300 kalorij. Zradili se torej ne boste. Bolj kot z beljakovin-

skega so gobe zanimive z vitaminskega stališča. Vsebujejo namreč večje količine vitaminov A, B, B2, C in D. Podoba prehrabne vrednosti gob dopolnjuje še podatek, da je v njih tudi precej mangana, kalija, fosforja in železa — elementov, ki so človekovemu organizmu nujno potrebni.

Bolj kot kalorično, vitaminsko in proteinsko je zapleteno vprašanje strupenosti gob. Nedolgo tega so natančneje preučevali zeleno mušnico in rdečo mušnico. Za poskuse so morali v kratkem času zbrati nekaj sto kilogramov obeh vrst gob, da bi dobili dovolj strupov za raziskovanje. Dognali so, da vsebuje zelena mušnica deset strupov, ki so jih razvrstili na tiste, ki delujejo hitro, in na druge, ki so počasnejši. Sladnji so smrtni, imenujejo jih amanitini. Hkrati sstrupi pa so odkrili tudi snov, imenovali so jo antamanid, ki strupe nevtalizira. Pojavlja se skupaj sstrupi, vendar v neznatnih količinah. Če bi se posrečilo to snov izdelovati sintetično, pridobivanje po naravni poti namreč ni mogoče, bi najbrž lahko rešili življenje prenekateremu jedcu zelene mušnice.

Za nimiva so tudi raziskovanja rdeče mušnice. Poleg že znanega strupa (muskarina) so v njej odkrili novo strupeno snov zapletene kemične sestave. Strup ima tri komponente in povzroča halucinacije. Znanstvenike je pritegnilo predvsem dejstvo, da se vse tri komponente „novega“ strupa rdeče mušnice lahko pretvarjajo ena v drugo. Ugotovili so tudi, da je strupenost rdeče mušnice odvisna predvsem od količine ibotske kisline. Rdečo mušnico ponekod v svetu po določenih pripravah jedo, je torej pogojno užitna, spet drugod pa se z njeno pomočjo oziroma s pomočjo strupov, ki jih vsebuje, spravljajo v stanje opitosti in halucinacij.

Med zelo strupene gobe spadata tudi velika rdečeliska in pegasta kolobarnica. Pogoste zastupitve z rdečeliskto beležijo predvsem v Franciji, s kolobarnico pa v Švici. K sreči vsebujeta ti vrsti gob poleg strupov, ki še niso raziskani, tudi snovi, ki silijo želodec k bruhanju. Jedcu je tako v večini primerov podarjeno življenje.

Ni pa pojasnjena (ne)užitnost pomladanskega hrčka. Pred nekaj desetletji je bil hrček še priznan kot dobra užitna goba. Treba jo je bilo samo prevreti v nekaj vodah. Zadnje čase pa so ugotovili, da so se ljudje, ki so uživali prevretega hrčka večkrat in v večjih količinah, vseeno zastrupili. Znanstveniki so zavihali rokave in ugotovili, da vreča voda ne izniči prav vsega strupa, ki so ga krstili giromitrin. V posušenih gobah tega strupa ni, ker rad hlapi. Za tiste, ki se radi igrajo z užitnostjo gob, je torej popolnoma neškodljiv samo posušen pomladanski hrček.

Na žalost ni nobenih vidnih znakov, ki bi opozarjali na strupenost ali užitnost neke gobe. Menjanje barve ali puščanje tekočine na prerezu ali prelomu, vonj ali okus in podobno niso zanesljivi znaki, ki bi določili užitnost ali strupenost gob. Napačna so tudi ljudska verovanja, da srebrna žlica ali kovinski predmet, ki se kuha skupaj z gobami, v primeru, če so v loncu tudi strupene gobe, potemni. Kovina namreč potemni tudi pri kuhanju nekaterih užitnih gob.

Skratka: edino kople zoper gobje strupe je znanje. Jej samo gobe, za katere zanesljivo veš, da so užitne. Veliko več jih je kot strupenih. To pa je kaj slaba tolažba pri gobah, ki so zelo strupane in ki smo jih nekaj v tem prispevku tudi našli. Statistično se lahko pri gobah zmotiš manj kot dvakrat v enem življenju, kar pomeni, da vas bodo v bolnišnici morda celo rešili. Prvič.

KAVA RASTE NA ROKAH SLOVENCEV

Lidjombo je afriška vasica, ležeča prav na konici južnega trikotnika Centralno afriškega cesarstva, okoli trideset kilometrov južno od Bayange, ki je pri nas že dokaj znana kot delovišče Slovenijalesa v tej afriški državi. Fantje v Bayangi so mi že prvi dan povedali: — No, saj nismo mi edini Slovenci tu okoli. V Lidjombu ima Emona plantažo kave, še štirje so tam. Se jih spleča obiskati.

Pripravil sem motor za težje potovanje in zvečer povedal, da me kakšen dan verjetno ne bo, zgodaj naslednjega jutra da nameravam kreniti v Lidjombo. Pa se je zataknilo: — Zjutraj? Čuj, fant, raje ne. Sloni hodijo na drugo stran ceste pit, niti opazil ne bo nihče, če te kateri ... Raje malo kasneje, pametneje bo.

Na pot sem krenil šele po kosilu. Cesta je bila stisnjena v objem pragozda, po nekaj kilometrih že krepko zamrežena z večjim bambusovimi palicami in manjšimi drevesi, od katerih so bila nekatera še popolnoma sveža. Sloni so res opravili svoje, ozke stezice so na vsakem koraku vodile v preprežen gozd. Ponemod sem moral ustaviti in z rokami pomagati Suzukiju. Globoke luže so pregrajevale cesto, nekajkrat, ko sem ugasnil motor in z nogami meril globino pred sabo, sem z občutkom tesnote in vzvišenosti skorajda hkrati sledil glasovom iz tisočerih grl: vpitje papig, krik opice, tuljenje slona nekje v daljavi. Za pasom sem vedno nosil nož, na prtljažniku pa na poti v gozd vselej skoraj meter dolgo mačeto, nujen rekvizit že zaradi vsakodnevnih preraščenijskih tropskih cest.

— Nevarni so edino panterji, so mi rekli. In gorile. Pa še te samo, če imajo maldiče, ali če jih razdražiš. Enkrat pozneje sva si bila sila blizu prav z gorilo — in, bogme, ni mi v tistem trenutku niti slučajno prišlo na misel, da bi jo še dražil — ob njenih tri sto kilogramih.

Po števcu sem prevozil že dokajšen del poti, ko sem začel srečevati prve Pigmejce. Zv edavo so se postavljali ob pot, moški in ženske enako oblečeni: le strgana cunjica vržena okoli pasu, ženske z obveznimi koši prek glave, moški s sulicami, loki ali mrežami v rokah. Lov in manjoka sta njihova glavna in pravzaprav edina načina preživljanja. Dobrodušno so mi mahali v pozdrav; ko sem jim z rezko sireno odzdravil, jih je nekaj na smrt prestrašenih poskakalo v gozd. Večina jih je verjetno prvič videla motor.

Kmalu je gozd zamenjala izsekana površina, v ravnih vrstah skrbno zasejana z majhnimi košati drevesci. Drobni, beli cvetovi, gosto nametani po vejah, so omamno dišali.

Kava!

SLOVENCA, KI GOJITA KAVO

Pot se je vila nekaj kilometrov daleč med nasadi. Potem se je odprl razgled, zastrt z redkimi drevesi, posejanimi po hribčku: struga reke Sanghe, ob koncu sušne dobe s širokimi otoki premikajočega se peska, redkokeje na tistem mestu globlja kaj več kot pol metra. Ladje, s katerimi tovorijo les in kavo do morja, lahko pridejo tako visoko edino v deževni dobi.

Na drugi strani reke je Kamerun. Nepregledne širjave gozda je bilo vse, kar se je lahko videlo.

Ne pa tudi tukaj! Na hribčku, takoj za pigmejsko vasjo, ležečo na ovinku, so se prikazale tri velike hiše, belo obarvane in z verando okoli Popolno nasprotje pigmejskih kolib, narejenih iz palic in prepletene s širokimi listi tropskih rastlin. Bila je nedelja popoldan, po kosilu. Na verandi ene od hiš sem ugledal dva domača obraza. Pomoča tukaj skorajda ni bila mogoča.

Pozdravljeni! Če vi niste Slovenci, sem jaz Kitajec, sem se zarezal sredi Afrike v mlo zvencečem domačem jeziku. Udarili smo v roke; dober dan, kako in kaj, malo presenečenja ob moji pojavi. A vse do tukaj da ste prilezli, glej ga, no, hudiča ...

Vrgli smo rundo prazničnega viskija na mizo. Dober je za amebe, vso to golazen pokuri v želodcu. Začeli smo se „zdraviti“. Še bolj je prijalo, ko smo hitro ugotovili, da smo vsi trije Dolerijci. Onadva mnogo let celo prava Novomeščana.

Derova dva. Vlado in Mila Der „na Glavnem trgu sva lep čas stanovala, seveda se dobro poznavata z Novomeščani. Že res, da bo kmalu štiri leta, kar sva tukaj, ampak ni vrag, da bi naju v tem času že pozabili.“

Pravzaprav sta v Afriki veterana. Pravita:

— Saj prihajajo za leto, dve, kaj več pa kdo težko vzdrži. Tudi midva sva tako mislila, potem pa: čas gre, da sam ne veš, kam, minila bodo štiri leta, pa se v tem času niti nisva mogla odtrgati od vsega tega dela.

Videl sem ogromne plantaže kave že spotoma; okoli 700 hektarov jih bo v naslednjih nekaj letih, vsak kvadratni meter iztrgan objemu mogočnega pragozda.

KAVA, TONE IN TONE KAVE

Niže pod bregom, stisnjena na jaso ob reki, je ležala vasica Lidjombo: trideset hiš morda, narejenih iz blata, lesena šola, v kateri je bila nekoč garaža, na koncu ambulanta in mehanična delavnica.

Vlado Der je po poklicu avtomehanic. In vendar izvleče potreba in pomanjkanje usposobljene delovne sile iz njega tudi še marsikaj drugega:

— Zdaj sem agronom, zdaj računovodja ali gozdar, ves čas pa še pri svojem delu ...

Pravzaprav dela v Lidjombu še en slovenski par. Vlado pravi, da je tisti drugi zadolžen za plantažo, on pa za mehanizacijo in pridobivanje novih površin. Pa je tisti sedaj že dva meseca na

dopustu — ga pač mora on, Vlado, zamenjati. — Tako je tukaj: ljudi, ki bi se kar mimogrede dopolnjevali, sredi Afrike, seveda ni.

Naslednji dan sva si ogledala proizvodnjo kave, te pri nas tako povzdignjene omame. Začela sva na koncu, v luščilnici, kjer je nekaj ton sivkaste dragoceniosti, nametanih na kup čakalo deževno dobo in s tem na možnost za prevoz proti morju. Malo neverno sem gledal hribček pred sabo, po katerem sem lahko brodil z nogami do kolena v kavi:

— Pa bo možno spiti vse to? —

Nasmejal se je: — Tukaj je tega nekaj ton, morda največ pet. Vsega skupaj smo je letos pridelali sedemdeset ton, računamo pa, da bo proizvodnja že v nekaj letih dosegla zgornjo mejo: sedemsto ton letno. Pa morda veš, koliko tega se vsako leto popije v Jugoslaviji? —

— Petdeset tisoč ton, fant. Ob polni zmogljivosti in vsem tem ogromnem delu bomo torej dosegli komaj dober procent jugoslovanskega uvoza.

— Ta kava je tako imenovana vrste robusta. Čisti kofein. Domačini jo pijejo, ker nimajo denarja, da bi kupovali tovarniško pripravljeno. Premočna je in še brez prave arome, nujno jo je premešati še z drugo vrsto, arabiko, saj da šele ta tisti pravi vonj in okus. V mešanici je naše robuste samo okoli trideset odstotkov, morda kaj več ali manj to je pač odvisno od proizvajalca.

Že samo do luščilnice v Lidjombu je pot kave zelo dolga. Štiri leta potrebuje sadika, da se razraste v približno dva metra visoko drevesce. Ves čas jo je treba gnojiti in sekati plevel okoli nje. Domačini, še posebno Pigmejci, so s svojimi mačetami pri tem delu nezamenljivi. Trikrat do štirikrat letno začnejo drevesca belo cveteti, v začetku decembra je češnji podoben okrogel sadež zrel. V rdeči ovojnici sta stisnjeni dve zrnici kave.

Glavna sezona obiranja traja mesec in pol, nekako do 15. januarja. Cele vasi Pigmejcev se takrat preselijo iz notranjosti džungle in do meter petdeset visoki pritlikavci se razpršijo kot mravlje vsak dan med vrstami.

Potem je na vrsti sušenje. Enajst do trinajst dni na soncu dobro izsuše ne kroglice grdo potem v luščilnico, kjer se dragocena zrnca rešijo svojega rdečega oklepa. Drobna zrna, iz katerih potem še ročno poberejo vse smetje, predstavlja eksportno kavo.

— ŽIVLJENJE SREDI DŽUNGLE

Po kosilu zopet sedimo na verandi. Vlado je končal delo. Popoldne in tudi kadarkoli ponoči je na razpolago, vendar je to aktualno predvsem v delovnih konicah ali ob generalki strojev. V svoji ekipi mehanikov ima kakih petnajst fantov in nekaj med njimi jih je prav uporabnih, kot pravi. Razložim jim, kako in kaj; tudi delavci na plantaži, ki jih je med obiranjem tudi prek tristo, imajo svojega šefa, domačina, in ti potem skrbijo za red in normalen potek pri delu.

— Je pa res, — pravi Vlado, — da jih popolnoma same tudi za dva, tri dni ne morem pustiti. Nekaj bo zagotovo narobe in vsi, s šefi vred, bodo samo nevedno skomigali z rameni.

Sam ima tudi popoldan dovolj dela. Opravki okoli hiše, vrt, nekajkrat tedensko pot v Bayango.

— Nikoli si ne upam nikamor z avtom brez motorne žage. Ali vsaj poštene mačete. Kolikokrat bi sicer že ostal v gozdu, sredi poti.

Pot v Bayango je Derovima edina zveza s svetom. Z domačimi ljudmi, s katerimi se na hitro pogovoriš, karkoli že — in z letalom! Nekajkrat tedensko prileti Slovenijalesov Piper in pripelje osnovne stvari tudi za lidjombske samotarje: hrano, pošto, včasih že nekaj tednov zastarele novice.

Vsako jutro ob pol osmih ga poveže s petsto kilometrov oddaljenim Banguijem, glavnim mestom Centralno afriškega cesarstva radijska zveza z direktorjem: — Halo, fant, si še živ? Kaj potrebuješ? Olje, krompir, pivo ... Ne skrbi, avion leti jutri, ob dvanajstih ga lahko že počakaš v Bayangi ...

Precej stvari Derova sama pridelata. — Pravzaprav vse, česar pri nas ne bi mogla, pravi Mila. In res vidim vrt, poln dozorevajočih ananasov, na drevju okoli in okoli hiše rastejo limone in pomaranče, malo niže je nasad banan.

Potem se razburji: — Pa kaj mi pomaga, sosedov — črncur — je okoli polno, sami ne sadijo ničesar, na našem pa se jih vedno dobi, da odrgajo, kar morejo doseči, in potem zbežijo v džunglo. In potem še pravijo: — Madam, tukaj Afrika, mi Afričani, to naše. —

Vesta povedati, kako včasih cele noči ropotajo, bobnajo in plešejo okoli kolib. Pa kaj si moreta? Malo smešno se jima to zdi. Ničesar nimajo, a znajo biti veseli, da se jim človek edino lahko čudi. Ko dobijo plačo, pa še sploh. V vasi je trgovina, ki jo ima neki Arabec. Plešejo, jedo in pijejo po dva, tri dni skupaj. Potem pa zjutraj pred vrati in kar v vrsti, vsi skrušeni: — Patron, otroci nič jesti, denar konec, lahko dobimo akontacijo? —

— No, pa sedaj, po tolikih letih, je čisto „luštno“, pravi Mila. — O začetku raje ne govorim. Nekaj mesecev sem se vsak večer cmerila in še zdaj se nisem odvadila, da ne bi vsak večer pogledala po spalnici, če ni notri morda kač. In je bolje tako: zelena mamba te lahko piči samo enkrat. Mož je takrat stiskal zobe in bil tiho — že zaradi sosedov, sva rekla, da se kar tako ne bova pustila, da bi jo že s prvim letalom ucvrila domov.

In je minilo! Še nekaj mesecev — enkrat konec septembra, pravita, bosta končno postavila piko na Afriko. Hiša na Jurčičevi v Novem mestu je skorajda dokončana, novi Peugeot vplačan in — ž e res, da imam to plačo vsaj tako rad, kot Afriko, toda — dovolj je bilo. Utujen sem že.

Še eno kavo smo spili. Za konec.

Je domača? — sem vprašal malce neumno. Lovil sem še zadnje sončne žarke po plantažah, ki rodijo vsako leto toliko ton dišeče omame. Zadnji cvetovi na nasadu prek poti so se zapirali v prihajajoči mrak, ozračje je postajalo čudno prijetno in polno skrivnostnih glasov, prihajajočih iz neskončnosti okoli nas ležeče džungle.

Mila pa mi je, z znano vrečko v roki, omenila: — Domača, domača. Vedno mi pošljejo kakšno deko „tpravre“ iz Jugoslavije ...

NEVARNA IGRA — Na Kočevskem je, kot kaže, lepa vrsta fotografskih zanesenjakov, katere priteguje predvsem tako imenovani fotolov. Res je, da je kočevska občina bogato zaraščena z gozdovi in da je tam najti več divjadi kot kje drugje v Sloveniji, vendar pa to ne zmanjšuje vrednosti fotografijam, ki jih dobivamo s tistega konca. Tokrat predstavljamo Petra Vovka, ljubitelja narave, pisca in fotografa. Uspelo mu je narediti zanimiv posnetek mladega medveda in lovskega psa. Medtem ko medvedu ni videti, da bi bilo v njegovem druženju z lovskim psom kaj strahu, pa je tako v napeti drži psa kot v vsem njegovem izrazu čutiti strah pred nevarnim kosmatincem. Razgibani prizor je Peter Vovk v stavil v kvadratni format slike in ga kompozicijsko lepo zapolnil. Človeku se ob množini ležečih ali pokončnih formatov prileže pogled na posnetek takega formata, še posebno, če je zapolnjen z zanimivo vsebino.

brez besed

ŠPIRO RADULOVIC
JUGOSLAVIJA

JAKOB MIRKOVIC
JUGOSLAVIJA

nobena ne bo taka

Kljub dobri izbiri kopalnih oblek na našem trgu se skoro vsaki zgodi, da na tej ali oni plaži sreča „dvojčico“, kar nobeni ni ljubo. Kaj takega se ne more pripetiti, če same naredite iz garna kvačkan bikini. Zanimivost je v tem, da se vsaj barvno enaka kopalna obleka ne more pojaviti; praktičnost pa v tem, da lahko za cvetove različnih barv in oblik porabite konce. Če bi v butiku kupili tak bikini, bi ga mastno plačali.

miza iz opek

Izvirno opremljen jedilni kot, ki se poda zlasti v starejših stavbah, kaj lahko naredite sami iz opek in običajne malte. Taka miza, hkrati neke vrste jedilni pult, ima pri strani nekaj kotičkov ne le za okras, ampak tudi za shranjevanje kuhinjskih potrebščin. Vrhnja ploskev je vsekakor lesena, kar daje mizi — pultu prijetno domačnost.

polnjene kolerabe

Mlade kolerabice lahko pripravljamo na vrsto načinov, ki so pri nas kaj malo znani. Vsekakor kolerabice niso dobre le za dodatek jušni zelenjavi ali pa za omako. Poizkusite recept za polnjene kolerabe. Potrebujemo 6 mladih kolerabic, 100 g sesekljane mesa, poper, sol, 40 g masla, 40 g moke, 100 g ostankov šunke, 1 jajce, peteršilj, malo juhe, muškati in smetano.

Kolerabice olupimo in kuhamo 10 minut v slani vodi. Vzamemo jih ven in ohladimo, odrežemo pokrovček in jih izdoblamo. Pripravljeno mesno sekanico solimo in popravimo, mesne ostanke pa zmeljemo ali jih na drobno sesekljamo in umešamo zraven. Na koncu vnetemo še jajce in sesekljan peteršilj. S

tem nadevom polnimo kolerabice, položimo nanje pokrovčke in jih pritrdimo z zobotrebcom. V namaščenem loncu jih z malo juhe dušimo do mehkega, sok premešamo s smetano in ga začинimo s soljo, poporom in muškatom.

obzorja

prebrali smo

LUČ V MRAKU

Ob branju knjige „Detinstvo“ velikega ruskega pisatelja Maksima Gorkega, katero je na tržišče poslala Prešernova družba v zbirki Ljudska knjiga, se bralcu nehotu utrne misel, da ob takim življenju, kot ga razgrinja Gorki, človeku ne preostane drugega, kot da ali postane pisatelj in izkriči svetlo upanje v človeka ali pa se potopi v mračno kalužo posurovelosti, revščine, zaostalosti in neumnosti. Realistično pero Maksima Gorkega namreč tako prepričljivo in s toliko neusmiljenosti izrisuje življenje malih ljudi v carski Rusiji, da vsa strahota enkratno zaživi.

Dojem je toliko močnejši, ker gre za avtobiografsko izpoved.

„Detinstvo“ je sestavni del življenjepisne trilogije, h kateri spadata še „Otroštvo“ in „Moje univerze“, vendar je prav prva najmočnejša in umetniško najbolj prepričljiva. Strahotno slabo življenje, napol posuroveli ljudi, nenavadni značaji, razrahljana družina, vse to je avtor vsrkal vsase že v najnežnejših letih svojega življenja, zato je

pravi čudež, da se je v njem razvila tako silna ljubezen do človeka. Morda bi lahko videli poglavitni vzrok za tak razvoj osebnosti Gorkega v liku njegove babice, ki je pravo sonce sredi teme. Babica s svojo ljubeznijo do življenja, z življenjskim vodilom „kako čudovito je vse“, je skupaj še z nekaterimi liki iz „Detinstva“ pisateljevo trdno zaupanje, da je v človeštvu svetel plamen, le da je prikrit in ne more zagoreti.

In še nekaj je značilno za pripoved; Gorki manj govori o sebi kot o drugih. Izjemno pronicljiv opazovalec in poznavalec ljudi, kar je dokazal tudi s knjigo „Spomini na sodobnike“, je nit pripovedi spletel iz življenjskih usod ljudi, s katerimi je živel, sam pa v zgodbi ni v ospredju, niti glavni pobudnik toka pripovedi. S tem je na prikrit način potrdil, da človek velja le toliko, kolikor je svojih radostnih in žalostnih trenutkov znal združevati z drugimi.

M. MARKELJ

NEBO NA KVADRATE

V medzaložniški zbirki Žepna knjiga je izšla drobna knjižica črtic Zarka Petana. Naj bo to založniško dejanje še tako nenavadno za naše razmere visoka naklada prve izdaje, po svoje le priča, da gre za avtorja,

katerega ime in delo je dovolj znano široki slovenski javnosti. Zarko Petan je morda bolj poznan kot satirik in režiser, manj pa kot pisec resne literature, če smemo to oznako sploh še uporabljati. Zbirka črtic „Nebo na kvadrate“ pa kljub satiričnemu tonu („ne morem iz svoje kože“) je dejal avtor) zasluži to staromodno opredelitev.

V šestnajstih med seboj povezanih črticah je Petan strnil vtise iz časa, ko je delil zaporniško celico s prestopniki vseh vrst. Iz sveta, ki živi na robu družbe, prinaša pisec vrsto globokih doživetij, misli, zanimivih likov in usod. Življenje v zaporu je tako izjemno, da človeka zgnete drugače kot življenje na svobodi, zato med jetniki prihajajo nekatere osebnostne značilnosti jasneje na dan, manj hinavstva in laži je v medsebojnih odnosih. Človek je v jetniški celici, kjer je nebo razdeljeno na kvadrate z rešetko, drugačen, morda celo bolj človeški, bolj razgaljen. Nekateri liki iz Petanovih kratkih proznih zapisov so prav po svoji človečnosti izredno močni: preprosti Paško, nepismeni Beriša, Stari.

Petan je svoje pripovedi izrisal z jasnim jezikom, kratkimi stavki in izbranimi besedami; ni se bal v knjižni jezik vnesti jetniške latovščine, kar pripovedi daje le večjo pristnost, ob pravem občutku uporabe pa prav nič ne moti občutljivejšega ušesa.

M. MARKELJ

knjige

Dvakrat Brecht

179. zvezek knjižne zbirke Kondor prinaša dvoje dramskih besedil slovitega ustvarjalca Bertolta Brechta. Literarni kritiki ga uvrščajo v sam vrh sodobnega evropskega in sve-

IZZIVI SVETLOBE

kamor večkrat zaidem, v zadnjem času pa tudi jame, katerih sem se lotil na pobudo dr. Pahorja z barvnimi diapozitivi. Prav v jamski fotografiji bi se dalo še kaj doseči, ker je sorazmerno neraziskana,” pove Kramar.

Sicer zelo nerad govori o ustvarjalnih postopkih in motivih. Preprosto pove, da ne dela nepretrgano, marveč po etapah, ko ga „zgrabi“. Prav tako nikoli ne gre fotografirati z jasno izraženo idejo. Predvsem se zanaša na svoj občutek. Močno ga zanima fotografiranje v okoljih, ki so tehnično zahtevna, še posebej pa okolja močne življenjske intenzivnosti, kot so živilski trgi, postaje. Prav v teh okoljih je posnel nekaj svojih najboljših portretov.

Zdravko Kramar je za svoja leta resen in preudaren, do svojega dela pa pogošto kar preveč kritičen. Zgodilo se je že, da se je s planin vrnil z osmimi posnetimi filmi, pa ni z njih naredil niti ene fotografije.

Včasih pa z enega samega filma dobi tudi dve dobri fotografiji. Tako je do sedaj ustvaril okoli 80 fotografij, od tega pa je zadovoljen le s 15. Najbolj seveda z zadnjo s planin, ki je tudi po mnenju poznavalcev dosežek zrelega fotografskega ustvarjalca —

PREDSTAVUJAMO VAM

Zbrana dela Josipa Broza Tita so našla svoj krog bralcev, kar dokazuje prodana izdaja prvih dveh knjig, ki sta pošli kljub visoki nakladi 10.000 izvodov, to pa je za majhno slovensko knjižno tržišče krepak zalogaj. Posebno zanimivo je, da po Zbranih delih niso segli le strokovnjaki in tisti, katerim je poznavanje zgodovine delavskega razreda nujno, ampak tudi manj poučeni ljudje. Gotovo je največji adut pri tem jasna in odločna Titova misel, jasna in odkrita beseda.

Pravkar izšli tretja in četrta knjiga Zbranih del prinašata dela našega predsednika, nastala v obdobju od pomladi 1935 do septembra 1939, gre torej za zelo pomembno obdobje konsolidacije jugoslovanske komunistične partije. V tem času je Tito od člana politbiroja in predstavnika partije v Kominterni prišel na čelo KPJ. Ko je vzel vajeti v roke, je bil partijski voz na nevarnih poteh; le odločnost

in izjemen politični talent sta lahko rešila partijo pred pritiski od zunaj in od znotraj. Tito je zatrl frakcijske težnje znotraj same partije, uspelo pa mu je tudi premagati pritiske šestojanuarskega absolutističnega režima ter obdržati partijo čvrsto in sposobno za vodenje revolucionarnega gibanja. V svetu se je v tem času pošast fašizma dvignila in brezobzirno napadala. V Španiji je umrla republika, Nemčija je priključila Avstrijo, Češko, na obzorju je vstala krvava vojna.

Iz Titovih člankov, zapisov in ostalih besedil je mogoče zaslediti odsev vsega dogajanja, hkrati pa so najlepši dokaz o resnični moči jugoslovanskih komunistov ter pravih dejanjih in usmeritvah za nadaljnje oblike delovanja in boja. Ne nazadnje pa nam zbrana besedila osvetljujejo osebnost maršala Tita v pristni luči njegovega mišljenja in ravnanja.

MIM

BERTOLT BRECHT
BOLNI V NOČI
MATI KORAJŽA IN NJENI OTROCI

notranjim nasprotjem dovolj bogata in čvrsta, da je lahko v nemirnem času evropske in svetovne zgodovine ustvaril nekaj odličnih odrskih del, mojstrovino novega gledališča, ki razdira klasično meščansko dramatik o.

Nemirni čas

Mladi nemški soldat Kragler se po štirih letih izginotja vrne k svoji zaročenki, katera pa se je že odločila za drugega ženina. V tem tragicomičnem življenjskem položaju Kragler spozna, da je zanj minil življenjski čas, da nima več kaj iskati ne pri zaročenki ne v razdejani domovini, zato izgine.

„Mati Korajža in njeni otroci“ je še bolj brechtovska. V času tridesetletne vojne se kramarica Mati Korajža klati okoli. Med strastnim trgovanjem ji smrt vzame vse tri otroke, vendar Mati Korajža ne obupa, ampak trguje naprej in križari s kramarskim vozičkom od Švedske do Češke.

Viva Tereza

Obsežno spremno študijo je pripravil Bojan Štih, in čeprav jo je naslovil „Poskus o Bertoltu Brechtu za mladega bralca“, je dovolj izčrpna za vsakogar, ki ga gledališko snovanje bolj zanima.

J. SIMČIČ

notranjim nasprotjem dovolj bogata in čvrsta, da je lahko v nemirnem času evropske in svetovne zgodovine ustvaril nekaj odličnih odrskih del, mojstrovino novega gledališča, ki razdira klasično meščansko dramatik o.

V Kondorju je Mladinska knjiga izdala „Bobne v noči“ ter „Mater Korajžo in njene otroke“. Obe deli obravnavata vojno tematiko, oziroma so vojne grozote okvir, v katerem se razvija dogajanje. „Bobni v noči“ so podnaslovljeni kot komedija, čeravno bi bolj ustrezal naziv grozljiva burleska.

Mladi nemški soldat Kragler se po štirih letih izginotja vrne k svoji zaročenki, katera pa se je že odločila za drugega ženina. V tem tragicomičnem življenjskem položaju Kragler spozna, da je zanj minil življenjski čas, da nima več kaj iskati ne pri zaročenki ne v razdejani domovini, zato izgine.

„Mati Korajža in njeni otroci“ je še bolj brechtovska. V času tridesetletne vojne se kramarica Mati Korajža klati okoli. Med strastnim trgovanjem ji smrt vzame vse tri otroke, vendar Mati Korajža ne obupa, ampak trguje naprej in križari s kramarskim vozičkom od Švedske do Češke.

Obsežno spremno študijo je pripravil Bojan Štih, in čeprav jo je naslovil „Poskus o Bertoltu Brechtu za mladega bralca“, je dovolj izčrpna za vsakogar, ki ga gledališko snovanje bolj zanima.

Viva Tereza

Brazilski pisatelj Jorge Amado slovi kot najbolj priljubljeni pisatelj iz te latinskoameriške dežele. Slovenskim bralcem je

največ po zaslugi mariborske založbe Obzorja dobro poznan, saj so izšla že številna njegova dela v slovenskem jeziku. Le tos so pri Obzorjih izdali Amadov roman „Viva Tereza“, s katerim se pisatelj javnosti predstavlja v dobri, a že znani luči.

Junakinja pripovedi je vročekrvna lepota Tereza. Ko pisatelj riše njeno življenjsko pot, izrisuje življenje mnogih brazilskih revežev in izkoriščancev, hkrati pa Terezin lik povzdiguje v simbol hrepenenja po boljšem življenju, borbe proti izkoriščevalcem in tlačiteljem.

Pisana podoba mesta Bahia, katerega je Amado že opisal v mnogih romanih, a ga še vedno znova in znova sili k pisanju, bo živo stopila v predstavo tudi manj pazljivemu bralcu, ne nazadnje pa bo v zahtevnem branju užival tudi tisti bralec, kateremu so pri srcu čutnost in iskričnost pisanja. Gotovo pa ob ceni 420 dinarjev ne bo nihče.

Nemirni čas

Nemirno 13. stoletje, vrhunec srednjega veka, je obdobje, v katerega je Frank Yerby postavil napeto zgodbo o mladem Pietru di Donatiju, junaku številnih dogodivščin, peripetij in avantur, skozi katere nas mikavno vodi spretno pisateljevo pero. Čeprav gre za pravi avturistični roman, oziroma kvazi zgodovinski (junak je izmišljena oseba), pa so zgodovinske okoliščine v veliki meri resnične: vladavina Friderika II., pobjo Provansalcev, otroški križarski pohod, spopadi med plemstvom itd. Petsto strani prijetnega branja ne bo nikomu škodilo, še posebno ne v poletnih mesecih, ko so želje po zahtevnejšem branju manjše, časa za branje pa je dovolj.

LADISLAV LESAR
OBRAZI

RIBNIČANA NA OHCETI V LJUBLJANI

Marinka Šmalc in France Prelestnik iz Nemske vasi pri Ribnici sta se poročila na letošnji ohceti v Ljubljani. To je bil velik cirkus, ki se je začel že z izborom slovenskega para v Domžalah, potem pa je bilo veselo kar naprej. Na ohceti v Ljubljani, pa na izletu na Bledu, in še posebno v Radencih, kjer je bila spet ohceta po pomurskih običajih, in seveda v Bernardinu v Portorožu, kjer so ostali mladoporočenci nekaj dni na medenih urah.

Nekdaj je bila kmečka ohceta. Kar desetkrat zaporedoma so se v Ljubljani poročali domači in tuji pari. Bile so konjske vprege, pisane povorke in vsemogoče narodne noše in kup podjetij, ki so reklamirala svoje izdelke, od pivovarne Union do Slovina, in še marsikaj. Zmerom pa se je pilo bolj slabo vino in tisti direndaj v hali Tivoli je mejil na bolj slabo veselico. Pred štirimi leti je ta ne čisto izvirna folklorna prireditev zamrla tudi zato, ker so ljudje že po malem godrnjali, češ ta-le rompopom za oslovo ali slonovo senco žre ogromno denarja, v resnici pa nas bolj slabo predstavlja v turističnem svetu. Bila so zijala, gneča na ulicah, kdo je dobil zastoj tudi kakšen vrček piva... to pa je bilo tudi vse.

No, pari, ki so se poročili na kmečki ohceti v Ljubljani, pa so bili srečni. Ustvarilo se je veliko pristnih prijateljskih vezi, ki so žive še sedaj. To pa je tudi nekaj. Pari iz raznih držav radi pridejo na kraj svojega usodnega odločilnega trenutka. Pridejo z družinami in pustijo pri nas tudi kakšno krono ali marko. Predvsem pa je pomembno, da se prijateljske vezi širijo, da postajamo vse bolj dinamična in odprta dežela, in še zlasti, da bi se naši pravi, pristni običaji oživljali, da bi se poletno turistično mrtvilo v Ljubljani in drugih krajih zapolnilo. To je bil namen letošnjih prirediteljev ohceti v Ljubljani, ko so to folklorno prireditev ponovno obudili po štirih letih trdega spanja.

Ideja in napor organizacijskega odbora in množice stranskih organiziranih dejavnikov so opravili ogromno delo. Predvsem so potrdili misel, ki je bila izrečena, da je potrebno oživiti stare pristne običaje in se izogniti za vsako ceno ceni komercializiranosti.

Le opold Krese — Jošt, predsednik Turistične zveze Slovenije in naš dolenski rojak, je med drugim zapisal:

„Ena od prireditev, ki naj popestri zabavno kulturno življenje Ljubljane in ponese podobo

Ljubljane v svet, je tudi ljubljanska ohceta. Trdim, da bi morala imeti Ljubljana več ali manj vsak mesec večjo prireditev. Naš cilj je, da sčasoma doseže ljubljanska ohceta tako kulturno raven, da bo njene prireditve prenašala tudi evrovizija in da se bodo s tem Ljubljana, Slovenija in Jugoslavija večkrat pojavljale na evropski sceni.“

Letošnja ohceta v Ljubljani in njena prisotnost po raznih koncih Slovenije je izpolnila vsa pričakovanja. Videli smo pristne prekmurske plesne, običaje, pozvačine in druge imenitosti, ki sodijo k gostovanju. Naša nevesta in ženin iz Nemske vasi pa sta bila prav imeniten par, čeprav sta bila oblečena v gorenjsko narodno nošo.

France in Marinka sta velika optimista. Za ohceta v Ljubljani sta se odločila preprosto zato, ker je to imenitno, in tudi zato, da bi napravila Ribničanom presenečenje. Da je presenečenje bilo, lahko potrdijo vsi pravovremi ribniški rojaki, ki so okrog te ohceti naredili tak rompopom, da si večjega še v Ljubljani niso mogli izmisliti.

Bile pa so tudi težave. France ima le nekaj prek sto kilogramov in skoraj nemogoče je bilo dobiti za njegovo postavo po meri narejeno narodno nošo. Ko so to reč le nekako uredili, so bili na vrsti čevlji, ki jih ni bilo. To reč je France rešil sam. Še ena zadeva bi lahko ogrozila srečen Francetov in Marinkin zakon. Ko so šli pari na izlet na Bled, sta se naša dva nekam zagledala, tačas pa so avtobusi odpeljali. Ne jevoljno sta marširala proti Ljubljani in počasi mislila na avtostop, ko ju je zagledal fotoreporter Nace Bizilj in ju povabil v svojo katro. Preveč udobno res ni bilo. Nace pa se je mimogrede spomnil, da bi bilo dobro predstaviti slavni ribniški par tudi v njegovi krajevni skupnosti v Gameljnah. To se je zgodilo, ampak so kljub vsemu še pravi čas prišli do Magistrata, kjer sta France in Marinka dahnili svoj toliko pričakovani „DA“.

Naj naštejemo še pare, ki so se letos poročili na ohceti v Ljubljani: pomurski iz Beltincev, makedonski iz Strumice, avstrijsko-slovenski iz Ce lovca, hrvaški iz Re ke, avstrijski iz Celovca, srbski iz Beograda, češkoslovaški iz Bratislave, italijanski iz Parme, zahodnonemški iz Leverkusenja, zahodnonemški iz Wiesbadna, švicarski par, potem gruzinski iz Gruzije in seveda ribniški par iz Nemske vasi.

Ohceta v Ljubljani je minila srečno. Naj živi ohceta!

KAPELSKA RDEČA HIŠA

Čas tudi v Posavju spodrina lesene kmečke hiše. Z njimi izginja posebnost Kapel in okolice, rdeče obarvana hiša z belimi progami na stikih med bruni. Še dve desetletji nazaj take hiše niso bile redkost, zdaj pa samo še Merslavičeva Neža, po domače Škofova, ohranja zanimivo tradicijo v Kapelah.

Ko bi imela denar za novo hišo, zagotovo ne bi več prebivala v stari. Pozimi pih pri vseh oknih in vratih. Marsikaj bi bilo treba obnoviti. Neži se zdi to predrago, zato vztrajno sanja o novi hiši. Na stara leta bi imela nadvse rada kopalnico. Njena velika želja je tudi klet, v kateri ji ne bi vse zmrznilo.

Zanimivo bi bilo zvedeti, zakaj so kapelske hiše rdeče pobarvane. V zborniku „Spodnje slovensko Posavje“ iz leta 1956 je Anton Pohar verjetno po ljudskem izročilu zapisal, da je rdeča barva sled turških vpadov. Turki so ropali, požigali in morili, vsako izropano hišo pa zunaj namazali s krvjo, da so druge tolpe vedele, kje so njihovi predhodniki že opravili svoje zločinsko delo. Ljudje so Turke posnemali, da so jih premotili. Hiše so označili z barvo na enak način, da bi jih ja odgnali. Nevarnost je minila, rdeča barva pa je ostala. Druge razlage za sedaj ni, morda bi jo našli v zapiskih kakega arhiva iz tistih časov.

Škofova hiša v Kapelah (št. 53) sodi med kulturne spomenike prve kategorije. V stropnem tramu je vrezana letnica 1837, torej je stara najmanj 142 let, če je bila tedaj na novo zgrajena. Možno pa je, da je bila hiša takrat obnovljena, kajti Neža je slišala pripovedovati mater, da je hišo nekoč zažgala strela.

Zadnje prenove je hiša doživela 1923 na pobudo Nežine matere, ki je prišla tja za „ta mlado“. Takrat so podrli že neuporabno peč v „zadnji hiši“, pregradili so vežo (lojpo) in tako dobili kuhinjo, od koder so potem nalagali peč v veliki izbi (v „hiši“). Poslej so kuhali v kuhinji na štedilniku, zato so v „hiši“ podrli ognjišče z nadzidkom, za katerega so uporabljali izraz „juta“. Od peči je bil speljan v vežo (lojpo) debel lončen dimnik. Lojpa ni imela stropa in tako se je kadilo naravnost pod streho.

Hiša je obdržala slamnato streho do druge polovice tridesetih let. Malo preden je izbruhnila vojna, so jo prekrili z opeko, in taka je še danes. Pred obnovo hiše so hodili na podstrešje kar iz veže, potem ko so 1923 naredili strop, pa z ganka (gejnka) na levi strani vhodnih vrat.

Zunanost hiše so prebarvali pri Škofovih trikrat na leto. To je bilo žensko opravilo. „Barvo smo kupili od tesarjev,“ je povedala Neža. „S sestrami smo jo poparile s kropom in ji potem dodale še mleka, da je dež ni prehitro spral. Mleka smo veliko porabile, vendar drugim tega nismo izdale. To je bila naša skrivnost. Zaradi tega je hiša obdržala svežo barvo še dolgo potem, ko so druge že zbledele.“

Prvič smo prebarvale hišo spomladi — za veliko noč, drugič avgusta — za veliko mašo in tretjič za vse svete. Vsako pomlad smo ženske na novo zamazale „rege“ (špranje) med bruni z ilovico. Ko so bile že pobarvane, smo

povlekle po njih bele progice. Okrog oken smo potegnile z modro barvo, po coklu pa s črno. V treh ali štirih dneh je bila hiša kot nova.“

Danes ima Nežina hiša pet prostorov: vežo, kuhinjo, shrambo, „zadnjo hišo“ in „hišo“, ki je najprostornejša. V veži in kuhinji so 1923. leta položili po tleh opeko, drugod so zemljena tla oblekli z lesenim podom. Od takrat ima hiša znotraj dve opečni steni.

Hiše in okolice Brežic prištevajo k vzhodno-slovenskemu tipu. Kot zanimivost in posebnost omenja Rajko Ložar v „Narodopisju Slovencev“ iz 1944. leta mrzlo vežo, v „hiši“ pa ognjišče z nadzidkom pred pečjo.

Taka je tudi Nežina hiša. Zdej je že dolgo ni prebarvala. „Nimam več tiste volje kot včasih,“ je dejala. „Se vedno ne vem, kaj bi naredila z mojo starino. Iz muzeja me nagovarjajo, da bi prebivala v hiši še naprej. Popravili bi jo, če bi jim odstopila največjo sobo, jaz pa se bojim, da bom imela potem premalo prostora. Na starost bom morala nekoga vzeti k sebi, saj ne bom vedno zdrava. Nekdo bo moral delati, če jaz ne bom mogla.“

Neža bo najbrž potrebovala še nekaj časa, da bo vse možnosti premlela v sebi in se dokončno odločila. Če bi dobila dobrega kupca, bi hišo tudi prodala. Enega je že imela, pa je preveč odlagala. Ta je nameraval hišo razdreti in odpeljati kdove kam.

Zdej obiskuje Nežo etnologinja Inja Smerdelova iz Posavskega muzeja v Brežicah. Zamislila si je, da bi hiša ostala obljudena. Če bo lastnica pristala na to, bi jo znova prekrili s slamo, v „hišo“ zopet postavili peč z ognjiščem, vse druge prostore pa uredili za bivanje. Tako bi dobili živ muzej gospodarstva, stavbarstva, domače obrti (predelovanje lanu, ki so ga sejali še v stari Jugoslaviji) in izvirne opreme bivalnih prostorov. Neža, ki ima danes 63 let, bi še naprej kmetovala, obiskovalcem po želji stregla s sirom in smetano, z domačim žganjem in kruhom. Na črti so obetavni, zahtevajo pa tudi izdatno denarno podporo.

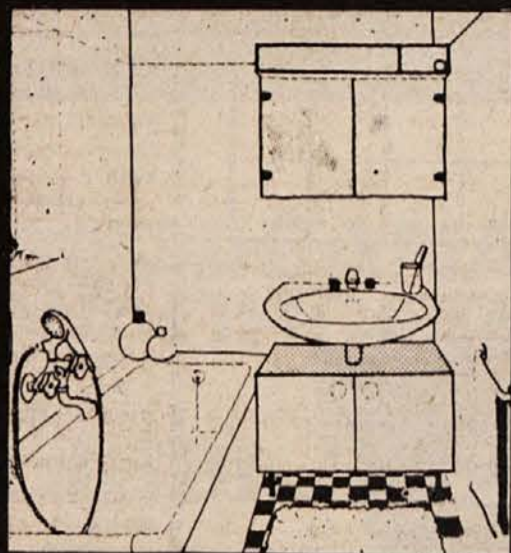
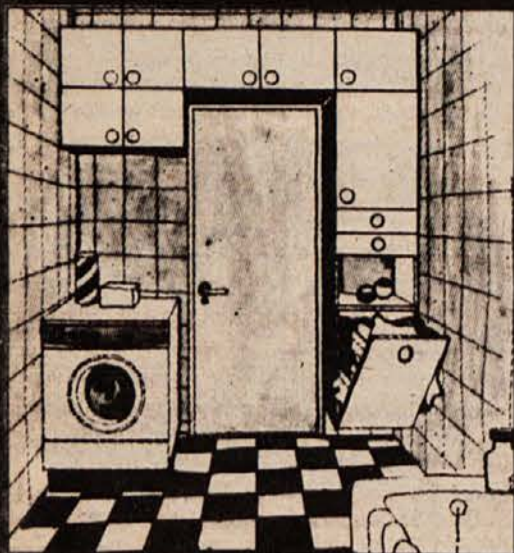
JOŽICA TEPPEY

Vsako kopalnico lahko povečate

s kopalniškimi elementi MAJA VARIANT

Marlesovi kopalniški elementi bodo spremenili videz vaše kopalnice in olajšali delo pri čiščenju. Majhen prostor vaše kopalnice lahko enostavno povečate z dobro razporeditvijo praktičnih kopalniških elementov MAJA VARIANT.

Ob vratih in nad njimi je prostor ponavadi neizkoriščen. Z elementi MAJA VARIANT ga boste izkoristili.

Elementa z ogledalom in pod umivalnikom prijetno zaokrožita ta del kopalniškega prostora.

- hitra dobava v vseh prodajalnah s pohištvom
- serijska proizvodnja — individualno opremljanje
- p.rospekte zahtevajte v trgovini
- tri barvne variante

KOPALNICE
MAJA marles
VARIANT

NOVOMONTAZA, gradbene instalacije Novo mesto

objavlja prostadela in naloge

OBRAČUNSKEGA REFERENTA v komercialni službi

Kandidati morajo poleg izpolnjenih splošnih pogojev imeti srednjo ekonomsko ali drugo ustrezno srednjo šolo in tri leta delovnih izkušenj. Ponudbe sprejema splošna služba v roku 15 dni po objavi oglasa.

LEKARNA NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge

ŠNAŽILKE

v lekarniški enoti Šentjernej za nedoločen čas s 4-urno zaposlitvijo. Poizkusna doba je 1 mesec. Kandidati naj pošljejo prošnje na Lekarno Novo mesto, komisiji za delovna razmerja.

LESNI KOMBINAT NOVOLES NOVO MESTO Delavski svet TOZD LIPA Kostanjevica

razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZD

pod naslednjimi pogoji:

1. da ima visoko strokovno izobrazbo lesne ali druge ustrezne smeri ali z delom pridobljene zmožnosti za opravljanje del in nalog direktorja,
2. da ima nad 4 leta delovnih izkušenj pri opravljanju odgovornejših del,
3. da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti,
4. da je moralnopolitično neoporečen.

Komisiji za delovna razmerja TOZD Tovarna vezanih plošč in TOZD tovarna drobnega pohištva v Straži

razpisujeta prosta dela in naloge

VZDRŽEVALCEV

pod naslednjimi pogoji: končana poklicna šola ključavničarske stroke in odslužen vojaški rok.

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljejo v roku 15 dni od objave razpisa na naslov: „NOVOLES“, lesni kombinat, kadrovski oddelek — 68351 STRAŽA

OPEKARNA ZALOG
68001 Novo mesto
Zalog 21 tel.: 21403. 22291

GRADITELJI POZOR

Obveščamo vas, da vam iz naše trgovine z gradbenim materialom lahko dobavimo ves potreben material za gradnjo hiše.

DVA PRAZNIKA — Zadnjo soboto in nedeljo so se Uršna sela odela v praznično obleko: okrašena s cvetjem, zastavami in mlajem so praznovala 1. krajevni praznik in 50-letnico domačega gasilskega doma. Na sliki: oba jubileja je pred obnovljenim gasilskim domom počastilo okoli 500 domačinov in gostov. (Foto: J. Pezlj)

Več tisoč ur za novi dom

Dvodnevno praznovanje v Uršnih selih: 50-letnica gasilskega društva in 1. krajevni praznik

Konec minulega tedna so občani krajevne skupnosti Uršna sela preživeli precej drugače kot sicer. Z dobro pripravljenimi prireditvami so počastili 50-letnico domačega gasilskega društva in 1. praznik krajevne skupnosti.

28. julija, na predvečer glavne prireditve, so na slavnostni seji sklenili, da bo krajevna skupnost Uršna sela imela praznik 21. maja, in sicer v spomin

na ustanovitev prve skupščine okrajnega narodnega osvobodilnega odbora Novo mesto (21. maja 1944) na Lazah.

V nedeljo popoldan se je pred novim gasilskim domom zbrala domala 500-glava množica, v glavnem gasilci, ki so prisostvovali otvoritvi doma in spominske plošče domačim med vojno padlim gasilcem. Slavnostni govornik je bil Viktor Zupančič, na govorniškem odru pa so se zvrstili še domačini, ki so predstavili uspehe 176-članskega gasilskega društva. Dom so začeli obnavljati v začetku leta 1978. Da so ga dali pod streho, so morali vanj vložiti več kot 5000 prostovoljnih delovnih ur, rokave pa je zavijalo okoli 200 občanov. Sedaj se gasilci lahko postavijo s sodobno orodjarno, z veliko večnamensko sejno dvorano, učilnico, kuhinjo itd.

Ob pomembnem jubileju je predsednik društva Franc Šobar sprejel vrsto čestitk in priznanj, med drugimi tudi priznanji republiške gasilske zveze in občinske gasilske zveze, sam pa je domačim gasilcem za dolgoletno delo podelil 36 društvenih priznanj. Predstavniki GD Uršna sela je podelil zahvalnice vsem, ki so sodelovali pri obnovitvi doma.

Ob koncu več kot dveurne prireditve so podelili pokale, diplome in praktične nagrade najboljim gasilskim posadkam, ki so nastopile 15. julija na tradicionalnem gasilskem avto rallyju. Med številnimi prostovoljnimi gasilskimi ekipami je zmagala vrsta iz Dolenje Straže, med industrijskimi ekipami pa je bila najboljša Krka.

J. P.

Proti mrtvili

„Res je,“ je dejal Lojze Cvelbar, predsednik gradbenega odbora za cesto skozi Gorenjo vas, „da v Šmarjeti ni bilo tako živahno, kot je letos, že od časov pokojnega učitelja Lada Miheliča. Takrat smo imeli celo redne kino predstave, videli smo številne gledališke predstave domačega ansambla itd. Nato pa je naš konec zajelo mrtvilo. Proti njemu se v zadnjem času bori mladinska organizacija, kot kaže, pa precej uspešno tudi naš gradbeni odbor.“

Vaščani so se prebudili tisti hip, ko so si zaželeli asfaltno cesto skozi vas. Poletnega prahu, jesenskega blata in zimskega ledu jim je bilo dosti. Izvolili so petnajstčlanski gradbeni odbor, ki se je zastavljenega dela lotil nadvse resno, tako da so prvi uspehi že vidni.

„V teku sta dve akciji. S sosednjo škokjansko krajevno skupnostjo se zavzemamo za vodovod na Vinico. Tako bi dobilo zdravo vodo okoli 40 družin. Vsekakor bi ta čas radi, kar se da hitro, dobili nov asfalt skozi vas. Cesta je dolga 1800 m. Vaščani, ki naj bi zbrali okoli 600.000 din, so prispevali od dogovorjenega zneska že precej več kot polovico, komunalna skupnost bo dala 400.000 din, potrebovali pa bi še okoli 500.000 din.“

Lojze Cvelbar

Pri zbiranju prostovoljnih prispevkov zaenkrat člani gradbenega odbora nimajo težav. Nekaj družin se sicer obotavlja, a kaže, da bodo akcijo le podprli. Razveseljivo pa je, da bodo zavzetim vaščanom šmarješke krajevne skupnosti priskočile na pomoč tudi nekatere delovne organizacije (tozd IMV Šmarjeta, KZ Krka TZO Škokjan, Krka, tovarna zdravil, domača krajevna skupnost itd.)

Kaže, da se gradbeni odbor potem, ko bo zahtevno nalogo izvedel, ne bo razšel. Ob družbeni pomoči bi se rad lotil še ene akcije: asfaltiranja ceste od Rokove kapelice do Beretičeve zidance, kjer je bila med vojno partizanska bolnišnica. Člani odbora bodo bržkone ostali skupaj že zato, da se v njihovem koncu ponovno ne bo prikradlo mrtvilo.

J. P.

Učbeniki že v prodaji

Še mesec dni je do začetka novega šolskega leta, in čeprav je poletno počitniško razporeženje na višku, o čemer pričajo tudi prepolna kopalnišča, učenci in dijaki na šolo niso povsem pozabili. Resda o naporih v novem šolskem letu verjetno še ne razmišljajo, pridno pa že praznujejo z učbeniki, zvezki, torbami in drugimi šolskimi potrebščinami dobro zalozene police v poslovalnici Mladinske knjige v Novem mestu.

Poslovodja knjigarne Ja nez Bruč je povedal, da so z vsemi šolskimi potrebščinami zalozeni podobno kot prejšnja leta. Kupiti je moč v glavnem vse potrebne učbenike za osnovno in srednje šole, vendar je za vsak razred kakšna knjiga še v tisku; tako za večino razredov osnovne šole manjka matematika, ki bo letos povsem nova. Še boljša je založenost s knjigami za srednje šole, vendar predvsem dijaki višjih letnikov zaenkrat še ne kupujejo veliko, saj si bodo verjetno skušali zmanjšati stroške z nakupom rabljenih knjig od prijateljev. Delno pa je krivo tudi to, da so seznama potrebnih učbenikov zelo nepopolni. Nad skripti, ki jih nekatere srednje šole veliko uporabljajo, pa Mladinska knjiga tako nima pregleda in jih tudi ne prodaja.

Zelo dobro je letos organizirana prodaja učbenikov prek šol, saj so vse dolenske osnovne šole, razen novomeških, naročile učbenike za svoje učence, za kar se gre zahvaliti tudi pobudi Zavoda za šolstvo. Poleg tega po šolah delujejo izposojalnice, kjer si učenci za vse leto lahko izposodijo knjige. Seveda pa staršem ali učencem večkratni obisk knjigarne zaradi manjkajočih učbenikov tudi letos ni prihranjen. Stara pesem se kljub vsem naporom ponavlja iz leta v leto.

V Mladinski knjigi imajo na voljo tudi dovolj vseh ostalih šolskih potrebščin, ponje pa bo vsekakor treba v knjigarno. Le osnovni šoli Škokjan in Dolenjske Toplice sta prek svojih pionirskih zadrug organizirali možnost nakupa vseh šolskih potrebščin v šoli.

Tudi letos bo Mladinska knjiga uredila prodajo učbenikov in vseh potrebščin pod arkadami pred svojo poslovalnico na Glavnem trgu, predvidoma po 20. avgustu.

Z. LINDIČ

MDB BAZA 20 DOMA

Te dni se je z republiške delovne akcije Brkini '79 vrnila novomeška 50-članska mladinska delovna brigada Baza 20. Njen pokrovitelj je bila novomeška IMV. Navzlic nezkušenosti in mladosti so srednješolke in srednješolci na zelo težkem terenu dosegli lepe uspeha in dobili nekaj priznanj.

Novomeška kronika

POD PLATNEO STREHO — Tudi obiskovalci gostišča na Loki lahko uživajo ob vrčku piva v prijetni okolici pod novo platneno streho, ki jih varuje pred premočnim soncem in nenadnim dežjem. Nekdanje kopalnišče na Krki sameva vse bolj uničeno in zanemarjeno, saj je od vratna že sama misel na namakanje v umazani vodi, v kateri je moč videti plavalno razpoložene podgane.

ZA KOGA PORTOVAL? — Portoval, eno redkih novomeških sprehajališč, ki služi tudi za treninge novomeškimi atletom in rekreacije željnimi Novomeščanom, so „odkri-li“ nadebudni motoristi za preizkušanje svojih dirkalnih sposobnosti. Prav bi bilo, da bi gozdničec zavarovali pred motoriziranimi vsiljivci, ki onesnažujejo zrak in povzročajo velik hrup, uničujejo pa tudi poti s svojimi motokrosnimi gumami.

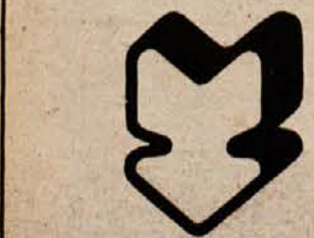
LE EN FANT — Ta teden je v novomeški porodnišnici rodila le ena Novomeščanka: Majda Jakopin iz Ragovske 10 — Gašperja.

CENE PO STAREM, KUPCEV VSEENO VELIKO — Novomeška tržnica je te dni še kar dobro zalozena s sadjem in povrtninami, cene pa so po stari navadi precej zasoljene. Tako je za kilogram krompirja še

vedno treba odšteti 10 din, rdeča pesa in korenček sta po 25 din, zelje je 30 din, kolikor je treba odšteti tudi za kilogram solate. Kilogram paradiznika stane 12 din, stročjega fižola pa 30 din. Hruške so po 33 din, jabolka po 25 din, breskve stanejo od 20 do 25 din, za kilogram grozdja pa je treba odšteti od 27 do 40 dinarjev. Na voljo so tudi pomaranče po 26 din in lubenice po 16 dinarjev.

Ena gospa je rekla, da na razstavi pohištva v grmski osnovni šoli nimajo razstavljenih vseh cen. Morda zaradi številnih plakatov v mestu, ki govorijo tudi o 50-odstotnem znižanju.

RTV SERVIS
ZLATKO ŠEPETA VC
G. K. Ž. 11 — KRŠKO

Nova tovarna že pod streho

Kolektiv Trimovega tozda v Dobovi se bo do novembra preselil v nove prostore

Tovarna, ki jo gradijo za TRIMO, tozda Jeklene konstrukcije, bo prvi objekt v novi industrijski coni v Dobovi. Gradbena dela je prevzel Beton Zasavje, vso montažo, ki predstavlja dve tretjini investicijske vrednosti, pa opravljajo investitorji po Trimovih projektih.

Za gradbo in stroje bodo morali delavci nekdanjega Obrtnega kovinskega podjetja iz Dobove odšteti 46 milijonov dinarjev. S krediti so jim pomagali: sklada skupnih rezerv SRS in občine Brežice, Posavska

banka, Zavarovalnica Sava in TRIMO. Do te investicije je pripeljalo kolektiv OKP dolgoletno sodelovanje s TRIMOM. Za integracijo so se izrekli 1. januarja letos s TRIMOM so že od lani pripravljali investicijski program, skupaj pretresali proizvodne programe in jih razporejali po tozidih.

V dobovskem tozdu se giblje število zaposlenih med 80 in 90, po preselitvi v novo tovarno pa se bo število delavcev povečalo na 140. Računajo, da bodo začeli delati v novih prostorih za občinski praznik, natanko leto dni po vzidavi temeljne kamna. Stare zgradbe bodo odprodali, ker bodo imeli pod novo streho tudi upravne prostore, menzo, kuhinjo ipd. Z umikom iz krajevnega središča bodo naredili Dobovčanom veliko uslugo, saj bodo potem tisti del lahko lepše uredili.

Proizvodni program v novi tovarni se navezuje na prodajno službo TRIMA. Od individualnih konstrukcij bodo prešli na izdelovanje serijskih objektov, kot vzpredni program pa so sprejeli še izdelovanje cistern za gorivo. Najmanjše bodo tritisočlitrske, največje pa 50-tisočlitrske. Vrednost letne proizvodnje

bo prihodnje leto 90 milijonov dinarjev, medtem ko letos računajo le na 35 milijonov.

JOŽICA TEPPEY

VELIKO NOVEGA

V brežiški občini je letos veliko gradbišč. Precej objektov bo dokončanih do občinskega praznika. Med njimi so postaja milice, trgovina v Krški vasi, Slovinov objekt, tovarna Trimo v Dobovi in pa pekarna v Brežicah, na katero občani zelo težko čakajo. Pri pekarni bi se sicer utegnili kaj zavleči, če ne bodo prej nadoknadili zamude, ki je nastala med dosejajo gradnjo. Največji objekt, ki bo prav tako končan do jeseni, je hotel Terme v Čateških Toplicah.

Novo v Brežicah

PREMALO ZA SPODBUDO - V brežiški občini je turistična taksa le simbolična, komaj tri dinarje za nočitev. Za letošnji občinska turistična zveza predlagala zvišanje na 5 dinarjev. Društva se za zvišanje doslej niso posebej potegovala, ker od takse niso imela posebne koristi. Le slaba četrtina zbrane vsote se je vračala nazaj. Vse drugo je ostalo dohodek proračuna in tako je bila taksa samo davek na bivanje turistov v občini, ne pa denar, ki se namensko vrača v turizem.

NI ČISTO TAKO - Tozda Brebus zagotavlja, da avtobus proti Zagrebu popoldne ob 15. uri nikoli ne izostane, da pa zaradi velikega prometa večkrat pripelje iz Ljubljane z zamudo. Zgodi se tudi, da nadaljuje pot v Zagreb, če je poln in če nima potnikov za v Brežice, toda takrat "vskoči" rezervni avtobus, za katerega se vnaprej dogovorijo. Možno je, da ta avtobus potniki prezejo.

ZASEBNIKI GRADE HITREJE - V Brežicah so začeli graditi dve stanovanjski stolpnici. Do konca srednjeročnega obdobja bo plan družbene gradnje skoraj dosežen. Zgrajenih bo 219 namesto planiranih 225 stanovanj, medtem ko so zasebni graditelji že do zdaj za dvakrat presežili plan.

BREŽIŠKE VESTI

Ne šolajo le za pisarne

Delavska univerza želi tesnejši stik z združenim delom - V jeseni v Boštanju? Vpis do sredine septembra

Na raznih sestankih ni manjkalo očitkov na račun delavske univerze pri sevniskem zavodu za kulturo, češ da iz dobrih delavcev delajo administratorje. Vendar pa, beg od "modnih" k "belim" ovratnikom nina korenin le v tem.

Novi direktor zavoda Sašo Jejčič k razlogom za "premeščanje" v prvi vrsti navaja nagrajevanje. Po drugi strani tek po pisarniških kadrnih se zdalec ni potešen. Privijati pipico pri delavski univerzi, da bi takšnega izobraževanja ne organizirala, najbrž ne bi bilo uspešno, saj kdor že po vsej sili želi postati kaj drugega, bi se pač vozil k sosedom.

"Delavska univerza ne dobi dinarja za redne šole, razen za večerno osnovno šolo, kar je izjemno v

Sevniški paberki

RAJANJE ZA PRAZNIK - V nedeljo bodo v Tržišču počastili svoj krajevni praznik. Ob 9. uri bo slavnostna sea sveta KS, pol ure kasneje pa proslava pred spomenikom. Prijatelji dobre kapljice in Slakovih viž prav gotovo ne bodo zamudili veselice, ki bo na Malkovcu. - V krajevni skupnosti so skrbno prečesali matične knjige. Želijo namreč, da na srečanju ne bi manjkali noben starostnik. Kdorkoli je dopolnil vsaj 75 let, je prejel še posebno vabilo.

VANDALIZEM - Ne gre grajati ravno pošte, če je jayna govorilnica v starem delu Sevnice nemalokrat kot svinjak. Ostanke na tleh pričajo, da je bil tam svoje čase telefonski imenik. Tisti, ki družbeno lastnino tako brezvestno uničujejo, pač ne pomislijo, da delajo slabo uslugo.

RES "AD ACTA" - Niso krivi dopusti, da dobivajo brado nekatere oglasne omarice v Sevnici. Pred TVD Partizanom spominja taka omarica mimoidoče, da je Oder mladih igral Etiena, "najmlajši" med lepaki pa je tisti o uprizoritvi Ad acta. Igrali so jo še ob stoletnici gasilcev v začetku junija. Tudi cvetje v vitrini fotokluba je že obhajalo prvo obletnico. Slike iz Savinjskega gaja so bile spet aktualne (po enem letu) letos maja. Bodo zdržale še za eno sezono?

SEVNIŠKI VESTNIK

Kakšne šole?

Razpisi DU za novo študijsko leto - Zanimanje

Sevniški zavod za kulturo oziroma njegova delavska univerza razpisuje za novo študijsko leto 6., 7., in 8. razred večerne osnovne šole za odrasle. Vpisujejo v administrativno, ekonomsko in srednjo komercialno šolo. Razpisana je tudi poklicna kovinarska, delovodska strojna, delovodska konfekcijska in tehniška šola za lesarstvo.

Prisluhni bodo tudi velikemu zanimanju za šiviljske tečaje. Kuharski tečaj bodo pripravili v kateri od krajevnih skupnosti, kjer bo pač največ zanimanja. Ne bodo pozabili niti tistih, ki morajo na tečaje o higijenskem minimumu, in drugih, ki bi radi brzeli z motornimi čolni, govorili po nemško ali angleško.

Obsežno družbenopolitično izobraževanje poteka v okviru kluba samoupravljalcev. V dogovoru s komitejem občinske konference ZK bodo po vsej verjetnosti pripravili seminar za novo sprejete člane v ZK in občinsko politično šolo.

»Dolenjski list« v vsako družino

POMOČ NE BO POTREBNA

Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Sevnici 23. julija so obravnavali tudi razmere v Jugotranu po eksploziji v tovarniškem dimniku. Direktor Slavko Viličnik je člane predsedstva seznanil s sanacijo dimnika. Le-ta bo ob veliki prizadevanosti delavcev Vatrostalne in drugih usposobljen že v tem mesecu. Na predsedstvu so govorili tudi o medsebojnih odnosih v tovarni in odnosu delavcev do dragih proizvodnih naprav. Skrb za slednje bi morala postati zgladna pri vseh. Akcija solidarnosti, za začetek v okviru panoge, ki jo je zaradi nesreče z dimnikom nameraval sprožiti sindikat zaenkrat ni potrebna.

NOVE ŽILE - Marsikje še predvojne cevi sevniškega vodovoda delajo komunalcem sive lase. Črpalke bruhajo vodo, na kraju pa kaj prida ne hasne, ker se porazgubi v zemlji. Doslej opravljena obnova omrežja je že prinesla nekaj prihrankov vode. V teku je obnova glavnega voda do Lisce. Razbijaje pločnika kajpak marsikomu ne gre v račun. Na sliki: spajanje novega cevovoda; stari je pod njim.

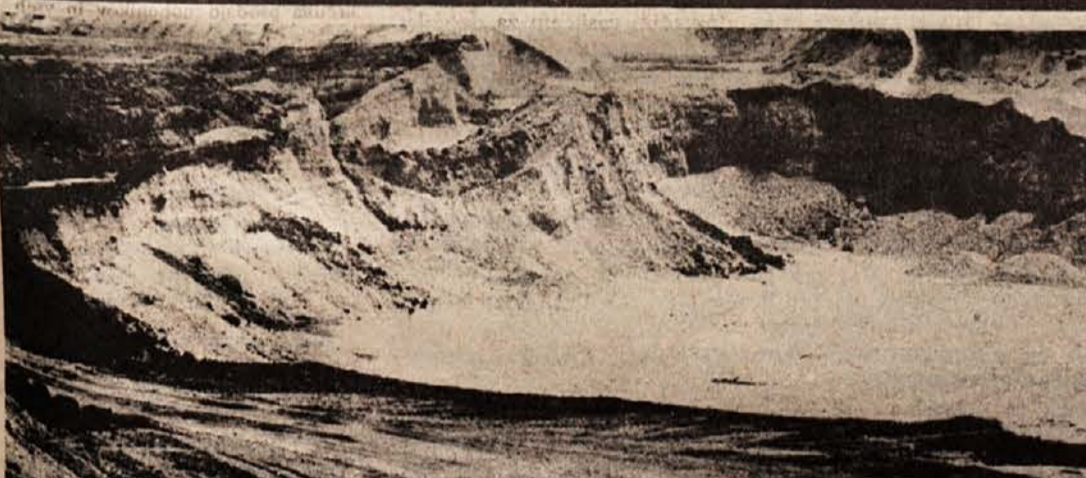
DOBRO SO SE ODREZALI

Iz brežiške občine se je za letošnje republiško delovno akcijo sicer prijavilo nad 80 mladih, vendar so potem mnogi odpovedali udeležbo, nekateri iz zdravstvenih razlogov, nekateri pa v delovnih organizacijah niso mogli ali hoteli pogrešiti. V Slovenske gonice je tako odšlo le 41 brigadirjev. Tam so se dobro izkazali. Brigada je bila dvakrat proglašena za udarno, dobila je priznanje "Udamstvo udarniškega dne," in pohvalo za interesne dejavnosti. Posamezniki so si prisluzili sedem udarniških značk.

Brigadirji iz brežiške občine sodelujejo tudi na akcijah v Črni gori in v brigadi Rdečega križa na Kosovem. Za zvezne akcije je med mladimi nasploh več zanimanja kot za republiške, ker imajo tam boljše delovne in druge pogoje.

STANOVANJA - Minuli teden je samoupravna stanovanjska skupnost v Brežicah izročila ključke novih stanovanj 42 družinam v soseski Trnje. Od 42 stanovanj jih je 24 solidarnostnih. Ta stanovanjski objekt je veljal nekaj nad 16 milijonov dinarjev. (Foto: V. P.)

OPUSTELA POKRAJINA - Ne na Krasu in ne na divjem Zahodu, ampak na Krškem polju! V tamkajšnjih gramoznicah vsak dan nakopljejo ogromne količine gramozja, ki ga sproti požirajo gradbišča in asfaltna baza. Gramoznice so dolžni zasipavati, zato inšpekcija preganja vse, ki se ne držijo navodil in s tem spravljajo v nevarnost zaloge pitne vode. (Foto: Jožica Teppey)

Turistično prebujanje

V krški občini spet pozornost urejenemu okolju

Napovedi o ustanovitvi občinske turistične zveze so se uresničile v maju. V njej so zaenkrat tri delujoča turistična društva - krško, kostanjeviško in brestaniško, ugodno pa potekajo dogovori za ustanovitev enakih na Raki, Senovem in Zdolah.

KRŠKE NOVICE

15 NOVIH! - S toliko novimi osnovnimi organizacijami se lahko v tem letu pohvalijo na občinski konferenci Zveze socialistične mladine. Pet so jih ustanovili v delovnih kolektivih, 10 pa v naseljih, pri čemer je še toliko bolj razveseljujo, da so vse nove organizacije v gornjskih in krško-poljskih predelih.

ALI BO BOLJE? - Lepaki, ki jih v Krakem lepijo na vsa primerna, še bolj pa na neprimerna mesta, so že nekaj let kamen spotike. Ob ta problem se je "spotaknila" tudi občinska turistična zveza. Med letošnje naloge si je zato zapisala dolgoročno rešitev "plakaturanja", ki pa bo možna samo ob tesnem sodelovanju s krajevno skupnostjo.

Prav to je ena izmed pomembnejših nalog zveze v prvem letu. Nalog sicer ni veliko, saj menijo, da je za začetek boljši manj obsežen program, vendar tak, ki ga bo moč v celoti uresničiti.

In katere naloge so si na OTZ še zastavili? Še najbližja uresničitvi je tista o posavitvi posebnih turistično-opozorilnih tabel in vpadnicah v Krško, Brestanico in Kostanjevico. Nič manj pomembna ne bo izdaja serije 9 razglednic z različnimi motivi iz krške občine v skupni nakladi 10.000 izvodov. Zveza si bo poleg tega prizadevala čimveč naselij vključiti v že tradicionalno republiško ocenjevanje najbolj urejenih krajev. Pospesila bo hortikulturno urejanje in sploh skrb za lepo okolje ter obudila nekatere prireditve, ki lahko popestrijo turistično ponudbo krške občine. Tudi temu naj bi bila posledaj namenjena turistična taksa.

S podporo občinske skupščine, njenega izvršnega sveta in OK SZDL jim je namreč uspelo, da se bo turistična taksa posledaj "zlivala" v njihovo blagajno. Ta skupna, iz nje pa bodo financirali tudi programe posameznih društev.

Z. SEBEK

VIDNI USPEHI

V tekočem srednjeročnem obdobju krajevnih skupnosti krške občine niso držale rok križem. Posodobljenih je bilo nad 58 km občinskih cest. Mnogo dela je bilo na vodovodih. Ni predaha pri elektrifikaciji, ali bolje, pri gradnji novih objektov in zamenjavi dotrajane. Do lani je bilo zgrajenih 23 objektov, njihova vrednost je ocenjena na nad 13 milijonov dinarjev. Letos naj bi bilo zgrajenih še šest objektov, prihodnje leto pa 11. Nemalo je bilo storjenega na PTT omrežju. Če bi pri vseh delih pristeli še delo in prispevek občanov, bi dobili dejansko vrednost zgrajenih objektov.

PRAKTIKANTI V CELULOZI

Okoli 80 - tolikšno je število srednje, višje in visokošolcev, ki so že, ali še bodo opravljali poklicniško delovno prakso v krški tovarni celuloze in papirja. To niso samo njihovi študenti.

Vsi praktikanti opravijo pred začetkom dela krajski seminar. Delovna praksa traja od 14 dni do enega meseca.

KRŠKI TEDNIK

Šola tovarištva in bratstva

Mladinska delovna brigada Boro Ramiz s Kosova opravlja dela po načrtu - Suha krajina bo bogatejša za nov vodovod - Brigadirji so pomagali tudi pri gradnji cest

Trenutno je v naselju mladinskih delovnih brigad v Dobniču ena sama brigada, ki gradi vodovod od Preske do Dobrave v dolžini 2,5 kilometra. Čeprav dela sama, dela potekajo po načrtu, tako da bodo vodovodne cevi položene do roka.

Mladinsko delovno brigado Boro Ramiz iz Peči je okrepilo še 8 mladincev z Reke, ki bi sicer morali biti v sestavi brigade iz Ljubljane. Ker pa je univerzitetna konferenca ZSMS iz Ljubljane zadnji dan odpovedala udeležbo, so se mladinci z Reke priključili kosovskim mladincem. V sestavi brigade je tudi mladinka z Mirne.

Obisk na trasi bodočega vodovoda, pogovori z brigadirji in domačini odkrijejo, da dela potekajo po načrtih, prav tako pa je zglede sodelovanje med domačini in brigadirji. Slaviša Božović, 16-letni gimnazijec iz Peči, je povedal, da je brigada predvsem šola tovarištva in bratstva med narodi. Brigado namreč sestavlja 8 narodnosti. Franc Murgelj, ki je ostal sam na domačiji, pa je povedal, da z brigadirji večkrat kakšno reče, brigadirji pa se pogosto odjezja

jo s pijačo, ki jo prinese prijazen sosed.

Dušan Škerbiš, namestnik komandanta naselja in Ranko Grujič, komandant brigade Boro Ramiz, povesta, da brigadirji niso zaposleni samo z deli pri bodočem vodovodu, marveč so doslej delali tudi na odseku ceste Gradenc - Prevole, prav tako pa so pomagali pri gradnji vodovoda med Lokvami in Šahovcem. Poleg tega pa imajo več udarniških dni, ko pomagajo domačinom pri delih, ki bi jih sami ne mogli. Z delom in vsakdanjimi stiki se je med brigadirji in domačini stala trdna vez prijateljstva in tovarištva. Brigadirji namreč poleg dela razvijajo tudi interesne dejavnosti, med katerimi je za domačine zlasti privlačen kino. Poleg tega pa se brigadirji posvečajo političnim predavanjem, kulturni dejavnosti, izdali so tudi 5

brigadnih biltenov, v katerih so predstavili kraje, od koder prihajajo, objavili svoje pesmi in opisali dogodke iz brigadirskega življenja.

J. S.

KDAJ BODO DELALI UPRAVNI ORGANI

Izvršni svet občinske skupščine Trebnje obvešča, da bodo upravni organi delali od 6. avgusta do 30. septembra 1979 od 6. do 14. ure, ob sredah od 6. do 16. ure, ob sobotah pa ne bodo delali. V času od 1. oktobra do 30. aprila 1980 bodo upravni organi delali od 7. do 15. ure, ob sredah pa od 7. do 17. ure. Uradni dnevi za stranke bodo vsak ponedeljek, sredo in petek od 7. do 13. ure, ob sredah pa od 7. do 16. ure. Odlok občinske skupščine o določitvi delovnega časa je bil objavljen v Skupščinskem Dolenjskem listu, številka 19 - z dne 26. julija 1979.

Iz kraja v kraj

LOVCI V GOZDU SO... - Na orientacijskem pohodu članskih ekip na Sela-Sumberk, organiziranim v počastitev dneva vstaje in sklopu proslav na Sela-Sumberku, je zaslužen zmagala ekipa lovske družine Dobnič. Vrlji lovci so prvo mesto osvojili zaradi dobrih odgovorov na vprašanja iz zgodovine NOB in zaradi natančnega streljanja, po času pa so bili šele na četrtem mestu.

Zmagoviti člani zelene bratovščine so v gozdu namreč - zašli!

TREBANJSKE NOVICE

VODOVOD BO KMALU KONČAN - Brigadirji mladinske delovne brigade Boro Ramiz so dobro poprijeli za delo, povedo domačini, tako da bo vodovod resnično končan do roka 2. septembra, ko bo slavnostni zaključek del, bo voda po novem vodovodu že tekla iz vodovodnih pip.

Bo „ne“ obveljal le do jeseni?

Pri glasovanju o komunalnem prispevku se je mnenje delegatov dveh zborov razdelilo

Pri glasovanju o sklepu o soglasju k višini in načinu obračunavanja prispevka investitorjev k stroškom za urejanje stavbnega zemljišča v črnomaljski občini je na zadnji seji zboru združenega dela in zbora krajevnih skupnosti prišlo do dokaj nenavadnega položaja: delegati zbora združenega dela so ta sklep soglasno podprli, delegati zbora krajevnih skup. pa so prav tako soglasno glasovali proti.

Ob tem se je razvila dokaj bura razprava, v kateri se je izkazalo, da v krajevnih skupnostih temu sklepu, čeprav je bilo časa več kot dovolj, niso posvetili dovolj pozornosti, da se za dodatna pojasnila niso obrnili na ustrezne strokovne službe. Po drugi strani pa so predstavniki predlagatelja v razpravi nastopali tako, kot za tako priložnost ni najbolj na mestu, ko so delegatom „pridigali“ o njihovi nezrelosti in neodgovornosti, ker nečesto glasoviti za sprejem sklepa. Res pa je, da so izgovori, kot so: gradiva ne razumemo, ga nismo obravnavali itd., pre-

ČRNOMALJSKI DROBIR

TEŽAVE S KRUKOM – Prejšnji teden je v črnomaljskih trgovinah že pred deveto uro zmanjkalo kruha. Seveda to dejstvo poleg podražitve ni blagodejno vplivalo na prebivalce. Največje vprašanje je, kako naj ljudje, ki so v službi, pridejo do kruha. Zanimivo pa je, da ga je v soboto pred tem kakih 50 kilogramov ostalo: toliko so ga kupci prinesli nazaj v trgovino, ker je bil le na pol pečen.

ZANEMARJENA LICA – Staro mestno jedro Črnomojla tudi stanovanjski skupnosti povzročajo precej preglavice. Stanovanja v teh starih in spomeniško zaščitene hišah so dotrajana, neprijetna za današnji stanovanjski standard, potrebna velikih popravil, kar zahteva veliko denarja, ki ga pa ni na voljo. Tudi na videz staro mestno jedro ni prav prijetno, pročelja hiš so zanemarjena, potrebna temeljite preslikave. Vendar, žal, sploh ni narejen ustrezen projekt. Da bi nekaj po svoje barvali, pa spet ne gre.

Črnomaljski poročevalec

Čistilna zamuja

Na eni spomladanskih sej zborov občinske skupščine je metliški TGP zagotovil, da bo čistilna naprava s 15. junijem začela poskusno obratovati. Tudi če bi se to res zgodilo, bi bila zamuda glede na obljube v začetku gradnje precejšnja. Prvega julija bi morala naprava že krepko delati. Danes pa ga najbrž ni v občini, ki bi si upal napovedati datum začetka poskusnega obratovanja.

Vedeti pa je treba, da je delovanje čistilne naprave in priključitev Beti pogoj za obratovalno dovoljenje za novo Kodranko. Sama čistilna naprava bo stala okoli 7,5 milijona dinarjev, nared pa je tudi že vsa dokumentacija za gradnjo zbiralnika C.

SPREHOD PO METLIKI

MENZA KMETIJSKE ZADRUGE pri vinski kleti je postala zelo priljubljena za prirejanje svatb, tam se odvijajo vsa večja svatovanja, takšna z darom. Stanovalci iz blokov si pasejo oči, gledajo kola, ki se vijejo pred vinsko kletjo, cedijo pa tudi slane od misli na dobroto po mizah. Ohceti pa so tudi v hotelu Bela krajina. Takrat so vrata zaklenjena, nacejanje pa je dovoljeno le v bifeju.

UŠESA ME ZE BOLJIO od obljub, kako bo v Metliki zgrajen avto-camp. Besede se ponavljajo kot stara plošča, leta minevajo, ne naredi pa se nič. Vinica je dosti manjši kraj, pa se tam trenutno tare turistov. Na metliškem kopalšču pa je pusto, če odmislimo kopalce. Dajmo, zberimo se in postorimo že kaj! Zase, za turiste, za vse.

DVE GRIBELJANKI, zaposleni v Beti sta se oni dan tresli od strahu. Na delo potujeta z avtomobilom in morata zato prek železniške proge na Primostoku. Zopornice so bile dvignjene, svetlobnega signala tudi ni bilo, zato sta komaj ušli vlaku, ki je pripeljal po timsah. Ne gre se torej preveč zanašati na tehniko, če že nečemo predčasno s sveta.

metliški tednik

Vrsta vodovodnih 'injekcij'

Delavci 'Hydrovoda' posodobili svojo dejavnost – Avtomatsko kloriranje vode v centralnem črpališču – Lani prodali 1,731.120 m³ vode

Osemindvajsetčlanski kolektiv organizacije združenega dela „Hydrovod“ je s poslovanjem v minulem letu zadovoljen le deloma. Skupaj so v kočevski in ribniški občini prodali 1,731.120 kubičnih metrov vode (6 odstotkov več kot v 1977. letu), celotni prihodek iz vodarine pa je znašal 4,781.601 din.

In od kod nezadovoljnost? Celotni prihodek iz vodarine je bil v primerjavi z letom 1977 sicer za okoli 30 odstotkov večji, kar pa ni

najbolj ugodno. Vodovodarji ugotavljajo, da so bili stroški obratovanja preveliki.

Samo za električno energijo in amortizacijo so morali odšteti lep kup denarja, kajti denar je ostalo za ostale materialne stroške, obveznosti in osebne dohodke samo 2,329.428 din.

Navzlic temu so delavci „Hydrovoda“ krepko posodobili svojo dejavnost. Uvedli so avtomatsko kloriranje vode v centralnem črpališču v Obrhu. Kontrola vode je sedaj stalna, saj opravijo vsakih 25 sekund kontrolo rezidualnega klor. Z izdelavo avtomatičnega kmiljenja bo voda precej boljše. Obnovili so lepo število cevododov. To so še najbolj opazili na Bregu pa tudi v Šalki vasi.

Precej denarja so kočevski vodovodarji namenili za obnovo črpališč, zgradili so vodovod in Strugah, Loškem potoku in v Poljanski dolini.

Bolj zdravo vodo bodo dobili prebivalci Trave, Srednje vasi, Drage ter Smuke in Starega loga.

Tudi letos bo glavna skrb kočevskega „Hydrovoda“ oskrba z vodo, vzdrževanje naprav za nemoteno dobavo vode in gradnja novih vodovodov.

Nadaljujejo z gradnjo vodovoda v Suhli krajini, krampi še naprej pojejo na ostalih trasah, na novo bodo začeli graditi vodovod v Banja loki.

Mislijo tudi na dela pri II. etapi regionalnega vodovoda, kajti denar zanj je že zagotovljen. V sosednji občini, v Ribnici, bodo naredili nekaj novih odcepov za zazidalna področja ob Opekarski cesti, na Griču, Lepovčah in Vlahovičevem trgu, stroji bodo zaropotali v Dolnji vasi, kjer bodo obnovili del zastarelega vodovoda, končno pa bodo prišli na vrsto tudi Kostelci. V kočevski občini bodo poskrbeli za

vrsto vodovodnih „injekcij“. V Kočevju bodo ojačali vodovod na Trato, napeljali ga bodo v novo zazidalno področje, mislijo na nov vodovod proti Dolgi vasi, Šalki vasi ter naselje 4. maj itd.

DROBNE IZ KOČEVJA

KOČEVSKA BOLEZEN – V mestu so vedno trdili, da potrebujejo kegljišče in pokrito kopalnice predvsem zaradi vse številnejših gostov, ki se na poti k morju radi ustavijo v zanimivem mestu. V turistični konici pa sta oba objekta zaprta. Tak odnos do turističnega dinarja je za Kočevje tipičen in ga lahko imenujemo „kočevska bolezen“.

PRAZNO MESTO – Ceravno so se počitnice že prevesile v drugo polovico, je Kočevje domala prazno. Mladina je v glavnem na oddihu, delovnih akcijah, seminarjih ali na počitniških praxah. Na morju ali v gorah so tudi športniki in trenerji, kajti športna igrišča, čeprav je že avgust, še vedno samejajo.

TELEFONSKE TEŽAVE – Mesto se vse bolj širi, ob tem pa naraščajo tudi potrebe po telefonih. Te dni polgajo delavci kabel razširjenega telefonskega omrežja proti rudniku in Šalki vasi. Nekaj novih telefonov bo sicer zablemo, telefonske težave pa bodo ostale.

NEOBČUTLJIVI TRGOVCI – Zaposleni v trgovinah se kaj malo zmenijo za potrošnikove želje. Gospodinjje trdijo, da bi morali po prodajalnih masikaterne izdelke, po katerih povprašajo, preimenoovati v „nimamo“. Kočevski „nimamo“ pa se velikokrat dobi že v sosednji Ribnici, kjer imajo trgovci precej več posluha za stranke in njihove želje. Zato velikokrat odpade pot v Ljubljano, kamor pa bi morali na nekajtedensko prakso poslati kočevske trgovce.

KOČEVJSKE NOVICE

MALA AKCIJA: ZA NAMO ODLIČNO

V kavami Zvezda v Kočevju napolnijo gosta, ki bi rad dobro malical, v gostilno Rog. Tam pa se zgodi, da se strežno osebo za tuja ne zmeni. Najbrž tudi zaradi psička Fifija, ki se je, denimo, predzadnje sredo po lokalu veselo sprehajal in delal družbo nerazpoloženi natakari. Nepotesen gost se nato lahko ustavi v Metka baru, kjer mu ponudijo sendvič in ga napolnijo v Restavracijo ali Namo. Sve tujejo Namo, in začuda tolikokrat grajani družbeni sektor preseneti: prijazen natakari, pestra izbira in hitra postrežba. Morda bi bilo drugače, če bi se po prostoru motal kakšen razpoloženi Fifij?

Mesto se širi

Na površini, kjer je nekoč stala vasica Kočevje in ki jo doslej znane listine prvič omenjajo leta 1363, bodo pričeli z nekaterimi zemeljskimi deli in gradnjami. Vasica je stala na levem bregu Rinče, kjer je bilo staro pokopališče. Verjetno se je hitro širila, saj se je že 1377. leta imenovala trg. Turki so pri vdoru čez Kolpo leta 1469 trg popolnoma požgali in uničili. Trga niso obnavljali, ampak so ga na novo zgradili na desnem bregu Rinče zaradi varnosti in 1. maja 1471 je bilo naselje povzdignjeno v mesto.

Na tem področju že delajo zemeljske vrtnice in ker obstaja verjetnost, da bi našli kakšne sledi ali ostanke starega naselja, bi bilo dobro, da bi bili prisotni strokovnjaki mestnega muzeja, ko bodo buldozerji zarili globlje v zemljo. **ANDREJ ARKO**

Množična telesna kultura zaživela

Zanimanje za športno rekreacijsko dejavnost v ribniški občini je precejšnje – rokomet vrhunski šport

Z ustanovitvijo samoupravne telesne kulturne skupnosti pred leti je telesna kultura v ribniški občini na novo zaživela. Kot osnovno nalogo so si prizadevni telesno kulturni delavci, med katerimi velja posebej omeniti Franca Levstka, ki se z organizacijo telesne kulture v Ribnici ukvarja že 50 let in je tudi sedanji tajnik TKS, dali uresničitev množične telesne kulture, pri čemer resnično dosegajo lepe uspehe.

Tako že najmlajši v vzgojnovarstvenih zavodih in nižjih razredih osnovnih šol tekmujejo za športne značke in pohvale, stekla pa je tudi športno-rekreacijska dejavnost delavcev in občanov, za katero skrbi 8 vodnikov. Vsako leto organizirajo vrsto krosov, tek po ulicah Ribnice, pohod po poteh štirih brigad, sodelujejo pa tudi na pohodu po poteh partizanske Ljubljane. Uspešno deluje tudi vrsta športnih sekcij. Na boljše čase čaka zaenkrat še plavanje, ki se brez bazena ni moglo izvesti.

Po zastavljenem načrtu se uresničuje tudi naraščanje števila članstva. Tako se je število ljudi, ki se organizirano ukvarjajo s športno-rekreacijsko dejavnostjo, povzpelo s 1288 leta 1976 na prek 3000 v letošnjem letu. Precej pa je seveda slijam potrebna pojasnila pri opravljanju nalog. Rok za izdelavo programa praznovanja je konec oktobra letos.

Za množično telesno kulturo gre 60 odstotkov sredstev samoupravne

interesne skupnosti za telesno kulturo, 29 odstotkov pa namenijo za vrhunski šport, ki ga v Ribnici predstavlja predvsem rokomet, saj so ribniški rokometiški, ki imajo že skoraj 25-letno tradicijo, letos dosegli zavidljiv uspeh: 2. mesto v 2. zvezni rokometni ligi. Druge sekcije

PRIPREDITVE ŽE V TEKU

Skupščina občine Ribnica je že imenovala odbor za pripravo praznovanja 900-letnice obstoja Ribnice. Imenovan je 10-članski odbor, ki bo usklajeval delo vseh 10 komisij, ki bodo pomagale sekretariatu. Čeprav bo proslava šele 1982, je odbor takoj začel z delom in dal komisijam potrebna pojasnila pri opravljanju nalog. Rok za izdelavo programa praznovanja je konec oktobra letos.

A. ARKO

lahka pot, ki v delegatskih odnosih pelje v slepo ulico.

Za kaj pravzaprav gre? Do sedaj so prispevek za urejanje stavbnega

PREDNOST OBSEŽNEGA GRADIVA

Za zadnje sejo zborov skupščine občine so strokovne službe pripravile dokaj obsežno gradivo. Koristnost zajetnega kupa papirja je neki delegat preizkusil tako, da si ga je položil pod zadnjo plat in tako lažje prebil štiri ure na trdem stolu. Sicer pa že nekaj časa govore, da bi bilo nujno črnomaljsko sejo sobo preurediti, namestiti udobnejše stole in mize, da bodo delegati imeli kje razprostrti gradivo in si lahko tudi kaj pribeležili. Pa tudi povečati bi jo bilo treba, saj je, če se v polnem številu zberejo vsi trije zbori, s prostorom še hudo na tesnem.

zemljišča, nekakšen komunalni prispevek, plačevali le graditelji v samem Črnomojlu in sicer dokaj nizek pavšal – 30 tisočakov. Ta denar seveda ni zadoščal niti za najosnovnejšo komunalno opremo. Sedaj pa predlagajo, da bi ta prispevek plačevali v vsej občini, in sicer 350 dinarjev za kvadratni meter bruto stanovanjske površine. V tem prispevku so zajeti stroški od izdelave urbanistične dokumentacije, prek komunalnih naprav do javne razsvetljave in zelenic. Poleg tega ta denar ostane v krajevni skupnosti, graditelji pa prav tako ne bi plačevali n.p.r. deleža za kanalizacijo, če le-te tam, kjer gradijo, ni; prav tako bi se od skupnega zneska odštel odstotek, predviden za asfaltno cesto in za druge stvari. Tako bi lahko graditelj v Tribučah, ko bi vse odšteli, plačal le dobro polovico prispevka, ki bi ga za enako veliko hišo plačal graditelj v Črnomojlu, kjer so vse komunalne in druge naprave. Vsak graditelj bi sklenil pogodbo s krajevno skupnostjo, kjer bi mu na primer odšteli prispevek za asfaltno cesto, če jo imajo, pa je pri gradnji pomagal in denar že prej prispeval. Denar pa bi, kot že rečeno, ostal krajevni skupnosti, ki bi tako lažje načrtovala razna potrebna dela.

O tem sklepu bodo spet glasovali na prvi jesenski seji zbora krajevnih skupnosti.

A. BARTELI

PRI TAJČBIRTU – Semič, središče najbolj razvite krajevnost v občini, je sedaj, ko so asfaltirali še priključek od železniške postaje do Tajčbirta, kar z dveh strani povezan s partizansko magistralo.

REGULACIJA OBRHA – Delavci dolenske vodne skupnosti so se pred časom lotili del za regulacijo potoka Obrh, tako da se, ko bo delo končano, ni več bati neprijetnih poplav, saj bo potok pokomo tekel v regulirani strugi.

Proti odločanju z vrha

Krepiti položaj delavca in bolje gospodariti

Te dni v Metliki analizirajo pogovore delovnih skupin komiteja OK ZKS in predsedstva sindikata, ki so jih imeli v tozidih in delovnih organizacijah v občini. V teh pogovornih so obravnavali dva osrednja sklopa vprašanj: aktivnost Zveze komunistov pri krepitvi položaja delavca v družbeni reprodukciji in prizadevanju za učinkovitejšo gospodarjenje ter naloge Zveze komunistov pri krepitvi splošnega ljudskega odpora in družbene samozavešča.

Za to akcijo so se dogovorili na seji komiteja, z njo pa bodo preverili aktivnost komunistov, organov in organizacij ZK po 4. seji CK ZKS. Na teh pogovornih so med drugim ocenili tekoče poslovanje in uresničevanje razvojne politike posamezne delovne organizacije ter dejanski družbenoekonomski položaj delavcev. Beseda je tekla o nadaljevanju akcije „zaključni račun 78“, in sicer ob obravnavi obračuna za prvo letošnje trimesečje. Kritično so ocenili ovire za hitrejši razvoj samoupravnih demokratičnih odnosov, ki jih zavira odločanje „na vrhu“, kar se zlasti pojavlja pri mojstrih in predelavcih.

Odkrili so se pogovorili o ukrepih za boljše izbrabo proizvodnih in

delovnih zmogljivosti, o tako imenovanih notranjih rezervah, kjer so na prvo mesto postavili predvsem hitrejšo uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela. Govor je bil še o politiki zaposlovanja, o usposabljanju in izobraževanju delavcev ter o pripravah na novo srednjeročno plansko obdobje.

A. B.

Za manjše bloke

Hitreje do stanovanj

V srednjeročnem načrtu metliške občine za obdobje 1876–80 so planirali, da bodo v tem času zgradili 120 družbenih stanovanj in 36 zasebnih stanovanjskih hiš. V resnici pa so v tem obdobju zgradili 129 družbenih stanovanj in kar 160 zasebnih hiš. Ugotavljajo pa, da način stanovanjske gradnje ni najprimernejši, saj gradijo preobsežne bloke, vsakega pa gradijo ravno dve leti, kar je občutno predolgo. Zato se zavzemajo za gradnjo manjših objektov, kar bo zagotovilo bolj tekočo gradnjo, sprotnejše razreševanje stanovanjskih problemov, manjšo vezavo denarja in omogočilo boljše organizacijo gradbenih del.

BLAGOVNICA NAPREDUJE – Gradnja Mercatorjeve blagovnice, največje letošnje investicije v ribniški občini, napreduje po načrtih in bo končana predvidoma do začetka prihodnjega leta. (Foto: Z. Lindič)

REŠETO

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 3. VIII.

JUGOBANKA

17.55 POROČILA
18.00 DO ŽIVLJAJI MAČKA TOŠE
18.15 PRILJUBLJENE ZGODBE

18.40 OBZORNIK
18.50 TRI SRCA - RADENCI 79, glasbena oddaja
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 JADRANSKA SREČANJA, prenos iz Crikvenice

SOBOTA, 4. VIII.

JUGOBANKA

15.50 POROČILA
15.55 SEJALI PLEVELA V PRAVLJICNI DEŽELI
17.15 NAŠ KRAJ
17.25 RIJEKA: SARAJEVO, prenos nogometne tekme
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 HIŠICA V NAJEM, TV nanižanka
20.55 MOŽ IZ LARAMIJA, celovečerni film

Nocojšnji film „Mož iz Laramija“ je pravzaprav klasičen western, a le zaradi po svoji krutosti precej revolucionaren za petdeseta leta. Film je doživel precejšnjo popularnost po svetu, pri kritikih pa še danes velja za enega boljših westernov sploh. Filmska zgodba je precej standardna: nekemu kavboju umorijo brata,

21.25 JUNAKI SERIJSKEGA FILMA: NEVIDNI ČLOVEK

Tokrat bomo spet gledali starega znanca, šerifa McClouda, ki se bo v tej epizodi lotil zapletenega primera v Sidneyu. Kot pričrta umora visokega policijskega funkcionarja naj bi identificiral morilca, vendar McCloud ne misli ostati samo pri tem. Kar na lastno pest hoče poiskati morilca, pri tem pa se zaplete v čudno dogodivščino.

22.15 TV DNEVNIK
22.30 NOČNI KINO: NOVI LIST
Ameriška režiserka Elaine May je za film „Novi list“, ki ga je posnela 1970, napisala scenarij in v filmu tudi nastopa. Pri pisanju scenarija se je čvrsto opirala na roman Jacka Richija „Zeleno srce“. Mayeva je ena redkih ameriških režiserk in kot zvesta zagovornica ženskega gibanja v svoji domovini ni doživela kakšnega posebnega uspeha. „Novi list“ je komedija, prav odlična v posameznih prizorih, še posebej pa velja opozoriti na zelo dobro igrano glavne igralca Walterja Matthaua. Zgod-

ba govori o playboyu srednjih let, ki mu grozi popoln finančni polom in se skuša izvleči iz nezavidljivega položaja. Edini način, da mu to uspe, je, če si najde bogato nevesto. „Srečno“ poročen pa mora hitro odločiti, če hoče biti spet popolnoma svoboden. Kako se odkrižati ljubeče žene?

2

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Otroška oddaja - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Kulturna oddaja - 21.00. Poročila - 21.10 Portreti - 21.40 Glasbena oddaja - 22.10, Filmski pregled s spartakiade v Moskvi

ta pa se, željan maščevanja, klati po širnem zahodu in išče krivce. Film je režiral Anthony Mann, v glavnih vlogah pa nastopata James Stewart in Arthur Kennedy.

22.35 POROČILA
22.40 625
23.00. ATLETSKA TEKMOVANJA ZA EVROPSKI POKAL, posnetek iz Torina

Presenetljivo je med finalisti letošnjega tekmovanja za evropski atletski pokal tudi Jugoslavija, ki je po 5. mestu v polfinalu v Ženevi uspela v Karlovcu in se pridružila Sovjetski zvezi, Poljski, NDR, ZRN, Veliki Britaniji, Franciji in Italiji. Na torinskem stadionu lahko pričakujemo vrsto lepih in kakovostnih nastopov in izidov, kajti tam se bodo zbrali tako rekoč vsi, ki nekaj pomenijo v Evropi. Največ pozornosti bo verjetno namenjeno svetovnemu rekorderju na 800 in 1.500 metrov, Angležu Coeju, ki je sedaj res v izredni formi. Morda lahko pričakujemo tudi kakšen svetovni rekord, saj je pripravljenost tekmovalcev iz dneva v dan boljša, mnogi pa si želijo z uspešnimi nastopi priboriti mesto v selekciji Evrope.

Naše zastopstvo ne pričakuje ka več kot solidne nastope v tej res elitni konkurenci. Teško je napovedovati uvrstitve, jasno pa je, da so v naši ekipi tudi fantje, ki se bodo v Torinu borili za prva mesta: v vsakem primeru pa lahko pričakujemo kakšen jugoslovanski rekord, morda celo od Cejlana Kopitarja, ki s svoji mi dobrimi izidi že dalj časa napoveduje, da bo 400 metrov z ovirami pretekel v manj kot 50 sekundah. Moštveno pa bi bilo vse razen 8. mesta izjemen dosežek, ki bi bil po vrednosti celo večji od karlovskega uspeha.

2

12.30 Test - 12.45, Poročila - 12.50 TV koledar - 13.00. Finalna tekmovanja v boks na spartakiadi - 16.30. Torino: atletska tekmovanja za evropski pokal - 19.00. Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Večer s pesnikom - 21.00 Poročila - 21.10 Naši kraji: Bačka

AZALEJE IN ČLENASTE KAKTEJE, oddaja o gojenju rož
POROČILA
APRIL V PARIZU, film

Danes bomo gledali še eno glasbeno komedijo, v kateri nastopa Doris Day. Vsebinska je res nekoliko neverjetna, a vendar popolnoma značilna za tovrstne komedije. Neko dekle pomotoma povabijo na ameriški umetniški festival v Parizu, vendar junakinja osvoji uradnika, ki je zadolžen za nastopajoče na festivalu...
ATLETSKA TEKMOVANJA ZA EVROPSKI POKAL, prenos iz Torina
MUPPET SHOW
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 MED NEBOM IN ZEMLJO, nanizanka TV Beograd
20.45 SLOVENC V DRUGI AVSTRIJSKI REPUBLIKI, oddaja iz cikla Žive naj vsi narodi

V petem dokumentarcu je ekipa TV Ljubljana obiskala koroške Slovence od Podjune do Zilje. Koroški Slovenci govorijo o sebi, uspehih in težavah pa o načrtih na gospodarskem in kulturnem področju. Boleča točka je slovenska šola, sloven-

skih otroških vrtcev ni. Čas spreminja tudi gospodarsko podobo Koroške: kmetijstvo se umika industriji in terciarnim dejavnostim, vendar je industrije premalo, zato se koroški Slovenci selijo z domače zemlje. Kljub vsem težavam pa je gospodarsko, kulturno in prosvetno življenje koroških Slovencev v zadnjih letih zelo napredovalo. Mlajša generacija pa je tudi že pokazala trdno voljo, da želi ne le obdržati, kar so jim izročili starejši rodovi, marveč tudi napredovati.

21.30 TV DNEVNIK
21.45. FESTIVAL V SAINT VINCENTU
22.20 ŠPORTNI PREGLED
22.50. FILMSKI PREGLED S SPARTAKIADE V MOSKVI

2

15.00 Poletno popoldne - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mladinski film - 18.15 Sinjska alka - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Celovečerni film

so nekateri mislili, da je že izumrla. Vendar beli žerjav še živi, a le v skoraj nedostopnih predelih sovjetske arktične tundre.
18.35 OBZORNIK
18.45 MLADI ZA MLADE

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 F. Ha džić: CENTRALA, predstava gledališča iz Nove Gorice
Komedija - morda igra znanega hrvaškega pisca Fadila Hadžića govori o telefonistu v nekem večjem kolektivu. Ta vse ve, ker vse sliši. Ščasoma s svojo telefonsko centralo postane nekakšna skrivnostna vest kolektiva in zato tako rekoč močno nevarna.
21.05 OČI KRITIKE
21.45 TV DNEVNIK

22.00. MOZAIK KRATKEGA FILMA: LA PALOMA

2

17.40 - TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Iz pravljice v pravljico - 18.30 Miti in legende - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Športna oddaja - 20.35 Izkušnje - 21.05 Poročila - 21.15 Celovečerni film

TOREK, 7. VIII.

JUGOBANKA

18.00 POROČILA
18.05 FOLKLORNA GORA: TURCIJA

18.35 OBZORNIK
18.45 ČAS, KI ŽIVI: SKUPNI BOJ
Bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti ima v našem skupnem narodnosvobodilnem boju najgloblje korenine. V Bosiljevem, nekaj kilometrov od Vinice čez Kolpo na Hrvaškem, je bila 30. junija pred 35 leti ena izmed številnih in že od začetka odpora trajajo-

SREDA, 8. VIII.

JUGOBANKA

18.00 POROČILA
18.05 MALA ČEBELICA
18.20 NE PREZRITE
18.35 OBZORNIK
18.45 GLASBENA ODVAJA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.05. IGRE BREZ MEJA, prenos iz Bonna

21.35. OTROCI, dokumentarna oddaja
Vzgoji otrok že od nekdaj posvečamo izredno veliko časa in truda.

ČETRTEK, 9. VIII.

JUGOBANKA

17.35 POROČILA
17.40. POTOVANJE V IZGUBLJENI ČAS, dokumentarna serija De diščina za prihodnost
Nova serija filmov Dediščina za prihodnost bo v vsakem filmu predstavila vrsto zanimivih izhodišč za razmišljanje na osnovi starih arheoloških, etnografskih, zgodovinskih in drugih znamenitosti po vsem svetu. V prvem filmu z naslovom Potovanje v izgubljeni čas bomo spoznali ali staroegipčanske spomenike,

čih skupnih akcij slovenskih in hrvaških partizanov. 15. divizija oziroma Cankarjeva in 12. brigada ter 13. hrvaška divizija in Karlovški odred so po 18-urnem boju uničili dobro utrjenega sovražnika.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

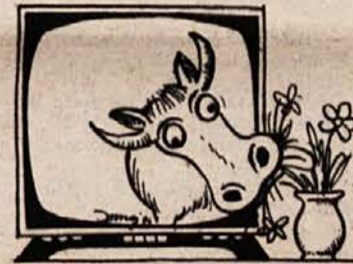

20.00. DIMNIKI OB MORJU, reportaža TV Beograd

Kot so se menjavala stoletja, smo ljudje spreminjali poglede na to, kako naj bi otroke najbolj pripravili za delovne naloge v svetu odraslih. Stari Rimljani so imeli o vzgoji svoje nazore, danes imamo drugačne. Pa jih res imamo? Si res vzamemo dovolj časa za svoje otroke? Jim dajemo občutek, da so sestavni del

otok Santorini, kjer naj bi bila po nekaterih teorijah nekdanja Atlantida, nato območje med Javo in Sumatro, zanimiva je tudi tako imenovana svilena cesta od Kitajske do sirijske puščave in Sredozemlja. Videli bomo še Pompeje, zanimive ostanke azteške kulture itd.
18.35 OBZORNIK
18.45. NADORUDNE ŽI, nanizanka TV Beograd

Reka ni samo največje jugoslovansko pristanišče in v teh dopustniških dneh stičišče turističnih tokov, marveč je tudi naše največje gradbišče. V bližini mesta uresničujejo načrte, o katerih so sanjale generacije: polagajo naftovod, gradijo kokosarno in termoelektrarno; otok Krk, kjer bo prvo jugoslovansko naftno pristanišče, pa bo s celino povezan z veličastnim mostom. Kakšen je utrip tega gradbišča in kaj vse nam obeta, bo pokazala oddaja beograjske televizije.
20.35 CESAR BIROTTEAU, nadaljevanje
21.30 BALETNE MINIATURE
22.00. TV DNEVNIK

2

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Pustolovščine - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Festival srbskih gledališč - 22.00 Poročila - 22.10. Znanost - 22.55 Zabavnoglasbena oddaja - 23.25 Kronika dubrovniških poletnih prireditvev

našega vsakdanjega življenja? Kaj se je spremenilo in kaj je ostalo nespremenjeno? Zakaj moramo otroke sploh vzgajati? Na vsa ta vprašanja bo skušal odgovoriti zanimiv švedski dokumentarni film.
22.05 TV DNEVNIK

2

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Tehnika za natančno tehtanje - 18.45 Zborovska glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00. Dokumentarna serija - 21.10 Poročila - 21.20. Rembrandt

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00. FILM TEDNA: PETULIA
21.45. JAZZ NA EKРАНU: JAZZ ORKESTER RTV BEOGRAD
22.15 TV DNEVNIK

NEDELJA, 5. VIII.

JUGOBANKA

9.15 POROČILA
9.20 OD VSAKEGA JUTRA
RASTE DAN: LOGATEC
9.50 625
10.10. VEČ KOT IGRA, nadaljevanje TV Beograd
11.00. PRILJUBLJENE ZGODBE
11.25 MOZAIK
11.30. KMETIJSKA ODDAJA

V DOMOVINI KAIRE, dokumentarni film

PONEDELJEK, 6. VIII.

JUGOBANKA

18.00 POROČILA
18.05 DOPOLDANSKI IN POPOLDANSKI OTROCI, glasbena pravljica

Po zgodbi Marje Ce rkovnikove je glasbo za televizijsko glasbeno pravljico napisal Dane Škerl, risala pa je Marjanca Jemec-Božičeva. Skupina otrok se je lotila urejanja vrtička, ker pa so bili eni v šoli dopoldne, drugi pa popoldne, so si pisali sporočila v dolgem pismu. Srečali so se šele v nedeljo in se skupaj razveselili ob pogledu na vrtiček.
18.20 PO SLEDI BELEGA ŽERJAV

Sovjetski dokumentarni film prikazuje daljna severna prostranstva, kamor le poredko stopi človeška noga. Tokrat je filmska ekipa sledila eni najredkejših ptic, za katero

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 3. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica. 8.47 Naši umetniki mladim poslušalcem. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (Jože Spanring: Pričakovane spremembe v sestavi posevkov). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Srečanje z zagrebškimi solisti. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.35 Za bavna glasba. 18.00 Od arije do arije. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Minute z ansambлом Zadovoljni Kranjci. 20.00 Uganite pa vam zaigramo. 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Glasbeni intermezzo. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10. Prostor za reprize. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 4. VIII.

8.08 Pionirski tednik. 8.30 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapojmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Domače viže. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (Stojan Vrabl: Grozdni sukači in možnost zatiranja). 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 Glasbena panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.05 Kulturna panorama. 18.00 Iz baleta Labodje jezero. 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije. 19.45 Minute s Kamniškimi kvintetom. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utrinki. 23.10. Igramo in pojemo. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 5. VIII.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki. 8.07 Radijska igra za otroke. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši! 10.05 Panorama lahke glasbe. 11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe.

14.05. Humoreska tega tedna (J. Mlakar: Usodno „štolcanje“). 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Listi iz notesa. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Pri nas doma. 16.20 Gremo v kino. 17.05. Popularne operne melodije. 17.50 Zabavna radijska igra (Marjan Marinc: Nedeljsko kosilo). 18.33 Glasbeni intermezzo. 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utrinki. 23.10. Mozaik melodij in plesnih ritmov. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 6. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Počitniško popotovanje od strani do strani. 8.40 Počitniški pozdravi. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30. Kmetijski nasveti (Jože Spanring: Na kakšnih njivah bi bilo pridelovanje sladkorne pese tvegano). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Naša glasbena izročila. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Vikija Ašiča. 20.00 Iz naše diskoteke. 21.05 Glasba velikana. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 7. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladi koncertant. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (Dragan Bosnić: Priprava njiv za pridelovanje sladkorne pese). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Nekaj pesmi Milana Potočnika. 18.15 Jugoslovanske rapodije in plesi. 18.35 Zborovska glasba v prostoru in času. 19.45 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.45. Tipke in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske proizvajalce. 13.50 Pihalne godbe.

Glasbena medigra. 22.20. S plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 23.05 Lirični utrinki. 23.20. S popevkami po Jugoslaviji. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 8. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Počitniško popotovanje od strani do strani. 8.45 Pesnice na potepu. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Martin Mencej: Kaj moramo storiti ob koncu čebelarstva leta). 12.40 Ob izvrih ljudske glasbene kulture. 14.05. Razmišljamo, ugotavljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Skatlica z glasbo. 18.30 Kaj radi poslušamo. 19.45 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 20.00 Naš gost. 20.15 Del skladateljev Ipavcev. 20.40 Dvi skladbi Marijana Lipovška. 21.05 Odlomki iz opere „Ognjeni angel“ Sergeja Prokofjeva. 22.20 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 9. VIII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Znanne melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (Jože Dular: Vloga kmetijstva v proizvodnji hrane). 12.40. Od vasi do vasi. 14.05. Mehurčki. 14.20. Koncert za mlade poslušalce. 14.40. Jezikovni pogovori. 15.30. Zabavna glasba. 18.00. Vsa zemlja bo z nami zapela. 18.15. Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35. Ogrski plesi Johanna Brahmsa in Ferenc Farkasa. 19.4. Minute z ansambлом Atija Sosa. 20.00. Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.05. Literarni večer. 21.45. Lepe melodije. 22.20. Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev. 23.05. Lirični utrinki. 23.10. Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 2. avgusta - Evzebij Petek, 3. avgusta - Lidija Sobota, 4. avgusta - Janez Nedelja, 5. avgusta - Snežana Ponedeljek, 6. avgusta - Vlasta Torek, 7. avgusta - Kajetan Sreda, 8. avgusta - Dominik Cetrtek, 9. avgusta - Roman

LUNINE MENE
8. avgusta ob 4.21. uri - ščip

KINIO

BREŽICE: 3. in 4. 8. ameriški barvni film „Operacija ob zori“. 5. in 6. 8. ameriški barvni film „Pasje

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TRGOVINA ASTRA. Novo mesto sprejme vajenca z dokončano osnovno šolo. Oglasite se v trgovini. FRIZERSKO vajenke išče frizerski salon „Cv eta“, Citalniška 1, Novo mesto.

TAKOJ sprejememo dekle, če ima veselje do dela s prvoroškim otrokom v Ljubljani. Javi naj se na naslov. Ostalo po dogovoru. Jožica Smodiš, Krakovsko 27, Ljubljana. SPOSOBNO frizersko pomočnico sprejme frizerski salon Cateške Toplice. Osebnih dohodkov po dogovoru. Javite se od 10. - 19. ure.

STANOVANJA

ISCEM dvosobno stanovanje v Novem mestu ali okolici. Ponudbe pod šifro: „DOBRO PLACILO“.

DIJAKINJA išče sobo v Novem mestu. Ponudbe pod šifro: „NUJNO“.

SOBO in kuhinjo v Trebnjem ali bližnji okolici vzajem v najem za dve leti. Možnost predplačila. Ponudbe pod šifro: „REDNO PLACILO“.

ISCEM sobo v Novem mestu. Plačam dobro. Foto Cvetko Tramte, Breška vas 3, 68220 Šmarješke Toplice.

ZAKONSKI PAR išče stanovanje v Črnomlju. Možno predplačilo. Ponudbe pod šifro: „PREDPLACILO“.

MLAD PAR brez otrok nujno potrebuje stanovanje. Plačam eno leto vnaprej. Na slovo v upravi lista (3092/79).

UGODNO zamenjam trisobno stanovanje s centralno, telefonom in garažo v Brežicah z ustreznim stanovanjem v Novem mestu. Ponudbe pod šifro: Brežice - Novo mesto 79.

Motorna vozila

PRODAM Z 101, letnik 1972. Alojz Staniša, Konec pri Podgradu. AMI 8 poceni prodam. Telefon: 851-929, Ljubo Dobrič, Kočevje, Kolodvorska 13.

PRODAM z avto 750 de luxe, november 75. Kerin, Brod 10, 68312 Podbočje.

AUDI 100 LS prodam. Florjančič, Trdinova 27, Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopis založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Princ, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Tepey, Ivan Zorn in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din - Za vse druge oglase velja do predklic cenik št. 10 od 1. 1979 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in predom: CZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

popoldne". 7. in 8. 8. francoski barvni film „Zili okovana mladost“. BRESTANICA: 4. in 5. 8. francoski barvni film „Belmondo nepopravljivi“.

KOSTANJEVICA: 4. 8. ameriški film „Umazane roke nad mestom“. 5. 8. ameriški film „Artisti in modeli“. 8. 8. ameriški film „Obljubljena dežela“.

KRŠKO: 4. in 5. 8. ameriški film „Vsi za Eldorado“. 8. 8. ameriški film „Malo mesto v Te xasu“. 9. 8. francoski film „Divjak iz Pariza“.

NOVO MESTO - KINO KRKA: 2. 8. angleški barvni film „Ugrabitelj“. 3. in 5. 8. ameriški barvni film „Morilski avto“. 8. in 9. 8. japonski barvni film „Sogunovi samuraji“.

SEVNICA: 2. 8. ameriški barvni film „Stari divji zahod“. 4. in 5. 8. film „Maček za milijon dolarjev“. 6. in 7. 8. ameriški barvni film „Gospodar življenja in smrti“.

PRODAM avto Skoda, 1973, registriran. Ogled: Mestne njive 5, Rostan, od 14. do 15. ure razen sobote in nedelje. Telefon: 22-181.

PRODAM avto Wartburg, letnik 1974. Ogled vsak dan. Jože Lekš, Groblje 13, Se nternej.

FIAT 125 S (1971), odlično ohranjen, prodam. Novo mesto, Brod 59, telefon: 22-435.

PRODAM Z 101, letnik 1975. Brdar, Gubčeva 30, Novo mesto.

PRODAM Skoda, letnik 1973. Bašelj, Gor. Straža 52.

PRODAM Audi 60, delno na kredit ali menjam za manjši avto. Koželj, Ljubljanska 20, telefon: (068) 23-904.

SPAČKA, starejši letnik, prodam za 6.000 din. Svēt, Na lazu 18, Novo mesto.

PRODAM Z 750, letnik 1974. Ogled: petek in sobota. Zore, Zdinja vas 42.

PRODAM Z 750 de luxe, letnik 1973. Rozman, Zdinja vas.

PRODAM R - 4, letnik 1979. Ivan Rozman, Gor. Globodol 22, 68216 Mirna peč.

PRODAM

UGODNO prodam dobro ohranjeno spalnico. Informacije na telefon: 22-909.

PRODAM hidrofor in 5 let staro kravo 9 mesecev brejo. Vide Struna, Potov vrh 20, Novo mesto.

12, 13, 14, 15 in 16-colske gumi vozove, nove, za volovsko, konjsko ali traktorsko vprego, prodam. Delamo tudi osovine za traktorske prikolice po naročilu. Dostava na dom. Stane Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

ZARADI nabave traktorja prodam motorno kosilnico z vozičkom in obračalnikom Maraton 140. Jože Zalokar, Dol. Brezovica 16, Se nternej.

GOSTILNICARJI! Ugodno prodam Yuke boks znamke Rock Olla in motor Tomos-sprint, star 2 leti. Franc Špolar, Mirna peč 67.

PRODAM srednje športno kolo na pet brzin. Informacije: telefon (068) 25-047 vsak dan od 11. do 12. ure.

PRODAM mitilnico na popolno čiščenje in osovino za traktorsko prikolico. Anton Berus, Srednji Globodol 6, Mirna peč.

PRODAM Kombinirano peč za kopalnico. Franc Zaman, Hrvaški brod 10, Se nternej.

UGODNO prodam dobro ohranjeno spalnico z žimnicami (podpanelka) Novo mesto, Prisojna pot 8.

PRODAM rabljen televizor in novo kuhinjo Marles. Ogled: Virant, Meniška vas, Dol. Toplice.

PRODAM pse mladiče nemške ovčarje, nekaj nove strešne opeke - rdeče (Strešnik) in električni bojler 80 l malo rabljen, cena ugodna. Sinko, Gor. Brezovica, Sentejnej.

PRODAM obračalnik za kosilnico „Maraton“. Anton Berus, Pod Trško goro 82, Novo mesto.

PRODAM enoetažno peč za centralno ogrevanje Emo Central. Jožica Šinkovec, Ločna 33, Novo mesto.

PRODAM povečevalnik in ostali fotografski pribor. Darko Bohte, C. kom. Staneta 8, Novo mesto.

PRODAM sedem tednov stare pse volčjake. Ivica Sladič, Tesarska 2, 61330 Kočevje, telefon: (061) 851-669.

PRODAM sliko na platnu z okvirjem 1,9 x 1,5 m (narava). Srečko Kumer, Mestne njive 11, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno kompletno spalnico. Barič, Mirana Jarca 30, telefon: 22-418.

GUMIJAST čoln sport Beograd (3,4 metra) ter motor Tomos 4,5, nov, ugodno prodam. Stokanovič, Jerebova 20, Novo mesto, telefon: 21-398.

PRODAM Hoya telekonverter za Pentax K in objektiv za povečanje Schneider Compomar C 4/75 mm. Informacije: Sašo Fuis, Kettejev drevored 13, telefon: 21-818, 68000 Novo mesto.

PRODAM mlade pse volčjake. Ragovska 5, Novo mesto.

PRODAM žago venecijanko na dve klime za razrez hlodovine in gradbenega lesa. Žaga je v dobrem stanju Jože Svajger, Vranoviči 23, 68332 Gradac.

PRODAM kovinsko cistemo za kurilno olje (2100 litrov). Barbo, Smolenja vas 68 a.

PRODAM ostrežje z opeko v velikosti 12 x 8 m. Alojz Rifelj, Otočec 45.

KAVČ, raztegljiv v posteljo, navaden kavč, dvodelno omaro, štiri nove stole, električni štedilnik, omaro za hladilnik zaradi selitve poceni prodam. Ogled po 18. uri. Vuica, Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM starejšo prešo, lahko za uporabo ali za okras Obnem je naprodaj prikolica za osebni avto. Janez Klemenčič, Zdinja vas 41.

PRODAM žago venecijanko na dve klime za razrez hlodovine in gradbenega lesa. Žaga je v dobrem stanju Jože Svajger, Vranoviči 23, 68332 Gradac.

PRODAM kovinsko cistemo za kurilno olje (2100 litrov). Barbo, Smolenja vas 68 a.

PRODAM ostrežje z opeko v velikosti 12 x 8 m. Alojz Rifelj, Otočec 45.

KAVČ, raztegljiv v posteljo, navaden kavč, dvodelno omaro, štiri nove stole, električni štedilnik, omaro za hladilnik zaradi selitve poceni prodam. Ogled po 18. uri. Vuica, Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM starejšo prešo, lahko za uporabo ali za okras Obnem je naprodaj prikolica za osebni avto. Janez Klemenčič, Zdinja vas 41.

PRODAM žago venecijanko na dve klime za razrez hlodovine in gradbenega lesa. Žaga je v dobrem stanju Jože Svajger, Vranoviči 23, 68332 Gradac.

PRODAM kovinsko cistemo za kurilno olje (2100 litrov). Barbo, Smolenja vas 68 a.

PRODAM ostrežje z opeko v velikosti 12 x 8 m. Alojz Rifelj, Otočec 45.

KAVČ, raztegljiv v posteljo, navaden kavč, dvodelno omaro, štiri nove stole, električni štedilnik, omaro za hladilnik zaradi selitve poceni prodam. Ogled po 18. uri. Vuica, Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM starejšo prešo, lahko za uporabo ali za okras Obnem je naprodaj prikolica za osebni avto. Janez Klemenčič, Zdinja vas 41.

PRODAM žago venecijanko na dve klime za razrez hlodovine in gradbenega lesa. Žaga je v dobrem stanju Jože Svajger, Vranoviči 23, 68332 Gradac.

PRODAM kovinsko cistemo za kurilno olje (2100 litrov). Barbo, Smolenja vas 68 a.

CESTNIKE

LJUBLJENI mami, babici in prababici MARIJI MARC iz Mihovega, stanujoči v Dol. Vrhpolju, za 82. rojstni dan in god še mnogo zdravih in zadovoljnih let med nami in jo toplo poljubljamo. Njeni otroci, 19 vnukov in 12 pravnukov.

DRAGI mami ANI PROGARJEVI iz Mirne peči vse najboljše za njen praznik in da bi bila vedno tako dobra želi hčerka Metka z družino.

DRAGEMU sinu FRANCIJU NAGLJU za dvojno praznovanje še na mnoga zdrava leta, enako ženi Ancici za minuli god želi mama.

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezi naju je za vedno zapustil naš dragi mož in oči

ANTON ČEH

borec NOB iz Dobmiča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala primarju dr. Smiljanu Trobišu za dolgotrajno zdravljenje in strežnemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice. Iskrena hvala ZB Dobmič, gasilskemu društvu Dobmič in govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu. Hvala vsem za podarjeno cvetje in vence.

Žalujoči: žena Rezka in pastorka Rezka.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage hčerke, sestre in tete

MARTINE ŠKOF

iz Dragomlje vasi 11

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu osebju novomeške bolnišnice, vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom, ki so nam ob teži bolečini stali ob strani, nam izrekli sožalje in darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo Mileni Springer, družini Zupančičevi, Škofovi in Zugljevi ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, tov. Zupančiču za poslovljne besede pred domačo hišo ter tov. Vukšiničevi za poslovljne besede pri odprtem grobu. Prisrčna hvala tudi mladincem Dragomlje vasi za nesebično pomoč. Prisrčna hvala kolektivu Komet Metlika za vence in cvetje. Še enkrat hvala vsem skupaj, ki ste jo tako v velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi Škofovi!

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

VINKA BOJANCA

iz Novega mesta, Kristanova 53,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli ustno ali pismeno sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili do preranega groba. Zahvaljujemo se delovnim organizacijam IMV Novo mesto, Dolenjski Novo mesto za podarjene vence in pomoč ter Novoteks Novo mesto - oddelek Tkalnica, Beti iz Metlike in CZP Dolenjski list Novo mesto za podarjene vence. Zahvaljujemo se tudi organizaciji ZB in krajevni skupnosti. Hvala tudi godbi, pevcem in obema govornikom za poslovljne besede ter zdravstvenemu osebju internega oddelka za lajšanje bolečin. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

Po težki in zahrbtni bolezi nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila draga žena, mamica, hčerka, sestra in teta

MAJDA VIDRIH

roj. Kranjec iz Ragovske 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni osebju kliničnega centra v Ljubljani, ki ji je v zadnjih trenutkih lajšalo bolečine in reševalcem novomeškega zdravstvenega doma za številne prevoze v Ljubljano. Iskrena hvala tudi sosedovcem in sodelavcem podjetja Ela. Zahvaljujemo se tudi duhovnikom iz Novega mesta in Stopič za lepo opravljene obrede. Vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti in njen grob zasuli s cvetjem, še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoči: družine Vidrih, Kranjec, Saje in drugo sorodstvo.

POSEST

V DOLENJSKI VASI pri Krškem prodam po ugodni ceni njivo 30

NOVO!

Izkoristite izredno ugodnost!

Od 1. AVGUSTA 1979 dalje PRODAJAMO:

- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za TURISTIČNE POLETE nad Novim mestom in okolico,
- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za PRIKLJUČNE LETE na letališča Ljubljana, Za greb in Maribor
- LETALSKE VOZOVNICE za letala Dolenjskega letalskega centra Novo mesto za POSLOVNE LETE na vsa stalna in športna letališča v JUGOSLAVIJI.

Podrobna pojasnila dobite:

INEX Novo mesto, Novi trg 4, telefon: (068) 23-773

Hkrati vas vabimo na letni oddih v DOMOVINI in TUNIZIJI.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

- INEX, Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773
- INEX, Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 312-995
- INEX, Maribor, Volkmarjev prehod 4.

lip bled
lesna industrija
64260 bled, ljubljanska c.32
telefon: 064-77384,
telegram: lip bled
telex: 34 525 yu lipex

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAŽNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO - SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

KOMUNALNO IM GRADBENO PODJETJE
„NOVOGRAD“ NOVO MESTO
n.sub.o.

objavlja

na podlagi sklepov komisij za medsebojna delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb ter TOZD Gradbeništvo in stranski obrati

naslednja prosta dela in naloge:

- V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB
- 1/STROŠKOVNO OBRATOVNEGA KNJIGOVODJO,
- 2/KNJIGOVODJO OSNOVNIH SREDSTEV.

- V TOZD GRADBENIŠTVO IN STRANSKI OBRATI

3/ ADMINISTRATORJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1 in 2:
- ekonomski tehnik z dvema letoma delovnih izkušenj;
- pod 3:
- končana srednja administrativna ali ekonomska šola z enim letom delovnih izkušenj ali,
- končana dvoletna administrativna šola z dvema letoma delovnih izkušenj.

Kandidati za objavljena dela in naloge naj vložijo prijave v 15 dneh od dneva objave na naslov: Komunalno in gradbeno podjetje „Novograd“ Novo mesto, splošni sektor, Germova 3.

Prijavljeni kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v roku 10 dni po izbiri.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

ALOJZIJA HOČEVAR

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vsem vaščanom, sosedom, znancem in vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter izrazili sožalje. Lepa hvala godbi na pihalu, pevcom in kolektivu Dinosa za poklonjeno cvetje. Zahvaljujemo se tudi kaplanu za lepo opravljeni pogrebni obred.

Zalujoči: hčerka Lojzka in sinova Jože in Franci z družinami, sestra Francka in drugo sorodstvo.

V SPOMIN

7. avgusta bo minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustila draga žena, mama, hčerka in sestra

MARIJA PLUT

z Vinjega vrha 9 pri Semiču

V našem domu je ostala praznina, v naših srcih nepozabna bolečina. Prihajamo k tvojemu grobu, ti poklanjamo cvetje in prižigamo lučke.

Neutolažljivi: vsi njeni!

SGP „PIONIR“ NOVO MESTO, TOZD GRADBENI SEKTOR NOVO MESTO, LJUBLJANA, KRŠKO IN ZAGREB

objavljajo naslednja dela in opravila za potrebe posebne delovne enote v Libiji:

1. DVA OBRAČUNSKA TEHNIKA,
2. ŠTIRI GRADBENE DELOVODJE,
3. DVA NABAVNA REFERENTA - SKLADIŠČNIKA,
4. ENEGA ELEKTRIČARJA.

Pogoji za sprejem:

1. Končana gradbena tehniška šola in najmanj dve leti delovnih izkušenj v gradbeni operativi in znanje angleškega jezika.
2. Končana gradbena delovodska šola in najmanj dve leti delovnih izkušenj in znanje nemškega ali angleškega jezika.
3. Končana ESS in dve leti delovnih izkušenj ali končana trgovska šola in tri leta delovnih izkušenj, znanje italijanskega ali angleškega jezika.
4. Končana poklicna šola elektro stroke in dve leti delovnih izkušenj (zaželjena praksa na gradbenih strojih, agregatih).

Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema 15 dni po objavi SGP „PIONIR“ Novo mesto, Kadrovski oddelek, Kettejev drevored 37.

Ka nđidate bomo o rezultatih razpisa obvestili v 15 dneh po zaključku sprejemanja prijav.

SAMOUPRAVNA KOMUNALNA SKUPNOST
OBČINE METLIKA

RAZPISUJE na podlagi 33. in 34. člena Zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Ur.l. SRS, št. 7/77) in odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (SDL, št. 2/78)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč v naselju Staneta Rozmana (Zvirkov vrh), skladno s sprejetim zazidalnim načrtom, in sicer naslednjih lokacij:

8, 13, 14, 15, 16, 17 in 19 a

Pogoji:

1. Iz klicna cena za komunalno opremo znaša 110.000 din za lokacijo.
 2. Odškodnina za zemljišče znaša 2430 din/m².
 3. Varščina znaša 5.000 din in jo je treba vplačati najkasneje eno uro pred pričetkom natečaja pri blagajni SKIS.
 4. Najugodnejši ponudnik je dolžan v roku 15 dni po ugotovitvi izida natečaja skleniti ustrezno pogodbo in plačati odškodnino in stroške komunalne opreme.
 5. Predmet natečaja je komunalna oprema zemljišč.
- Javni natečaj bo v ponedeljek, 20. 8. 1979, ob 9. uri v prostorih SIS Metlika, CBE 23.
Vse ostale podrobnosti v zvezi z natečajem lahko dobite pri Samoupravni komunalni skupnosti Metlika, tel. 77-325.

ZAHVALA

Zalostni sporočamo, da nas je komaj v šestnajstem letu tragično zapustil naš dragi sin, brat in stric

MARJAN BARTOLJ

iz Vel. Cerovca

Zahvaljujemo se vsem, ki ste našega Marjančka v tako lepem številu spremlili v njegov tihi domek. Lepa hvala IMV, nevrološkemu in očesnemu oddelku za podarjena venca, fantom in dekletom iz Cerovca, družini Vidič, posebna hvala tudi Kastečevim in družini Mavsar za pomoč v težkih trenutkih in vsem tistim, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Neutolažljivi: mama, oče, sestri Jožica, Anica z družino, brata Janez in Jože.

Vel. Cerovec, dne 22. julija 1979.

ZAHVALA

Dotpela je naša

SLAVKA PAVLIN

roj. Žura

Od nje smo se poslovili 23. 7. 1979 na pokopališču v Ločni ob številni udeležbi njenih sodelavcev, prijateljev in znancev. Iskreno se zahvaljujemo dr. B. Vodniku in zdravnikom ter zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice za zdravljenje in nego v času njene bolezni. Priznana zahvala njenim sodelavcem iz Temeljne dolenske banke in bivšim sodelavcem Industrije obutve Novo mesto ter sostanovalcem Zagrebške 14 za skrb, nesebično pomoč in pozornost v dolgotrajni bolezni. Posebno zahvalo izrekamo župniku iz Otočca, ki jo je tolažil v najtežjih dneh in opravil pogrebni obred. Zahvala vsem, ki ste ji v življenju karkoli dobrega stori, jo pospremlili na njeni zadnji poti, njen grob zasuli s cvetjem in nam izrekli sožalje.

Vsi njeni!

Novo mesto, dne 30. julija 1979.

ZAHVALA

Ob tragični smrti ljubega moža, očeta, sina in brata

JOŽETA TEMETA

iz Sadinje vasi 22

Iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, osnovni organizaciji Novoles, kolektivu Novoles - TOZD Žaga Soteska, učencem osnovne šole Dvor in zdravilišču Dolenjske Toplice za nesebično pomoč, podarjene vence ter izraženo sožalje. Prav tako se zahvaljujemo duhovnikom za lepo opravljeni obred.

Zalujoči: žena Marjeta s sinovoma Jožetom in Frenkijem, mama, oče, sestre z družinami ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, dedek in pradedek

JANEZ KIRAR

iz Stare Bučke

Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice, posebna zahvala sosedom Kovačičevim in Švigljevim za nesebično pomoč. Najlepša hvala kolektivu IMV in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: sin Ivan z družino, sin Rudi z ženo, hčerki Cvetka in Tinca z družinami.

Stanovalci v Gubčevi ulici — na robu IMV — pravijo da jim tovarna greni življenje — Kdo je odgovoren za preselitev — IMV trdi: „Naredili smo vse!“ — Tovarni je mesto postalo pretesno

Ljubezen do zemlje

Boštanj, prijazna vasica na hribovcu, je že od nekdaj slovel po trdnih in naprednih kmečkih gospodarjih. Danes v vasi samoše naslednik na kmetiji Zalaščkovih ne išče dela v industriji ali drugod. Sin Alojz je odšel, kot se spodobi za napredno kmetijo, pred desetimi leti v šentjursko kmetijsko šolo. „Bili smo zadnja generacija te dveletne šole. Noben od vrstnikov v razredu ni ostal na kmetiji,“ se spominja. Naševa, v kakšni dobri službi je ta in oni, prenekateri daleč od zemlje. Tudi Alojza snubijo, on pa odgovarja: „Kdo bo pa vzdral na zemlji, kjer ne gre brez vse zahtevnejših strojev? Ostarili starši, žena...“

Lojze je eden tistih mladih kmetovalcev, ki se ne zapirajo med štiri stene ali ograjujejo s plotom in čakajo, kaj bo ukrenila usoda. Nepogrešljiv je v vrsti družtev. Pri gasilcih je podpoveljnik, v pravo veselje mu je delo s pionirji, kjer zlasti ceni njihovo borbenost. Eno od dolgoletnih nagnenj mu je atletika. Redkokdaj mine večer, da ne bi potem, ko je pri hiši vse postorjeno, obul telovadnih copat in pretekel še pet ali deset kilometrov. „V sedežu traktorja ali tudi pri kakšnem drugem, čeprav kmetiškem, opravilu je telo le enostransko obremenjeno,“ utemeljuje. Žal na vasi ni strokovnjakov, ki bi kaj več delali s takimi fanti. Z mladimi v Boštanju

kljub temu ne drži rok križem niti v športu. Pozimi so to namiznoteniška srečanja, v toplejših mesecih pa nogomet. Lojze je bil to sezono uspešen z novim „B“ moštvom. Z nogometom se nihče resneje ne ukvarja, a so fantje vseno organizirali pravcate lige.

Hiše Zalaščkovih se je dolga leta držala odborniška funkcija. Ko smo pričeli uveljavljati delegatski sistem, je delegatsko poslanstvo prešlo z očeta na sina. „Tisto z gradivi pa postaja že hudo,“ pravi in dostavi, kako poštar malone vsak drug dan prinese kakšno novo kuverto. Lojze je delegat za zbor občin v republiški skupščini, delegat za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine, član izvršnega odbora občinske zemljiške skupnosti, in še bi se kaj našlo.

Ko je bil konec maja povabljen v Ljubljano, da bi prevzel zlati znak slovenske mladinske organizacije za prizadevno družbenopolitično delo, ni mogel na pot. Kakšen je ta znak, še zdaj ne ve, ker ga še ni prejel. Za tisti dan, ko bi moral ponj, je bil namreč dogovorjen z vaščani Apnenika za razvoz gramoza po vaški cesti. Kar se Lojze dogovori z ljudmi, obvelja. „Kaj pa bi tisti dan opravili brez traktorista!“ se dobrodušno nasmeje.

Na vasi so ljudje med seboj še tesneje povezani, saj človek nikoli ne ve, kdaj koga potrebuje.

ALFRED ŽELEZNIK

IMV je del Novega mesta. Dolga leta je tovarna rasla z njim, danes se celo zdi, kot da dolenska metropola ni kos slediti vse hitrejšemu razvoju tega tovarniškega orjaka. Kjer so še pred leti stala polja, pota in hiše, se danes razprostirajo parkirišča in novi proizvodni prostori. Tudi Gubčeva ulica počasi izginja. Nekaj hiš stoji že domala na tovarniškem dvorišču. Vkleščene so med sive zidove, razdrapane poti in ogromno jamo, kjer bo že čez čas stala nova lakirnica za okoli tisoč avtomobilov.

Sladičevi, Šukljeti, Mehakovi, Rozmanovi in še nekaj njih so se težka sprjaznili, da rojstno zemljo zamenjajo z novo, da bo njihove hiše pogoltnila avtomobilska industrija. Toda tudi čas nostalgije je za njimi, danes jih mori eno samo vprašanje: kdaj in kako? Začetna negotovost je prešla v jezo. Krivijo IMV. Upravičeno?

„Nemogoče je še vnaprej ziveti tukaj. Spanja za nas skorajda ni. Neznosen ropot in smrad iz tovarniških prostorov so postali naši vsakdanji spremljevalci.“

Brata Sladiča, oba zaposlena v IMV, sta skupaj zidala hišo. Zdaj bodo njun dom podrl.

„Vsega je kriva IMV. Že lep čas nas vlečejo za nos. V tovarni delava tudi po dvanajst ur, časa za počitek nimava. Pogled te stroje, kompresorje. Ropot je neznošen. Ponoči, ko se hrušč nekoliko umiri, nas moti smrad iz tovarne. Kdaj se bomo preselili, še danes ne vemo. Razen lokacij za nadomestne hiše nimamo v rokah še nobenih potrebnih papirjev. Če seveda izvzamemo kup popisanih listov, dogovorov in zabeležk, ki pa so izveneni v prazne obljube. Z IMV smo se dogovorili, da ne bodo pričeli z gradnjo lakirnice, preden tudi nam ne priskrbijo gradbenih dovoljenj za zidavo nadomestnih hiš. In danes? Ogromna jama pod našim oknom pričra, da se IMV dogovora ni držala.“

Nič manj kritičen ni bil Stane Šuklje.

„Naše hiše so brez kanalizaci-

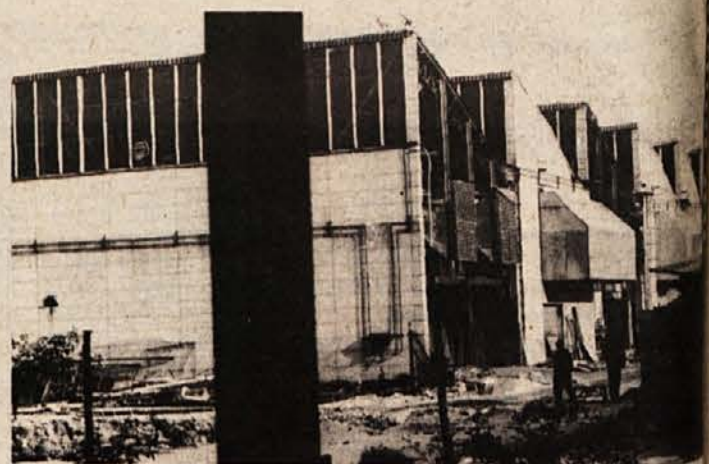
je, ker je IMV obljubila, da bo tudi to uredila. Zljaj so greznice polne. Še dodaten smrad. Nodolgo tega pa je tovornjak, ki vozi na gradbišče, pretrgal električne žice. Gorelo in sikalo je, da le kaj. Na srečo smo bili vsi v hišah. Ko smo delavce opozorili na nepredvidno ravnanje, so nam zagrozili s pretepom.“

Stefan Mehak in Mitja Rozman sta v en glas celo zatrjevala, da se tudi jesti ne da več normalno. Krožniki in posoda od silnega ropota poskakujejo, najhuje pa je bilo ob nedavnem miniranju. Rozmanovim je padel lesteneč s stropa, Mehaku pa so popokale opeke in šipe na oknih. Stroške popravila so plačali sami, pravijo.

„Pisariji smo v IMV, toda odgovora ni od nikoder.“

Takšna je torej ena plat zgodbe, povsem nasprotna pa je tista iz IMV. Takole pravijo:

„Naredili smo vse, kar je bilo v naših močeh. Odkupili smo zemljo za nadomestne parcele, naročili ustrezno dokumentacijo, plačali stroške. Ne vemo, čemu tolikšno razburjenje. Saj smo se vendar dogovorili s prizadetimi stanovalci Gubčeve ulice, da bodo lahko pričeli z gradnjo nadomestnih hiš najkasneje v septembru. Tega roka se držimo. Prav tako smo se obvezali, da se s strankami sporazumemo o višini odškodnine zaradi motenja bivanja na sedanjih lokacijah. Seveda pa vsak postopek za pridobivanje ustrezne dokumentacije terjaa določen čas. Mi smo ga skušali kar se da skrajšati in že ta

NA TOVARNIŠKEM DVORIŠČU — Takšen je pogled sko kuhinjsko okno hiše Martina Sladiča. (Foto: B. Budja)

mesec bodo imeli vsi prizadeti v rokah gradbena dovoljenja. Če izvzamemo tiste, ki so se že preselili. Martin Sladič pa se lahko še jutri loti zidave, saj ima urejene vse papirje.“

Kje je torej snica. Na oddelku za gradbene in komunalne zadeve ter urbanizem pri SO Novo mesto, ki je po mnenju prizadetih stanovalcev sokrivec za nastali položaj, pa smo zabeležili tele vrstice:

„Gradbena dovoljenja bomo izdali, brž ko bodo stanovalci prosili zanje, pri tem pa predložili vso potrebno dokumentacijo. Kot kaže, do tega še ne bo prišlo kmalu, saj tako IMV kot Zavod za družbeno planiranje, komunalna skupnost in še kdo niso opravili vsega, kar bi morali. Pravno še do danes ni nič urejenega. Ljudje so ostali na cedilu. Razumemo njihovo jezo in nestrpnost, in morda bi bilo najbolje, da zadeva pride v roke odvetniku.“

IMV postaja resen opomin načrtovalcem urbanih središč, kajti — naj bo resnica na tej ali oni strani — dolenski tovarniški velikan bo s svojimi koreninami, ki se neusmiljeno razrašča, zadela še v prenekatero skalo. Hiše v Gubčevi ulici so le ena izmed njih.

BOJAN BUDJA

RIBIČA NAŠLA TRUPLO

V četrtek okoli 9.30 sta ribiča opazila v Savi pri Krškem truplo moškega. Potem ko so ga izvlekli na breg, so našli v žepih le nekaj denarja, ne pa tudi osebnih dokumentov. Uganko je še istega popoldneva razrešil Domenik Klavžar, ki se je oglašil na krški postaji milice in v utopljenju prepoznal svojega 77-letnega očeta, ki je dan poprej odšel od doma. Vzrok smrti še raziskujejo, vendar na pokopnik ni opaziti sledov nasilja.

Moreča poletna vročina

Preveliko izpostavljanje sončnim žarkom je nevarno. Posledica: vročinska kap.

Časi dopustov so in kopalnišča so v teh pasjih dneh polna ljudi, ki se neusmiljeno nastavljaajo sončnim žarkom. Kaj pa se takrat dogaja? Naše telo ohranja stalno temperaturo, tj. okrog 37 stopinj. Zaradi vročine se začne telo segreti, znoj ob znojenju izhlapeva in zniža temperaturo telesa — vodo in soli, ki jih izgubimo, moramo takoj nadomestiti. Najbolj priporočljive so pijače z veliko količino rudniških snovi.

Temperatura organizma začne nevarno naraščati, ko se telo zaradi določenih vzrokov ne znoji več ali znoj ne more več izhlapevati. Posledica zvišane temperature na 43 do 45 stopinj je vročinska kap, ki je ne smemo zamenjevati s sončarico. Znaki prve so slabost, vrtoglavica, bruhanje, krčli in omedlelica, ponesečencu pa pomagamo tako, da mu poiščemo hladen prostor, mu odpnemo oblačila in mu dajemo hladne pijače. Sončarica pa prizadene tiste, ki si niso zavarovali glave in tičnika. Posledica: splošna slabost in glavobol.

Zanimivo je, da se od živali znoje samo sesalci, a ne vsi. Miši ne poznajo znojenja, psi le po tacah. Tudi kače se pred vroči-

Stane Šuklje

Anton Sladič

Martin Sladič

Mitja Rozman

Štefan Mehak

ENA OD REDKIH — Nekdaj je bila večina hiš v Beli krajini kritih s slamnato streho, danes pa se le izjemno primeri, da želi kdo imeti takšno streho nad glavo. Jančarjevi iz Kašče pri Semiču so obnovili staro slamnato streho, a so imeli težave, saj so komaj dobili dovolj slame, po krovca, še večjega tega opravila, pa so morali v Suho krajino. (Foto: F. Derganc)

Izgubil se je

Iz novomeške UJV so nam sporočili, da se je na pikniku v Stranski vasi pri Gradcu izgubil Alojz Pečarič, rojen 2. 2. 1925, doma iz Čuril št. 19 v metliški občini.

Pečarič je bil 17. julija z bolniki Psihiatrične bolnice Ljubljana na izletu v Beli krajini, okoli 14. ure pa je za njim izginila vsakršna sled. Pogrešanec je slabotnejše postave, visok okoli 160 cm, osivel, oblečen v temno obleko, belo srajco, ima pa črn klobuk. Pečarič je brez prednjih zob.

UJV naproša vse, ki bi o pogrešanecu karkoli vedeli, naj to sporoče najbližji postaji milice ali UJV Novo mesto.

KAKO SO PODJAMCI GRADILI ŠOLO

V Podjami stoji šola, katere dograditve se ne spiminja niti najstarejši vaščani, ki se sicer odlikujejo z izredno zanesljivim spominom. So se pa otročaji že nekajkrat prav pristrčno zabavali na račun svoje razpadajoče bajte učenosti. Najbolj so uživali tedaj, ko se je udri pod tovariško ravnateljico strop, da je pristala v kleti na kupu bukovih drv in si je natrla dve rebri. Od tistega dogodka pa se ji je zbirala tudi voda v levem kolenu, zato je malce pošepavala. Iz bolečin se je porodila tovariški ravnateljici zamisel, da ne bi bilo trapasto, ako bi dobila njihova Podjama novo šolo, v kateri se ne bi sprehajale podgane in v kateri ne bi bilo treba podpirati stropov z železnimi drogovi.

Predlog tovariške ravnateljice je dobil politično, moralno in denarno podporo, predstavniki krajevnih skupnosti pa nalogo, da izberejo najprimernejši prostor za novogradnjo.

Predstavniki krajevnih skupnosti Podjama je predlagal, naj stoji nova šola v Podjami. Delegat iz Zgomje Podjame je trdil, da ni lepšega mesta za šole, kot je travnik Franca Kobilce v Zgomji Podjami, zastopnik Spodnje

Podjame pa je imel list s podpisi krajanov, ki so zahtevali, da mora stati nova šola na območju krajevnih skupnosti Spodnja Podjama, ki je bila oddaljena dva kilometra od Podjame in kilometer od Zgomje Podjame.

Prvi sestanek predstavnikov vseh treh krajevnih skupnosti je bil še hladno tovariški, na drugem je delegat Podjame označil druga dva tovariša za ozkogledneža, lokalpatriota in za nesposobna razpravljati o tako resnih in pomembnih zadevah, na tretjem sestanku pa je delegat iz Zgomje Podjame zabrisal po mizi partijsko izkaznico in zagrozil z izstopitvijo iz Zveze komunistov, ako šola ne bo stala v Zgomji Podjami. In pika.

V razpravo o kraju zidave nove šole so se vključili tudi krajanji, ki so se po nekaj mesecih tako skregali, da so oni iz Podjame pri nedeljski maši kazali jezike Spodnjepodjamcem, Zgomjepodjamci pa Podjamcem. Tovariško ravnateljico in nekaj učencev pa so pred kratkim odpeljali v zdravstveni dom v Repičevo drago, ker se jim je sesipal na glavo omet in to ravno takrat, ko jim je tovariška ravnateljica kazala načrte za novo šolo.

TONI GASPERIČ